

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY WĄWOLNICA NA LATA 2024-2030

Wąwolnica, 10 styczeń 2025 r.

Lublin, 10.01.2025 r.

OŚWIADCZENIE

Będąc autorem „Prognozy Oddziaływania Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030” i działając na podstawie zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112) oświadczam, że spełniam wymagania nałożone, zgodnie z art. 74a cyt. Ustawy, na autorów i kierujących zespołami autorskimi opracowującym Prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

Anna Żurawska

SPIS TREŚCI

1	WPROWADZENIE	4
2	INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, CELACH STRATEGICZNYCH PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU GMINY WĄWOLNICA ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	6
2.1	CEL I: ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ JAKOŚCI ICH ŚWIADCZENIA.....	13
2.2	CEL II: POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WARUNKUJĄCEJ ROZWÓJ GOSPODARCZY I SPOŁECZNY ORAZ OCHRONĘ WALORÓW ŚRODOWISKOWYCH	19
2.3	CEL III: POPRAWA WARUNKÓW DLA ROZWOJU LOKALNEJ GOSPODARKI	20
3	OPIS METOD ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY, W SZCZEGÓLNOŚCI INFORMACJI DOTYCZĄCYCH POCHODZENIA DANYCH NA TEMAT ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	21
4	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STRATEGII ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	22
5	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STANU ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO TERENÓW OBJĘTYCH PROJEKTEM STRATEGII	23
5.1	POŁOŻENIE, UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU	23
5.2	POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE I RZEŻBA TERENU	24
5.3	BUDOWA GEOLOGICZNA I WARUNKI GRUNTOWE.....	26
5.4	ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE KOPALIN ORAZ OBSZARY I TERENY GÓRNICZE	27
5.5	WODY POWIERZCHNIOWE	27
5.6	WODY PODZIEMNE	33
5.7	GLEBY	38
5.8	WARUNKI KLIMATYCZNE I POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	39
5.9	SZATA ROŚLINNA	39
5.10	POWIĄZANIA PRZYRODNICZE	41
5.11	WALORY PRZYRODNICZE, KRAJOBRAZOWE I KULTUROWE.....	43
5.12	WALORY KRAJOBRAZOWE I PRZYRODNICZE	43
5.13	OCHRONA PRZYRODY	44
5.14	PROMIENIOWANIE ELEKTROENERGETYCZNE	49
6	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII	51
7	STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	52
8	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŹNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY, ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA I ŹRÓDŁA TYCH ZAGROŻEŃ Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII	53
8.1	OCHRONA PRZYRODY	53
8.2	OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH	58
8.3	OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ	61
8.4	OCHRONA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH.....	63
8.5	TERENY ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI	63
8.6	OCHRONA ZABYTKÓW I DÓBR MATERIALNYCH.....	65
8.7	ŁAD PRZESTRZENNY, KSZTAŁTOWANIE I OCHRONA KRAJOBRAZU.....	69
8.8	EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA, KLIMAT ORAZ UCIAŻLIWOŚĆ AKUSTYCZNA	70
9	CELE W OCHRONIE ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU STRATEGII ORAZ SPOSOBY W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA STRATEGII	72

10	OCENA WPŁYWU PLANOWANEGO SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENU WRAZ Z OKREŚLENIEM JEGO PRZEWIDYWANEJ SKALI I INTENSYWNOŚCI, W TYM NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I OBSZARY PODLEGAJĄCE OCHRONIE.....	84
11	PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA ODDZIAŁYWAŃ TRANSGRANICZNYCH	85
12	OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA	86
13	ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA ŚRODOWISKO	90
14	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU.....	92
15	BIORĄC POD UWAGĘ CELE I GEOGRAFICZNY ZASIĘG STRATEGII ORAZ CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU - ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY.....	94
16	PODSUMOWANIE OCEN CZĄSTKOWYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ OBSZARÓW CHRONIONYCH	94
17	PODSTAWA PRAWNA	103
18	STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	104

1 WPROWADZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030 została opracowana na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.) przez firmę Eko Usługi Anna Żurawska, ul. Relaksowa 14/97, 20-819 Lublin.

Zgodnie z art. 51 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektu dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

2) określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektu dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele w ochronie środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektu dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,

- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

3) przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Prognozę wykonano na podstawie pisma Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie nr WOŚ.411.111.2024.ES z dnia 8.11.2024 r., szczegółowo przedstawiając następujące zagadnienia:

- dokonać oceny wpływu planowanego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu wraz z określeniem jego przewidywanej skali i intensywności);
- opisać metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy, w szczególności informacje dotyczące pochodzenia danych na temat środowiska przyrodniczego;
- przedstawić istniejący stan środowiska, w tym opis elementów przyrodniczych, zagrożenia dla środowiska i źródła tych zagrożeń oraz problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu;
- przeanalizować wpływ planowanego zagospodarowania na środowisko przyrodnicze, w tym obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) w szczególności należy odnieść się do form ochrony przyrody i do zakazów obowiązujących na tych terenach, tj. na Kazimierski Park Krajobrazowy;
- należy przeanalizować i ocenić, czy planowane do realizacji działania umożliwią spełnienie celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych, określonych w „Planie gospodarowania wodami

- w obszarze dorzecza Wisły” (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300), wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz działu III ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 z późn. zm.),
- przeanalizować wpływ projektowanego zagospodarowania terenu na istniejące i projektowane na terenie gminy ujęcia wód podziemnych wraz z wyznaczonymi strefami ochronnymi,
 - przeanalizować i ocenić wpływ realizacji zapisów Strategii na wody podziemne, zwłaszcza na wody GZWP Nr 406,
 - zidentyfikować i ocenić przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko wynikające z projektowanego przeznaczenia terenu, w tym na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,
 - przedstawić podsumowanie ocen cząstkowych dla poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego oraz obszarów chronionych,
 - przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

2 INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, CELACH STRATEGICZNYCH PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU GMINY WĄWOLNICA ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Strategia Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030 jest dokumentem kompleksowym, uwzględniającym potrzeby i aspiracje lokalnej społeczności.

Powstała z udziałem mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli sektora publicznego. Dzięki tej współpracy, strategia odzwierciedla rzeczywiste wyzwania i możliwości, a jej realizacja przyczyni się do dalszego zrównoważonego rozwoju Gminy.

Strategia stanowi istotne narzędzie informacyjne dla mieszkańców i partnerów zewnętrznych, wskazując kierunki rozwoju Gminy oraz obszary współpracy w realizacji zaplanowanych zadań. Kompleksowe podejście do planowania strategicznego, integracja działań samorządu i społeczności lokalnej oraz skuteczne zarządzanie projektami to kluczowe elementy, które zapewnią pomyślną realizację Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica.

Równolegle do tworzenia Strategii Gmina podjęła działania i uzyskała **status miasta wojewódzkiego od dnia 1 stycznia 2025 roku** na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2024 r. Zmiana ta niesie za sobą liczne korzyści i możliwości rozwoju zarówno dla samej Wąwolnicy, jak i jej mieszkańców.

Istotnym uwarunkowaniem rozwoju gminy Wąwolnica jest jej położenie w sąsiedztwie gmin Nałęczów, Kazimierz Dolny oraz Puławy, będących miejscami koncentracji ruchu turystycznego w województwie lubelskim. Fakt ten oraz dostępne na terenie gminy zasoby przyrodnicze i kulturowe stwarzają możliwości rozwoju turystyki jako uzupełniającej branży.

Miejscowością koncentrującą większość usług publicznych jest Wąwolnica. Pozostałe miejscowości mają charakter typowo wiejski: dominuje funkcja rolnicza z obecnością funkcji pozarolniczych pozwalających na zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców.

W dokumencie zawarto wizję i misję, które stanowią fundament dla określenia głównych kierunków rozwoju gminy. Wizja ukazuje aspiracje i długoterminowe cele, natomiast misja definiuje rolę gminy w ich realizacji. Strategia zawiera również konkretne cele i działania, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury, wsparcie lokalnej gospodarki oraz ochronę środowiska. Dokument podkreśla znaczenie współpracy między mieszkańcami, przedsiębiorcami i władzami lokalnymi w osiąganiu założonych celów.

WIZJA:

„W 2030 roku Gmina Wąwolnica to tętniący życiem ośrodek turystyczny z nowoczesnym rynkiem i targowiskiem, popularnymi termami i malowniczym zalewem, gdzie regularnie odbywają się różnorodne wydarzenia kulturalne, a gmina jest znana ze swoich lokalnych produktów.”

Główne cele strategiczne gminy Wąwolnica na lata 2024-2030:

- I. Zwiększenie dostępu do usług społecznych oraz jakości ich świadczenia**
- II. Poprawa stanu infrastruktury technicznej warunkującej rozwój gospodarczy i społeczny oraz ochronę walorów środowiskowych**
- III. Poprawa warunków dla rozwoju lokalnej gospodarki**

Strategia Rozwoju Gminy Wąwolnica jest powiązana z dokumentami strategicznymi:

I. Unii Europejskiej:

- 1. „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”

Dokument zawiera 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju, które podzielić można na 5 obszarów (tzw. 5xP): ludzie (people), planeta (planet), dobrobyt (prosperity), pokój (peace), partnerstwo (partnership). Dla każdego Celu rozpisano konkretne zadania do osiągnięcia do 2030 roku – łącznie to 169 zadań z różnych obszarów społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Polska zajmuje 15 miejsce na świecie pod względem realizacji Agendy 2030, na 195 krajów ONZ. Strategie, plany i polityki publiczne wpisują się w założenia tego dokumentu i wyznaczają kierunki rozwoju kraju zgodne z założeniami zrównoważonego rozwoju.

2. Europejski Zielony Ład

To branżowa strategia rozwoju, zakładająca, że Unia Europejska ma do 2050 roku stać się neutralna klimatycznie przy jednoczesnym stymulowaniu wzrostu gospodarczego i poprawy jakości życia.

Europejski Zielony Ład wyznacza kierunki zmian w kluczowych branżach gospodarki: energetyce, transporcie, rolnictwie, przemyśle stalowym, cementowym, teleinformatycznym, tekstylnym i chemicznym. W dokumencie przyjęty został cel ograniczenia do 2030 roku emisji gazów cieplarnianych o 55% w stosunku do emisji tych gazów w roku 1990.

Cele zdefiniowane w dokumencie ukierunkowane są na przeciwdziałanie zmianom klimatycznym poprzez, m.in.:

- wdrożenie idei gospodarki obiegu zamkniętego,
- efektywnego wykorzystania zasobów,
- stworzeniu sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego środowisku systemu żywnościowego,
- przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,

3. Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021 – 2027 w Polsce

Umowa jest podstawowym dokumentem, który określa współpracę Unii Europejskiej z Polską w zakresie wykorzystania Funduszy Europejskich w ramach Polityki Spójności na lata 2021 –2027.

Przyjęta Polityka Spójności definiuje 5 nowych celów, w które wpisuje się Strategia Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2021 – 2030:

- 1) Bardziej inteligentna Europa poprzez innowacje, cyfryzację, transformację gospodarczą oraz wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw,
- 2) Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania i zarządzania ryzykiem,
- 3) Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych ze strategiczną infrastrukturą transportową i sieciami cyfrowymi,
- 4) Europa o silniejszym wymiarze społecznym dzięki wdrażaniu europejskiego filaru praw socjalnych i inwestująca w wysokiej jakości zatrudnienie, edukację, umiejętności, integrację społeczną, równy dostęp do opieki zdrowotnej, wzmocnienie roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączenie społeczne i innowacje społeczne,
- 5) Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych, poprzez wspieranie oddolnych strategii rozwoju.

II. Polski i regionu:

1. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

To zbiór wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw.

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

2. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2030. SOR przedstawia nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty. Nowy model rozwoju zakłada odchodzenie od dotychczasowego wspierania wszystkich sektorów/branż na rzecz wspierania sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki. Jego fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu.

SOR zmierza do zmiany struktury gospodarki na rzecz uczynienia jej bardziej innowacyjną, efektywnie wykorzystującą zasoby kapitału rzeczowego i ludzkiego. Na podkreślenie zasługuje dążenie do zwiększenia odpowiedzialności instytucji państwa za kształtowanie procesów gospodarczych, społecznych i terytorialnych.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

- 1) Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna),
- 2) Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie),

3) Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE) oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

3. Krajowy Plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

Dokument przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej tj.

- bezpieczeństwa energetycznego,
- wewnętrznego rynku energii,
- efektywności energetycznej,
- obniżenia emisyjności oraz
- badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.

Jednym z celów jest Energia ze źródeł odnawialnych (cel ramowy na rok 2030) w ramach realizacji ogólnounijnego celu na 2030 r. Polska deklaruje osiągnięcie do 2030 r. 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (zużycie łącznie w elektroenergetyce, ciepłownictwie i chłodnictwie oraz na cele transportowe), przy czym realizacja celu OZE na poziomie 23% będzie możliwa pod warunkiem przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym na sprawiedliwą transformację.

4. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030”

Dokument określa ramy strategiczne na najbliższe lata dla działań służących dalszemu ograniczaniu ubóstwa, rozwijaniu usług społecznych oraz wspieraniu integracji społecznej.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Celem niniejszego Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu jest syntetyczne przedstawienie głównych założeń i kierunków polityki walki z ubóstwem wykluczeniem społecznym w perspektywie do 2030 r., z jednoczesnym uwzględnieniem długofalowych założeń procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych kluczowych we wskazanej polityce.

5. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Celem głównym programu jest „Do roku 2030 podmioty ekonomii społecznej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług społecznych”.

6. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,

Celem głównym działań przedstawionych w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu powinno być mierzone, z jednej strony, wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca, a z drugiej zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów. Cele dotyczą 3 obszarów:

- Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji),
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów (dyfuzji),
- Obszar Efektywności i sprawności państwa (efektywności).

7. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Dokument wyznacza kluczowe długoterminowe cele i kierunki rozwoju województwa lubelskiego i jest głównym dokumentem umożliwiającym racjonalne organizowanie działań i prowadzenie skoordynowanej polityki rozwoju w horyzoncie czasowym objętym Strategią.

Cele strategiczne:

- Cel strategiczny 1. Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych
- Cel strategiczny 2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych
- Cel strategiczny 3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu
- Cel strategiczny 4. Wzmacnianie kapitału społecznego

8. Regionalny program rozwoju ekonomii społecznej w województwie lubelskim na lata 2021-2027

Cel główny określony w Programie zakłada *wzrost znaczenia ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym wspólnot lokalnych województwa lubelskiego*. Cel główny będzie realizowany poprzez cel szczegółowy nr 1 zwiększenie dostępu mieszkańców województwa do wysokiej jakości usług reintegracji społeczno-zawodowej.

9. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wąwolnica na lata 2024-2030

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wąwolnica na lata 2024-2030 (uchwała nr IV.28.24 Rady Gminy Wąwolnica z dnia 29 sierpnia 2024 r.), formułuje kluczowe cele, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz rozwój lokalnej społeczności.

Wśród priorytetów znajduje się:

Cel strategiczny 1: Rozwój systemu wsparcia dla rodzin oraz pomocy w prawidłowym wypełnianiu podstawowych funkcji.

Cel strategiczny 2: Rozwój usług transportu publicznego na terenie Gminy Wąwolnica.

Cel strategiczny 3: Poprawa bezpieczeństwa publicznego mieszkańców Gminy Wąwolnica.

Cel strategiczny 4: Rozwój wsparcia dla seniorów z terenu Gminy Wąwolnica.

10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wąwolnica

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąwolnica jako dokument określający politykę przestrzenną, zawiera zasady działań planistycznych. w dokumencie tym wyznaczono kierunki rozwoju obszaru gminy, które są zbieżne z wizją gminy ujętą w Projekcie Strategii. Jest aktem planistycznym wytyczającym kierunki rozwoju przestrzennego, stanowiącym podstawę uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy, bądź ich zmian, które tworzą prawo lokalne.

Jako wiodącą zasadę w zakresie polityki przestrzennej przyjmuje się realizację polityki zrównoważonego rozwoju. Proponowane w Studium działania i rozwiązania są wynikiem rozpoznania skutków dotychczasowej działalności w zakresie gospodarowania przestrzenią, związanych z tym głównych konfliktów, zagrożeń i ich przyczyn oraz problemów wymagających rozwiązania. Warunki i szanse rozwiązania wielu kluczowych problemów w gospodarce przestrzennej gminy Wąwolnica stają się realnie osiągalne poprzez odpowiednią, długofalową i konsekwentną politykę Samorządu. W Studium określono strukturę funkcjonalno-przestrzenną rozwoju gminy. Stanowi ona podstawę wyznaczania w planach miejscowych terenów budowlanych i terenów wykluczonych spod zabudowy, a także ustalenia przepisów realizacji zabudowy i zagospodarowania terenu.

24 września 2023 r. weszły w życie przepisy Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw. Nowelizacja wprowadza nowe narzędzie planistyczne – plan ogólny, dokument w randze aktu prawa miejscowego, który będzie uchwalany obligatoryjnie dla całej gminy. Plan ogólny zastąpi dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Będzie to dokument zawierający wyłącznie podstawowe ustalenia, które pozwolą gminie zaplanować zrównoważony i harmonijny rozwój. Co ważne, jego ustalenia będą podstawą nie tylko do uchwalania planów miejscowych, ale także do wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Dotychczasowe Studium będzie obowiązywało do momentu uchwalenia planu ogólnego, ale nie dłużej niż do 31 grudnia 2025 r. Ustawa zakłada również, że w nowym systemie planowania rozwoju, polityka przestrzenna gminy będzie określana w lokalnej lub ponadlokalnej strategii rozwoju gminy.

11. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

MPZP jest aktem prawa miejscowego, w którym ustala się przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określa sposób zagospodarowania i warunków zabudowy terenu (art. 4 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Strategia w rozdz. 8.4 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych nie wskazuje konieczności dokonywania zmian lub opracowywania nowych planów miejscowych w związku z realizacją celów i kierunków działań strategicznych.

w kontekście planów miejscowych wskazuje potrzebę aktualizacji istniejących planów miejscowych na zgodność z przyszłym planem ogólnym gminy.

Ponadto Projekt Strategii wpisuje się w cele wyznaczone w Programie Ochrony środowiska Województwa Lubelskiego 2030, podejmujący cel w obszarach:

- 1) Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- 2) Zagrożenia hałasem,
- 3) Pola elektromagnetyczne,
- 4) Gospodarowanie wodami,
- 5) Gospodarka wodno-ściekowa,
- 6) Zasoby geologiczne,
- 7) Gleby,
- 8) Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- 9) Zasoby przyrodnicze,
- 10) Zagrożenia poważnymi awariami.

2.1 CEL I: ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ JAKOŚCI ICH ŚWIADCZENIA

W tabeli poniżej przedstawiono główne kierunki działań oraz konkretne planowane działania dla celu I.

Tabela 1 W tabeli poniżej przedstawiono główne kierunki działań oraz konkretne planowane inwestycje dla celu I

Lp.	Główne kierunki działań	Planowane działania
1	1. Wprowadzenie na terenie gminy usługi opieki nad najmłodszymi dziećmi (utworzenie żłobka samorządowego lub we współpracy gminy z sektorem prywatnym i pozarządowym).	Utworzenie żłobka na terenie gminy.
2	2. Poprawa jakości nauczania (w tym wyposażenie w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne, rozwijanie oferty zajęć dodatkowych).	Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół w Wąwolnicy i Karmanowicach: • wymiana mebli uczniowskich; • modernizacja pracowni komputerowej • uzupełnienie sprzętu sportowego oraz do zajęć integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej.
3	3. Zagospodarowanie i adaptacja dostępnych przestrzeni publicznych do pełnienia funkcji integracyjnych dla osób z danej grupy wiekowej oraz umożliwiających integrację międzypokoleniową, w tym: – rozwój infrastruktury o charakterze sportowo-rekreacyjnym (boiska, place zabaw, skwery rekreacyjne), – rewaloryzacja Rynku w Wąwolnicy, – budowa zbiornika wodnego	1. Modernizacja boiska w Wąwolnicy (działka nr ewid. 53/3, Wąwolnica) Planowana jest modernizacja istniejącego boiska sportowego w Wąwolnicy. Obecnie na terenie działki znajduje się boisko, którego stan okresowo uniemożliwia korzystanie z niego. Przedmiotem inwestycji jest zagospodarowanie i uporządkowanie terenu rekreacyjno-sportowego. Urządzenie boiska wraz z wyposażeniem w niezbędną infrastrukturę. Przedsięwzięcie zapewni równy dostęp osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, poziom sprawności lub inne ograniczenia. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i

	Wąwolnica, – budowa obiektu bazującego na wodach termalnych.	rezultatów przedsięwzięcia. Przestrzenie, na których realizowane będą działania, będą dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 2. Rewaloryzacja Rynku w Wąwolnicy (działka nr ewid. 240, Wąwolnica) Obiekt usytuowany jest w centrum miejscowości oraz stanowi główny element układu przestrzennego Wąwolnicy wpisanego do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod nr A/798. Elementy małej architektury znajdujące się na placu wymagają poprawy, a braki w tego typu wyposażeniu uniemożliwiają wykorzystywanie wszystkich możliwych funkcji. Ponadto znajdująca się tam zielen, pomimo wykonywanych w miarę możliwości prac, nadal wymaga interwencji. Alejki nie są wystarczająco oświetlone, a wysokie krawężniki oraz nawierzchnia chodników uniemożliwia częściowo korzystanie z placu przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Przebudowa terenu Rynku zakłada adaptację na nowe funkcje wraz z dodaniem nowych elementów małej architektury. Zakłada się również kontynuację badań archeologicznych na podstawie Programu badań oraz uczytelnienie wnętrza i układu Rynku poprzez: 1) Uczytelnienie na płycie rynku dawnego Ratusza, piwnicy budynku, który znajdował się tam na przestrzeni lat 1567-1818, 2) Zachowanie studni z wymianą istniejącej oprawy z zadaszeniem na nową, 3) Zagospodarowanie terenu przy pomniku upamiętniającym ofiary zbrodni komunistycznej – spalenia Wąwolnicy w dniu 2 maja 1946 r. 4) Wyposażenie przestrzeni rynku w elementy małej architektury m.in. tablic informacyjno-pamiątkowych zawierających informacje o historii Wąwolnicy. Planowane jest wykonanie alejek parkowych i nawierzchni placu centralnego z wyznaczonymi miejscami wypoczynku wraz z oświetleniem terenu, którego forma ma nawiązywać do historycznego i małomiasteczkowego charakteru Wąwolnicy. W nowej przestrzeni odbywać będą się zgłaszane przez mieszkańców inicjatywy kulturalne i społeczne tj.: zabawy integracyjne organizowane przez instytucje kultury, kiermasze, spotkanie świąteczne, wystawy, koncerty itp. Utworzona funkcje: integracyjne, informacyjne i kulturalne wspierać będą proces aktywizacji mieszkańców włączania ich w inicjatywy organizowane na terenie obszaru rewitalizacji. Przywrócony zostanie pierwotny charakter placu stanowiącego centrum miejscowości wraz z uwydatnieniem elementów wskazujących na jego historyczne znaczenie. 3. Budowa zbiornika wodnego „Wąwolnica” (działki nr ewid. 480/6, 54, 93, 513 obręb Wąwolnica i 907/2, 1459, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465/1 obręb Zarzeka) Obecnie działki były niezagospodarowane, teren został zabezpieczony. Budowa została rozpoczęta. Przedmiotem inwestycji jest zagospodarowanie i uporządkowanie terenu przeznaczonego pod budowę zalewu o powierzchni 8,73 ha w m. Wąwolnica i częściowo Zarzeka, wraz z niezbędną infrastrukturą. Poprzez udostępnienie nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, przedsięwzięcie wpłynie pozytywnie na wzrost aktywności mieszkańców w tym dzieci i młodzieży,. Ponadto, zapewni wzrost udziału mieszkańców w lokalnych inicjatywach co znajdzie przełożenie na ich integrację. Rozwój tego terenu stanowczo wpłynie na zmiany w zakresie wzrostu przedsiębiorczości.
--	---	--

		4. Budowa obiektu bazującego na wodach termalnych Przedsięwzięcie będzie polegało na budowie kompleksu „Termy Celejów” w miejscowości Celejów, gmina Wąwolnica przez prywatnego Inwestora. Teren przedsięwzięcia obejmuje działki nr ewid.: 378/2, 378/4, 378/5, 378/7, 378/8, oraz części działek nr ewid. 779, 422/1, 846/1, 792, 789/4 Celejów. Zgodnie z Projektem Konceptyjnym na terenie przedsięwzięcia planowane są obiekty: budynek A - usługowo-balneologiczny i SPA, budynek B - pensjonatowo-hotelowy, budynek oczyszczalni oraz inne budynki obsługi techniczno-serwisowej typu techniczno-gospodarcze, miejsca gromadzenia odpadków stałych, stacja trafo, portiernia, komory podziemne wymienników, zbiorników, magazynów i technologii basenowej. Obiekt pensjonatowo-hotelowy zlokalizowany w części północnej terenu będzie o wysokości do III kondygnacji nadziemnych, budynek usługowo - balneologiczny i SPA będzie o wysokości do III kondygnacji nadziemnych a od strony południowej nieco niższy, co komponowało się będzie z naturalnym spadkiem terenu w okolicy przedsięwzięcia. Na dachach budynków zostaną zrealizowane dodatkowe punktowe wypiętrzenia o jedną kondygnację, obejmujące przestrzenie techniczne, zgodnie z zapisami MPZP, takie jak: maszynownie, centrale wentylacyjne, klimatyzacyjne, pompy ciepła i kotłownie. Planowany kompleks obejmował będzie część pobytową, konferencyjną, gastronomiczną, SPA leczniczo-rehabilitacyjną oraz podziemne pomieszczenia techniczne i parking. Poza częścią planowaną wewnątrz obiektów na terenie przedsięwzięcia planowane są również baseny) zewnętrznego, ścieżki spacerowe oraz elementy infrastruktury technicznej naziemnej i podziemnej. Łączna powierzchnia terenu planowanego do zagospodarowania w ramach przedsięwzięcia to ok. 6,8 ha. Na terenie przedsięwzięcia odwiercone zostały dwa głębokie otwory: otwór GT-1 geotermalny suchy i GT-2 geotermalny mokry oraz otwór S-1 przeznaczony do zaopatrzenia kompleksu w wodę pitną. Otwór GT-1 o głębokości ok. 3200 m i temperaturze skał ok. 95° C, przeznaczony jest do umieszczenia w nim sondy geotermalnej, do której kierowany będzie czynnik grzewczy i na zasadzie wymiennika pobierana będzie z otworu energia cieplna. Temperatura czynnika grzewczego na wyjściu z odwiertu będzie wynosić ok. 50° C, a przewidywana moc cieplna uzyskana z odwiertu wynosi do 500 kW. Czynnikiem grzewczym kierowanym do sondy geotermalnej będzie woda „zwykła” z otworu S-1 pracująca w obiegu zamkniętym (analogicznie do klasycznej instalacji grzewczej). Otwór GT-2, o głębokości ok. 1200 m, przeznaczony jest do bezpośredniego pozyskiwania wody geotermalnej z pokładów Jury w ilości ok. 11,5 m³/dobę. Woda z otworu GT-2 po przeprowadzonych badaniach składu i temperatury - ok. 30° C określona została przez PZH jako wodę mineralną chlorkowo-sodową (solanę) jodkową, hipotermalną, przydatną do kąpieli według wskazań lekarskich przy: • przewlekłych chorobach dróg oddechowych i zatok, • przewlekłych chorobach reumatycznych, • rehabilitacji w stanach pourazowych narządu ruchu, • stanach wymagających zwiększenia odporności organizmu na zakażenie, • rekonwalescencji.
--	--	--

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

		Woda z otworu GT-2, jako przydatna pod kątem kąpieli leczniczych wykorzystywana będzie w obiekcie do wody basenowej (domieszka w odpowiednim stężeniu), indywidualne kąpiele balneologicznych w części medycznej we właściwym 'stężeniu wg zaleceń personelu medycznego, inhalacje indywidualne i zbiorowe, produkcja soli. Otwór S-1 wody „zwykłej”, o głębokości ok. 63,0 m, przeznaczony jest do ujęcia wody „zwykłej” ujmującej wodę z utworów górnokredowo - paleoceńskich, tj. do wykorzystania na cele bytowe i technologiczne kompleksu, w tym do wprowadzenia jako czynnik do ogrzewania w otworze GT-1 w obiegu zamkniętym jednorazowo w ilości ok. 308 m³. Woda w otworze występuje od głębokości 35 m, zasoby ujęcia przy depresji $s = 0,6$ m wynoszą 36 m³/h.
4	4. Tworzenie centrów lokalnej aktywności, umożliwiających realizację działań kulturalnych, aktywizacyjnych integracyjnych i (w pewnym zakresie) opiekuńczych, dzięki wykorzystaniu dostępnych obiektów (szkoły, świetlice wiejskie, dawne przedszkole, dom kultury), w tym: - wykonanie adaptacji i niezbędnych prac dostosowawczych obiektów, - wprowadzenie niezbędnych zmian organizacyjnych, - współpraca z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi w tworzeniu oraz realizacji oferty, - utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej w Celejowie, - prace modernizacyjne w Domu Kultury.	Planowane jest Centrum Aktywności Lokalnej w miejscowości Celejów (działki nr ewid. 613/14, 782). Budynki znajdujące się na obszarze nieruchomości są obecnie użytkowane m.in. przez Ochotniczą Straż Pożarną oraz Stowarzyszenia działające na terenie miejscowości. Jednakże poszczególne ich elementy oraz zagospodarowanie terenu wymagają modernizacji i rozbudowy, stosownej do potrzeb użytkowników, a także dostosowania ich do współczesnych wymagań technicznych m.in. poprzez termomodernizację. Bezpośrednio do budynków prowadzi zabytkowa aleja, której stan również wymaga wykonania prac. Planowany zakres rzeczowy: Modernizacja obydwu budynków m. in. poprzez zwiększenie efektywności energetycznej, a także przylegającego do nich placu. Konserwacja zabytkowego drzewostanu alei przylegającej do budynków oraz poprawa możliwości dotarcia do obiektów poprzez wykonanie drogi dla pieszych oraz ścieżki rowerowej wraz z oświetleniem. Ponadto, planowany jest montaż obiektów małej architektury czy też zakup wyposażania. Modernizacja Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy.
5	5. Popularyzacja sportu i aktywności ruchowej jako czynnika aktywizującego młodzież oraz utrzymującego osoby dojrzałe w dobrej kondycji fizycznej	Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.”
6	6. Wsparcie osób przeżywających trudności (m.in. doświadczających przemocy w rodzinie, problemów natury psychologicznej, problemów wynikających z choroby alkoholowej, długotrwale bezrobotnych) poprzez poradnictwo psychologiczne, pomoc terapeutyczną, działania edukacyjne. - kontynuacja działań w zakresie terapii uzależnień wspierających mieszkańców gminy w zakresie psychologicznym.	Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąwolnicy.
7	7. Promowanie postaw solidarnościowych i rozwijanie	Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąwolnicy oraz ok. 14 miejscowych organizacji pozarządowych.

	systemu pomocy sąsiedzkiej, w szczególności w stosunku do osób starszych, samotnych.	
8	8. Przystosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. – dostosowanie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kębło.	Rewitalizacja obszaru i obiektów Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Kębło (działka nr ewid. 112 Kębło) Obiekt wpisany jest do rejestru zabytków woj. lubelskiego i podlega ochronie konserwatorskiej. Budynek pałacu jest użytkowany, posiada przeglądy techniczne i zgody na użytkowanie. Poszczególne elementy budynku i zagospodarowania terenu wymagają modernizacji i poprawy technicznej ze względu na niespełnianie obecnie obowiązujących przepisów lub degradację wynikającą z wieloletniego użytkowania. Współczesny obiekt internatu połączony z zabytkowym pałacem, jest w dobrym stanie technicznym. W obrębie zespołu obiektów znajdują się budynki gospodarcze, które wymagają prac rewitalizacyjnych ze względu na zły stan techniczny oraz pokrycie dachu płytami eternitowymi szkodliwymi dla środowiska. Zabytkowy park otaczający obiekty jest w złym stanie, wymaga rewitalizacji. Rewitalizacja obszaru i obiektów Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Kębło oraz infrastruktury związanej z istniejącymi budynkami, w celu przystosowania infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, dostosowania parametrów obiektów do racjonalnych kosztów eksploatacji, efektywności energetycznej oraz zwiększenia jakości i dostępności w zakresie usług edukacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Planowany zakres rzeczowy: Modernizacja zabytkowego pałacu oraz parku w jego otoczeniu; modernizacja budynków wchodzących w skład zespołu dworsko-pałacowego i przyległych do niego obiektów towarzyszących (stajnie, urządzenia infrastruktury technicznej, elementy zagospodarowania terenu). Zwiększenie efektywności energetycznej. Przystosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez prace modernizacyjne w zdegradowanych budynkach oraz w zakresie zagospodarowania terenu w otoczeniu obiektów, dostosowanie infrastruktury technicznej oraz obiektów niespełniających warunków technicznych, które w wyniku długiego użytkowania utraciły parametry racjonalnych kosztów eksploatacji i nie spełniają zmienionych w międzyczasie wymogów funkcjonalnych stawianych tego typu obiektom, uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych w celu przywrócenia im funkcji użytkowych, społecznych, gospodarczych w ramach rewitalizacji zagospodarowania terenu funkcjonalnie związanego z obiektami, zakup wyposażenia związanego z funkcją jako element adaptacji budynków, roboty budowlane i modernizacyjne infrastruktury technicznej związanej z budynkami, modernizacja zieleni towarzyszącej zwiększająca potencjał terenów zielonych, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników oraz dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez modernizację instalacji i zakup wyposażenia oraz likwidację barier dla osób z niepełnosprawnościami, zwiększenie potencjału funkcjonalno- użytkowego poprzez efektywne wykorzystanie obiektów oraz zwiększenie efektywności energetycznej budynków i przywrócenie walorów estetycznych terenu w otoczeniu obiektów.

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

		Przedsięwzięcie będzie realizowane na obszarze i w obiektach Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kębli przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (w tym w stopniu głębokim) i ruchową z całego regionu. Jego wykonanie poprawi jakość i dostępność w zakresie usług edukacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami w regionie. Infrastruktura zostanie dostosowana do wymagań przepisów budowlanych w maksymalnie możliwym zakresie oraz specyficznych potrzeb użytkowników. Zastosowanie energooszczędnych rozwiązań będzie korzystne dla środowiska i zmniejszy koszty funkcjonowania placówki oświatowej. Zabytkowy teren zostanie zrewitalizowany i zachowany dla przyszłych pokoleń. Realizacja projektu zapewni bardziej efektywne wykorzystanie potencjału infrastruktury edukacyjnej i umożliwi optymalną opiekę nad wychowankami oraz rewitalizację zabytkowego obiektu wraz otaczającym terenem.
9	9. Zachowanie dziedzictwa kulturowego w jego wymiarze materialnym (w tym ochrona zabytków) oraz niematerialnym (kultywowanie zwyczajów i tradycji, poszerzanie wachlarza działań kulturalnych na terenie gminy).	Zachowanie dziedzictwa materialnego poprzez: 1) Rewitalizację zabytkowego budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Kębli (opis powyżej), 2) Rewaloryzacja Rynku w Wąwolnicy (działka nr ewid. 240 Wąwolnica). Rewaloryzacja rynku w Wąwolnicy przewiduje przebudowę terenu rynku z adaptacją na nowe funkcje wraz z dodaniem nowych elementów małej architektury. Zakłada się również kontynuację badań archeologicznych na podstawie Programu badań oraz uczytelnienie wnętrza i układu Rynku poprzez: 1) Uczytelnienie na płycie rynku dawnego Ratusza, piwnicy budynku, który znajdował się tam na przestrzeni lat 1567-1818, 2) Zachowanie studni z wymianą istniejącej oprawy z zadaszeniem na nową, 3) Zagospodarowanie terenu przy pomniku upamiętniającym ofiary zbrodni komunistycznej – spalenia Wąwolnicy w dniu 2 maja 1946 r., 4) Wyposażenie przestrzeni rynku w elementy małej architektury m.in. tablic informacyjno-pamiątkowych zawierających informacje o historii Wąwolnicy.
10	10. Rozbudowa oferty zajęć pozaszkolnych, odbywających się w szkołach, jednostkach kultury oraz centrach aktywności lokalnej.	Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj. integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne.
11	11. Koordynacja działań kulturalnych podmiotów działających na terenie gminy poprzez stworzenie kalendarza imprez i skoordynowanie go z głównymi wydarzeniami odbywającymi się w gminach sąsiednich.	Działalność Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy.
12	12. Współpraca z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie diagnostycznym zwiększanie dostępności do diagnostyki dla mieszkańców gminy.	Uzupełnieniem usług zdrowotnych szczególnie dla seniorów.

2.2 CEL II: POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WARUNKUJĄCEJ ROZWÓJ GOSPODARCZY I SPOŁECZNY ORAZ OCHRONĘ WALORÓW ŚRODOWISKOWYCH

Główne kierunki działań:

1. Współpraca z właściwymi jednostkami w celu zapewnienia dostępu do szybkiego i stabilnego Internetu.
2. Modernizacja zdegradowanych obiektów nie będących zabytkami i utrzymanie i nadanie nowych funkcji gospodarczych lub społecznych.
3. Współpraca z właścicielami zdegradowanych obiektów w celu identyfikacji źródła finansowania prac modernizacyjnych.
4. Rozwój systemu oczyszczania ścieków, w tym:
 - budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach zwartej zabudowie,
 - modernizacja istniejącej infrastruktury – **dotychczas zmodernizowano 9 przepompowni ścieków (w m. Zarzeka i część w Wąwolnicy), 4 przepompownie nie były modernizowane (w Wąwolnicy),**
5. Efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym:
 - rozwój sieci wodociągowej,
 - modernizacja istniejących urządzeń – **w tym ujęć wody i pompowni,**
 - promowanie oszczędności wody, w tym działań na rzecz wykorzystania wód opadowych,
 - budowa zbiornika wodnego Wąwolnica (opis w rozdziale 2.1).
6. Zapewnienie sprawnych powiązań komunikacyjnych gminy dzięki:
 - remontom dróg gminnych oraz rozbudowie sieci dróg gminnych, szczególnie w obszarach przewidzianych do intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej oraz gospodarczej, – współpracy z właściwymi podmiotami na rzecz przebudowy dróg powiatowych i drogi wojewódzkiej, **w tym obwodnicy Nałęczowa (etap II – przebieg przez gm. Wąwolnica),**
 - wdrażanie rozwiązań służących poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego i mobilności mieszkańców (m.in. budowa dróg rowerowych, ciągów pieszo jezdnych, bezpiecznych przejść dla pieszych, prowadzenie działań edukacyjnych, współpraca z Policją) – **utworzenie Posterunku Policji w Wąwolnicy**
 - budowa dróg dojazdowych do pól
7. Walka z wykluczeniem transportowym w tym:
 - podejmowanie działań i stosowanie zachęt na rzecz dostosowania godzin funkcjonowania transportu publicznego do potrzeb mieszkańców – **zapewnienie dostępu do transportu publicznego w miejscowościach: Łopatki, Grabówki, Stanisławka, Rąblów, Zawada, Bartłomiejowice.**

8. Prowadzenie działań na rzecz ograniczania strat ciepła oraz emisji substancji zanieczyszczających powietrze **(w tym termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych).**
9. Prowadzenie działań edukacyjnych i podnoszących świadomość w zakresie ochrony środowiska, w tym konieczności oszczędzania zasobów oraz ograniczania wytwarzania odpadów.
10. Włączenie się w realizację działań chroniących przyrodę, w szczególności na obszarach prawnej jej ochrony (Kazimierski Park Krajobrazowy wraz z otuliną, obszary Natura 2000, pomniki przyrody).

2.3 CEL III: POPRAWA WARUNKÓW DLA ROZWOJU LOKALNEJ GOSPODARKI

Główne kierunki działań:

1. Wspieranie przedsiębiorców uruchamiających nowe lub rozszerzających już funkcjonujące działalności gospodarcze.
2. Bieżąca współpraca z firmami przy diagnozowaniu problemów i priorytetyzacja planowanych inwestycji gminnych w odpowiedzi na te problemy.
3. Budowa i/lub modernizacja infrastruktury handlowej, umożliwiającej prowadzenie handlu lokalnym wytwórcom, **w tym modernizacja placu Targowego w Wąwolnicy.**

Przedsięwzięcie nazywa się „Mój targ – modernizacja placu targowego w Wąwolnicy z jego funkcjonalnym połączeniem z rynkiem miejskim i Placem Maryjnym”.

Jest planowane na działkach nr ewid. 17, 25/3, 31/3, 31/5 Wąwolnica i 32/1 Zarzeka. Inwestycja jest w realizacji.

Z uwagi na wielowiekową tradycję targową organizowany cyklicznie handel cieszy się znaczną popularnością. Jednakże, plac w znacznej części posiada nawierzchnię gruntową jest tylko częściowo utwardzony płytami betonowymi oraz trylinką. W nawierzchni występują znaczne ubytki, w których okresowo stoi woda. Istniejący budynek parterowy jest nieocieplony. Poszczególne jego elementy oraz zagospodarowanie terenu wymagają modernizacji i rozbudowy, stosownej do potrzeb użytkowników, a także dostosowania do współczesnych wymagań technicznych m.in. poprzez termomodernizację.

Planowana jest wymiana zdegradowanej nawierzchni placu targowego poprzez zmianę niwelety i wykonanie odwodnienia, a następnie wykonanie nowej nawierzchni. Nastąpi również rozplanowanie i wykonanie stanowisk handlowych wraz z przebudową infrastruktury technicznej na potrzeby związane z ich obsługą, a także samym placem targowym. Istniejący budynek techniczny dla obsługi placu zostanie zmodernizowany, a także rozbudowany o funkcję toalety miejskiej. Ponadto zostaną wykonane ciągi komunikacyjne łączące plac targowy z rynkiem miejskim oraz Placem Maryjnym

i wzdłuż rzeki Bystrej. Planowana jest również budowa oświetlenia terenu placu i ścieżek komunikacyjnych. Zagospodarowanie terenu w tym montaż małej architektury, uzupełnienie zieleni wokół terenu placu targowego oraz przy ciągach pieszo-rowerowych. Zakup z dostawą zadaszanej sceny na potrzeby funkcji wystawienniczych, koncertowych i konkursowych.

4. Opracowanie polityki promocji gospodarczej (w tym prowadzenie działań na rzecz dozbierania potencjalnych terenów inwestycyjnych wyznaczonych w dokumentach planistycznych gminy, informowanie o możliwościach inwestycyjnych gminy przez różne kanały komunikacji).
5. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz zwiększenia efektywności działań podnoszących aktywność zawodową mieszkańców.
6. Rozwijanie sektora turystyki, w tym:
 - opracowanie i wdrożenie spójnej koncepcji tras turystycznych (rowerowych, pieszych), łączących najważniejsze atrakcje gminy wraz z uzupełnieniem tras o niezbędną infrastrukturę (punkty widokowe, miejsca parkingowe, oznakowanie, itd.);
 - współpraca z sektorem prywatnym i społecznym nad kreowaniem nowych produktów turystycznych,
 - promocja walorów i produktów turystycznych gminy,
 - współpraca z gminami ościennymi w przygotowaniu ponadlokalnych produktów turystycznych (w tym Nadwiślańskiej Kolejki Wąskotorowej),

W ramach promocji produktów związanych z Nadwiślańską Koleją Wąskotorową nie będą prowadzone przekształcenia terenu. Wprowadzone zostaną elementy małej architektury takie jak ławki i oznaczenia peronów.

- odkrywanie produktów lokalnych i promowanie lokalnych kulinariów.

3 OPIS METOD ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY, W SZCZEGÓLNOŚCI INFORMACJI DOTYCZĄCYCH POCHODZENIA DANYCH NA TEMAT ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Prognozowanie jest naukowym sposobem przewidywania, w jakim kierunku będą zmierzały cele obrane do realizacji.

Przy prognozowaniu wykorzystano informację dotyczącą czynników i ich wpływu na środowisko. Celem prognozy badawczej jest identyfikacja stanu środowiska i wpływu planowanych kierunków działań lub konkretnych działań na środowisko.

Pochodzenie danych na temat środowiska przyrodniczego:

- Państwowe Zasoby Geodezyjne i Kartograficzne,
- Mapa Geologicznej Polski w skali 1: 50 000, ark. 711 Kurów i ark. 747 Nałęczów oraz objaśnieniach do tych arkuszy,
- Państwowy Instytut Geologiczny (Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r., Warszawa 2024 r.),
- Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1: 50 000, ark. 711 Kurów i ark. 747 Nałęczów,

- „Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych Niecka Lubelska (GZWP nr 406)” oraz „Dodatek do „Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne ...” w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406 Zbiornik Niecka lubelska (Lublin)”. Dokumentacja została opracowana w 2008 r., natomiast dodatek do dokumentacji został sporządzony w 2016 r.,
- Program ochrony środowiska dla Powiatu Puławskiego na lata 2020-2025 z perspektywą do roku 2030”, opracowany w 2020 r.,
- Strategia Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2007-2015”, opracowana przez Agencję Wspierania Inicjatyw Lokalnych S.A., ul. Polska 14, 60-595 Poznań,
- „Potencjalna roślinność naturalna Polski” (Jan Marek Matuszkiewicz, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008),
- Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąwolnica”, opracowana przez mgr inż. arch. kraj. Annę Harabin,
- - <https://geolog.pgi.gov.pl>,
- - <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/>,
- <https://mapa.korytarze.pl>,
- - „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r.”, Warszawa 2024 r.
- Informacje przekazane przez Urząd Gminy Wąwolnica.

Opracowanie prognozy było zadaniem wieloetapowym, dzielącym się na:

1. Etap definiowania problemu prognostycznego obejmował określenie:
 - celów wynikających ze Strategii rozwoju gminy Wąwolnica,
 - spójności z programami wyższego szczebla,
 - oddziaływania założonych celów na elementy środowiska,
2. Etap zebrania danych,
3. Etap analizy danych,
4. Wnioski z analizy.

„Prognoza...” wspomaga dążenie gminy Wąwolnica do sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko podczas realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica.

4 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STRATEGII ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Monitoring skutków realizacji postanowień Projektu Strategii w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać np. na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Dokonując analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska należy odnosić do obszaru opracowania, tj. terenu

całej gminy Wąwolnica. Wg Dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, mogą być także wykorzystywane wyniki badań przeprowadzanych na podstawie innych przepisów, „o ile są one istotne dla danego planu lub programu oraz jego oddziaływania na środowisko”.

Ponadto jeden system monitoringu może obejmować kilka planów lub programów, o ile przekazywane są wystarczające informacje o oddziaływaniu poszczególnych planów lub programów na środowisko.

Dokument analizujący skutki realizacji postanowień Projektu Strategii będzie stanowił Raport o stanie gminy Wąwolnica. Będzie on wydawany corocznie. Raport będzie zawierał rozdział „Informacje o realizacji polityk, programów, strategii”.

Monitorowanie skutków Projektu Strategii będzie się odnosiło do stopnia realizacji celów założonych w Projekcie Strategii, które będą popierały konkretne działania wymienione w rozdziałach 2.1, 2.2, 2.3 niniejszego dokumentu.

Monitoring będzie się opierał o „wskaźniki produktu i rezultatu”.

Wskaźnik produktu (dane produktowe) odnosi się do faktu zrealizowania zadania i powstania tzw. produktu (np. czy powstał nowy produkt np. żłobek na terenie gminy).

Wskaźnik rezultatu (dane liczbowe) będzie się odnosił np. do długości wybudowanych sieci wodociągowych lub kanalizacyjnych na terenie gminy Wąwolnica.

5 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STANU ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO TERENÓW OBJĘTYCH PROJEKTEM STRATEGII

5.1 POŁOŻENIE, UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Gmina Wąwolnica jest gminą wiejską położoną w powiecie puławskim (województwo lubelskie), na Płaskowyżu Nałęczowskim i Równinie Bełżyckiej. Siedzibą gminy jest Wąwolnica. Sąsiaduje z gminami: Kazimierz Dolny, Końskowola, Kurów, Nałęczów, Wojciechów, Poniatowa, Karczmiska.

Administracyjnie gmina jest położona w środkowo-zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie puławskim, pomiędzy Nałęczowem i Kazimierzem Dolnym, przy drodze wojewódzkiej nr 830 relacji Lublin-Kazimierz-Puławy. Przez teren gminy przebiega szerokotorowa linia kolejowa Warszawa - Lublin, z przystankiem w Łopatkach oraz wąskotorowa linia kolejowa Nałęczów - Karczmiska, ze stacją w Wąwolnicy. Najbliższymi miastami są: Nałęczów - w odległości 3 km od granicy gminy, Kazimierz Dolny - 8 km, Puławy - 18 km, Opole Lubelskie - 18 km i Lublin - 25 km.

Przez gminę Wąwolnica płynie rzeka Bystra, położona w dorzeczu Wisły, która na terenie gminy tworzy malowniczą dolinę.

Zgodnie z danymi GUGiK powierzchnia gminy Wąwolnica wynosi 62,4 km². Na terenie gminy przeważa rolniczy charakter użytkowania terenu.

Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy przedstawia się następująco:

- użytki rolne – 80% powierzchni gminy,
 - o grunty orne – 70,3%,
 - o sady – 2,8%,
 - o łąki – 3,5%,
 - o pastwiska – 4,0%,
- lasy i zadrzewienia – 14,6% (lasy 12,93% - 807,16 ha),
- wody – 0,64% (38,25 ha),
- zabudowa – 0,2%,
- nieużytki – 0,4%.

W skład gminy wchodzi 17 sołectw. Sołectwa te są bardzo zróżnicowane zarówno pod względem powierzchni, jak też liczby zamieszkujących je osób. Największą Wąwolnicę o powierzchni 921,68 ha powierzchni zamieszkuje 909 mieszkańców (razem z Kolonią Wąwolnica 966). Z kolei najmniejsza Stanisławka zajmuje 83,25 ha i zamieszkuje ją 41 mieszkańców.

Zgodnie z danymi GUS (stan na 31 grudnia 2023 r.) liczba ludności gminy Wąwolnica wynosi 4 205 osób, na co składa się 2 096 mężczyzn i 2 109 kobiet. Gęstość zaludnienia na terenie gminy wynosi 67,4 osób/km².

5.2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE I RZEŻBA TERENU

Gmina Wąwolnica jest położona w północnej części Wyżyny Lubelskiej, która leży w obrębie Wyżyny Lubelsko-Lwowskiej, w pasie Wyżyn Polskich. Północna i centralna część gminy jest położona na Płaskowyżu Nałęczowskim, a jej południowe fragmenty (na południe od Wąwolnicy) na Równinie Bełżyckiej.

Płaskowyż Nałęczowski to mezoregion o powierzchni 615 km², rozciągający się pomiędzy dolinami rzek Wisły i Bystrzycy. Mezoregion ma wydłużony subrównoleżnikowy układ i orientację WNW-ESE. Granice północna i południowa są bardzo wyraźne w rzeźbie terenu, co podkreśla ich akumulacyjny charakter.

Region jest pokryty niemal ciągłą warstwą lessów rozciętych systemem dolin rzecznych, którym towarzyszą boczne suche doliny erozyjno-denudacyjne.

Cechą charakterystyczną Płaskowyżu Nałęczowskiego jest lessowy, urozmaicony typ rzeźby terenu. W strefach krawędziowych wierzchovinę lessową rozcinają formy erozyjne typu V-kształtnych wąwozów, często formujące złożone systemy. Wierzchowiny lessowe wznoszą się do wysokości 220–240 m n.p.m. Deniwelacje są względnie niewielkie (do 20 m) i wyraźnie wzrastają w strefach przydolinnych (do 40 metrów).

Na Płaskowyżu Nałęczowskim swoje źródła mają Bystra (dopływ Wisły) oraz Czechówka i Ciemięga (dopływy Bystrzycy).

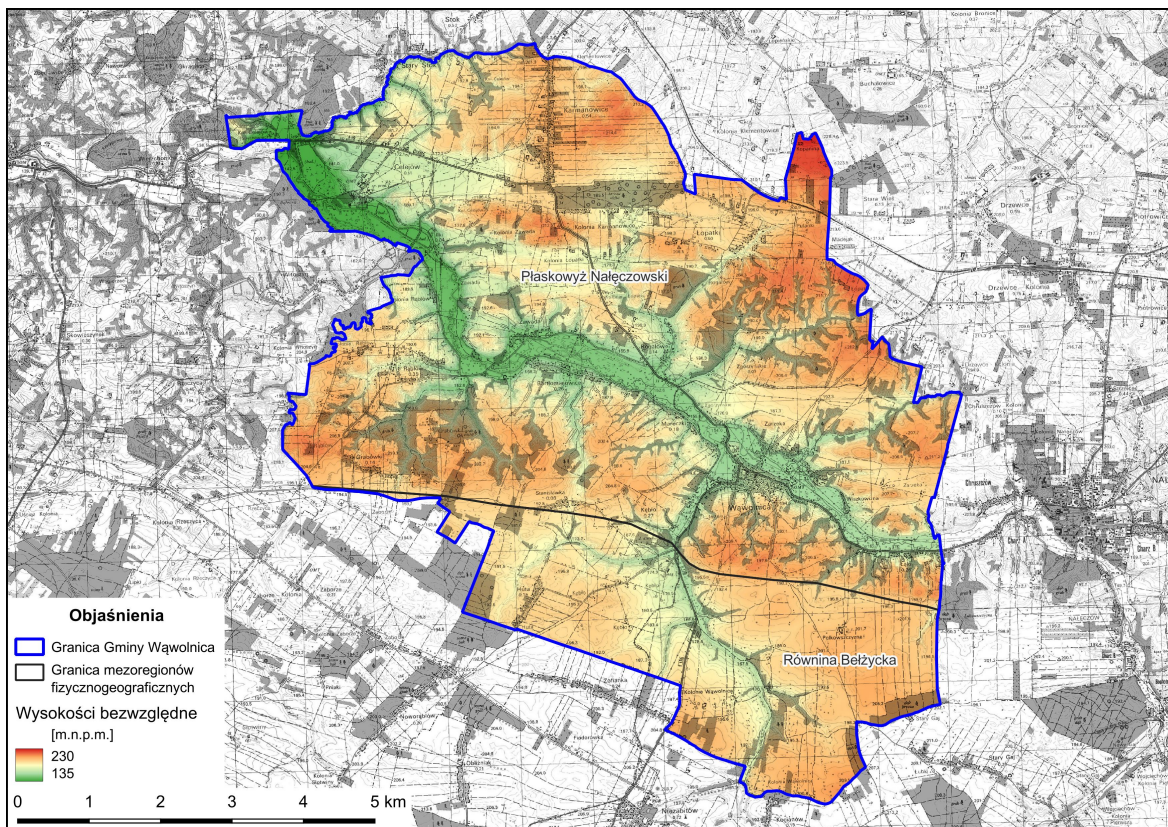
Region ma wybitnie rolniczy charakter, z uwagi na występowanie żyznych gleb (głównie pługowych), formowanych na lessach.

Południowa część gminy Wąwolnica jest położona w obrębie mezoregionu Równina Bełżycka. Mezoregion charakteryzuje się mało urozmaiconym krajobrazem, osiągającym wysokość od 160 (skarpa ku dolinie Wisły) do 230 m n.p.m. (dział wodny Wisły i Bystrzycy). Podłoże jednostki jest zbudowane jest z margli kredowych i glin zwałowych. Równina Bełżycka jest regionem typowo rolniczym.

W oparciu o dane pochodzące z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego opracowano model hipsometryczny terenu gminy Wąwolnica. Zgodnie

z ww. danymi wysokości bezwzględne na terenie gminy wahają się od ok. 135,5 do ok. 228,5 m n.p.m. Najniższe rzędne terenu na obszarze gminy występują w jej północno-zachodniej części, w dolinie Bystrej, z kolei najwyższe w północno-zachodnim fragmencie – w rejonie miejscowości Kopanina.

Analizując przedstawiony model wysokościowy można stwierdzić, że większość gminy Wąwolnica jest położona na rzędnych ok. 200 m.n.p.m. Najniżej położone obszary występują w dolinie Bystrej w rejonie Celejowa i Kolonii Celejów oraz wąwozów zlokalizowanych w rejonie miejscowości Wąwolnica, Rogalów, Kębło, Rąblów i Grabówki. Są to centralne obszary gminy. Najwyżej położone obszary występują w północno-wschodnich i południowo-zachodnich częściach gminy Wąwolnica. W ogólnym ujęciu dolina Bystrzej jest zlokalizowana w układzie południowy-wschód – północny-zachód (SE-NW) i znajduje się w centralnej części gminy. Po obu stronach doliny znajdują się tereny pokryte lessem, w wielu miejscach silnie rozcięte erozyjnie (wąwozy, suche doliny).

Rysunek 1 Hipsometria i mezoregiony fizycznogeograficzne na terenie gminy Wąwolnica

5.3 BUDOWA GEOLOGICZNA I WARUNKI GRUNTOWE

W odniesieniu do budowy geologicznej terenu gminy Wąwolnica przeanalizowano informacje zawarte na Mapie Geologicznej Polski w skali 1: 50 000, ark. 711 Kurów i ark. 747 Nałęczów oraz objaśnieniach do tych arkuszy. W podziale na jednostki tektoniczne analizowany obszar jest położony w rowie mazowiecko-lubelskim.

Podział na regiony fizycznogeograficzne na terenie gminy Wąwolnica nie zaznacza się wyraźną krawędzią w terenie, jest jednak stosunkowo dobrze widoczny w utworach budujących podłoże geologiczne tego terenu.

Najmłodsze utwory (holoceńskie) budują podłoże doliny Bystrej oraz wąwozów i rozcięć erozyjnych, których ujściowe odcinki znajdują się w dolinie Bystrej. Stanowią je namuły piaszczysto-humusowe den dolinnych i zagłębień bezodpływowych oraz piaski i mułki (pyły) deluwialne.

Po obu stronach doliny Bystrej w podłożu występują czwartorzędowe lessy. Ich miąższość na terenie gminy dochodzi do 30 m, jest jednak zróżnicowana na tym obszarze. Płaty lessu są porożcinane utworami holoceńskimi i nie tworzą zwartej pokrywy. W rejonie Karmanowic występują wąskie (do 0,5 km) grzędy lessowe o stromych stokach i długości 2 km.

W południowej, zachodniej (na południe od miejscowości Grabówki) i północnej części gminy (Bartłomiejowice, Karmanowice) w podłożu zaznaczają się czwartorzędowe gliny, piaski i mułki deluwialne.

W pobliżu doliny Bystrej, płatami o równoleżnikowym kształcie wykształciły się piaski i żwiry wodnolodowcowe. Największe fragmenty tych wydzieleni są zlokalizowane w rejonie miejscowości Zarzeka i Wiszkowizna.

W południowej części gminy, zlokalizowanej na Równinie Bełżyckiej, występują głównie piaski, mułki i gliny zwietrzelinowe (eluwialne), częściowo na gezach, gliny, piaski i mułki deluwialne, gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe. W rejonie miejscowości Kębło w podłożu występują lessy piaszczyste. Niewielkie fragmenty na tym obszarze zajmują piaski eoliczne w wydmach. Wszystkie ww. utwory są wieku czwartorzędowego.

Pozostałe utwory geologiczne na terenie gminy występują w niewielkich punktach (kilka ha powierzchni) i nie mają znaczenia w odniesieniu do budowy geologicznej terenu.

Obszar gminy charakteryzuje urozmaicona rzeźba terenu oraz znaczący udział gruntów o średnim i dużym natężeniu procesów erozyjnych. Jest to wynikiem znacznego nachylenia terenu oraz gleb występujących na tym terenie, wykształconych na lessach i podatnych na erozję.

5.4 ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE KOPALIN ORAZ OBSZARY I TERENY GÓRNICZE

Z danych Państwowego Instytutu Geologicznego (Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r., Warszawa 2024 r.) wynika, że na terenie gminy Wąwolnica są zlokalizowane dwa złoża piasków i żwirów, jedno złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej oraz jedno złożo wód termalnych.

Złoża piasków i żwirów są zlokalizowane w miejscowościach:

- nazwa złoża: Celejów, nr złoża: 7716, złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C₁), zasoby geologiczne bilansowe – 39 000 ton,
- nazwa złoża: Kębło, nr złoża: 6888, złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C₁), zasoby geologiczne bilansowe/zasoby przemysłowe – 19 000 ton.

W złożach piasków i żwirów Celejów i Kębło nie jest prowadzone wydobywanie.

Złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej Łopatki, nr 3098, posiada zasoby geologiczne bilansowe w wielkości 217 000 m³. Zgodnie z informacją zawartą w „Bilansie [...]” wydobywanie ze złoża zostało zaniechane.

Złożo wód termalnych Celejów o numerze 17693 charakteryzuje się zasobami geologicznymi bilansowymi eksploatacyjnymi w wysokości 28 m³/h.

Dla złoża wód termalnych Celejów został wyznaczony obszar górniczy i teren górniczy. Dla złóż piasków i żwirów (Celejów, Kębło) oraz złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej (Łopatki) nie wyznaczono obszarów i terenów górniczych.

Wszystkie wyżej wymienione złoża są położone w północnej części gminy Wąwolnica, poza złożem Kębło, zlokalizowanym w południowej części gminy.

Złożo wód termalnych Celejów znajduje się w obrębie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, natomiast pozostałe złoża (Kębło, Łopatki) są położone poza obszarami chronionymi (w obrębie otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego).

Źródła danych dotyczących złóż kopalin oraz obszarów i terenów górniczych stanowią:

- <https://geolog.pgi.gov.pl>,
- <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/>,
- „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r.”, Warszawa 2024 r.

5.5 WODY POWIERZCHNIOWE

Hydrograficznie teren gminy Wąwolnica jest położony w dorzeczu Wisły, w środkowej części zlewni rzeki Bystrej, która na terenie gminy tworzy malowniczą dolinę. Na terenie gminy dolina Bystrej osiąga szerokość ok. 250 – 500 m. Bystra z dopływami odwadnia Płaskowyż Nałęczowski i Równinę Bełżycką.

Rzeka Bystra, której źródła znajdują się w miejscowości Sporniak, płynie od Wojciechowa do Nałęczowa w kierunku NNW, po czym w Nałęczowie skręca na WNW i wpływa do Wisły w Bochotnicy. Z obserwacji stanów wody w posterunku w Wierzchoniowie, położonym w 5,4 km rzeki i zamykającym zlewnię o powierzchni 282 km², stany rzeki są wyrównane. Średnie stany roczne zawierają się w granicach 156 – 159 cm. Przepływ średni z wielolecia jest szacowany na 1,2 m³/s. Na posterunku w Wąwolnicy (obecnie zlikwidowanym) w 1982 r. najniższy stan wynosił 152 cm, najwyższy – 170 cm, średni roczny – 157 cm.

Dolina Bystrej jest głęboko wcięta w otaczający teren (około 30 m w okolicach Nałęczowa i około 50 m w Witoszynie, w części północnej). Jest to rzeka typu schodkowego, charakteryzującego się kolejnym występowaniem odcinków o większym i mniejszym spadku, co świadczy to występowaniu progów w dnie rzeki.

Największym dopływem Bystrej jest Czerka, która wpada do Bystrej w Nowym Gaju. W Nałęczowie dopływa do Bystrej Bochotniczanka a w Witoszynie – Potok Witoszyński, również głęboko wcięty w otaczający teren. Wszystkie te rzeki biorą początek w źródłach i zasilane są po drodze licznymi źródłami.

Niewielki fragment gminy o powierzchni ok. 115 ha, w jej północnej części, jest położony w zlewni rzeki Kurówki. Kurówka ma źródła na terenie wsi Piotrowice Wielkie (gm. Garbów) na wysokości 197 m n.p.m. Rzeka jest prawostronnym, bezpośrednim dopływem Wisły, do której uchodzi w okolicach Puław na wysokości 117 m n.p.m. Powierzchnia zlewni rzeki wynosi 395,4 km², a jej długość to 50 km. Kurówka przepływa przez Płonki, Olesin, Kurów, Szumów i Wólkę Nowodworską.

Wody stojące zajmują na terenie gminy powierzchnię 38,25 ha (0,64%). Są to głównie oczka wodne i stawy zlokalizowane w dolinie Bystrej, m.in. w Celejowie.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r. poz. 300) gmina Wąwolnica znajdują się w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW):

- Bystra (PLRW20000623899),
- Kurówka do Białki (PLRW20000623923).

JCWP RW Bystra (PLRW20000623899) stanowi naturalną część wód i jest zaliczana do typu RW_wap - potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym. Rzeczywista długość JCWP wynosi 80,37 km, natomiast powierzchnia jej zlewni stanowi 298,86 km². JCWP była monitorowana w okresie lat 2016-2021 i posiada ustalony punkt pomiarowo-kontrolny na lata 2022-2027 (kod punktu: PL01S1101_1584).

Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP:

- tereny użytkowane rolniczo - 82% powierzchni zlewni,
- tereny leśne - 12% powierzchni zlewni,
- tereny zurbanizowane - 5% powierzchni zlewni.

JCWP RW Bystra charakteryzuje się umiarkowanym stanem ekologicznym oraz stanem chemicznym poniżej dobrego. Wskaźniki determinujące stan ekologiczny: fosfor fosforanowy (V), fitobentos, makrobezkręgowce. Wskaźniki determinujące stan chemiczny: bromowane difenyloetery. **Stan (ogólny) wód jest zły.**

W obrębie JCWP zidentyfikowano presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań - JCWP: BIO_FIZ (na elementy biologiczne zależne od fizykochemii), BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), CHEM_B (na elementy chemiczne (biota)), FIZ (na elementy fizykochemiczne), OCH (na obszary chronione).

Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP:

- główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe),
- główne źródło presji hydromorfologicznych: budowle piętrzące - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki pozostałe, górnictwo - rzeki pozostałe,
- główne źródło presji chemicznych: rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski.

Obszary chronione wymienione w zał. IV Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne:

- JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,

- JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,

- cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód,

- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (zidentyfikowano 3 obszary):

1. Kazimierski Park Krajobrazowy (kod INSPIRE obszaru: PL.ZIPOP.1393.PK.30).
2. Natura 2000 Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Przełom Wisły w Małopolsce (kod INSPIRE obszaru: PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH060045.H).
3. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy brak nazwy (gm. Kazimierz Dolny) - kod INSPIRE obszaru: PL.ZIPOP.1393.ZPK.3).

- nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.

Zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne celem środowiskowym dla jednolitych części wód powierzchniowych niewyznaczonych jako sztuczne lub silnie zmienione jest ochrona oraz poprawa ich stanu ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć co najmniej dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich stanu ekologicznego i stanu chemicznego.

Celem środowiskowym dla JCWP RW Bystra (PLRW20000623899) jest w zakresie:

- stanu ekologicznego: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- stanu chemicznego: dobry stan chemiczny.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego została oceniona jako zagrożona.

Dla JCWP RW Bystra zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, do 2027 r. (wskaźniki biologiczne - po 2027 r.). Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: IO, MMI, fosforany; bromowane difenyletery(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn.: „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) karty charakterystyki JCWP, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE - brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla JCWP RW nie zostały ustanowione odstępstwa z art. 4 ust. 5 i art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

JCWP RW Kurówka do Białki (PLRW20000623923) stanowi silnie zmienioną część wód i jest zaliczana do typu RW_wap - potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym. Rzeczywista długość JCWP wynosi 40,13 km, natomiast powierzchnia jej zlewni stanowi 131,34 km². JCWP była monitorowana w okresie lat 2016-2021 i posiada ustalony punkt pomiarowo-kontrolny na lata 2022-2027 (kod punktu: PL01S1101_1585).

Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP:

- tereny użytkowane rolniczo - 89% powierzchni zlewni,
- tereny zurbanizowane - 7% powierzchni zlewni,
- tereny leśne - 3% powierzchni zlewni.

JCWP RW Kurówka do Białki (PLRW20000623923) charakteryzuje się umiarkowanym potencjałem ekologicznym. Wskaźniki determinujące potencjał ekologiczny: BZT5, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), fitobentos. W karcie charakterystyki JCWP brak jest danych na temat stanu chemicznego JCWP. **Stan (ogólny) wód jest zły.**

W obrębie JCWP zidentyfikowano presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań - JCWP: BIO_FIZ (na elementy biologiczne zależne od fizykochemii), BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), FIZ (na elementy fizykochemiczne), OCH (na obszary chronione).

Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP:

- główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe),
- główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne.

Obszary chronione wymienione w zał. IV Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne:

- JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,
- cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (zidentyfikowano 2 obszary):
 1. Kazimierski Park Krajobrazowy (kod INSPIRE obszaru: PL.ZIPOP.1393.PK.30).
 2. Obszar Chronionego Krajobrazu Kozi Bór (kod INSPIRE obszaru: PL.ZIPOP.1393.OCHK.166).
- nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym.

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne celem środowiskowym dla sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych jest ochrona tych wód oraz poprawa ich potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć co najmniej dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego.

Celem środowiskowym dla JCWP RW Kurówka do Białki (PLRW20000623923) jest w zakresie:

- potencjału ekologicznego: umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, BZT5, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
- stanu chemicznego: dobry stan chemiczny.

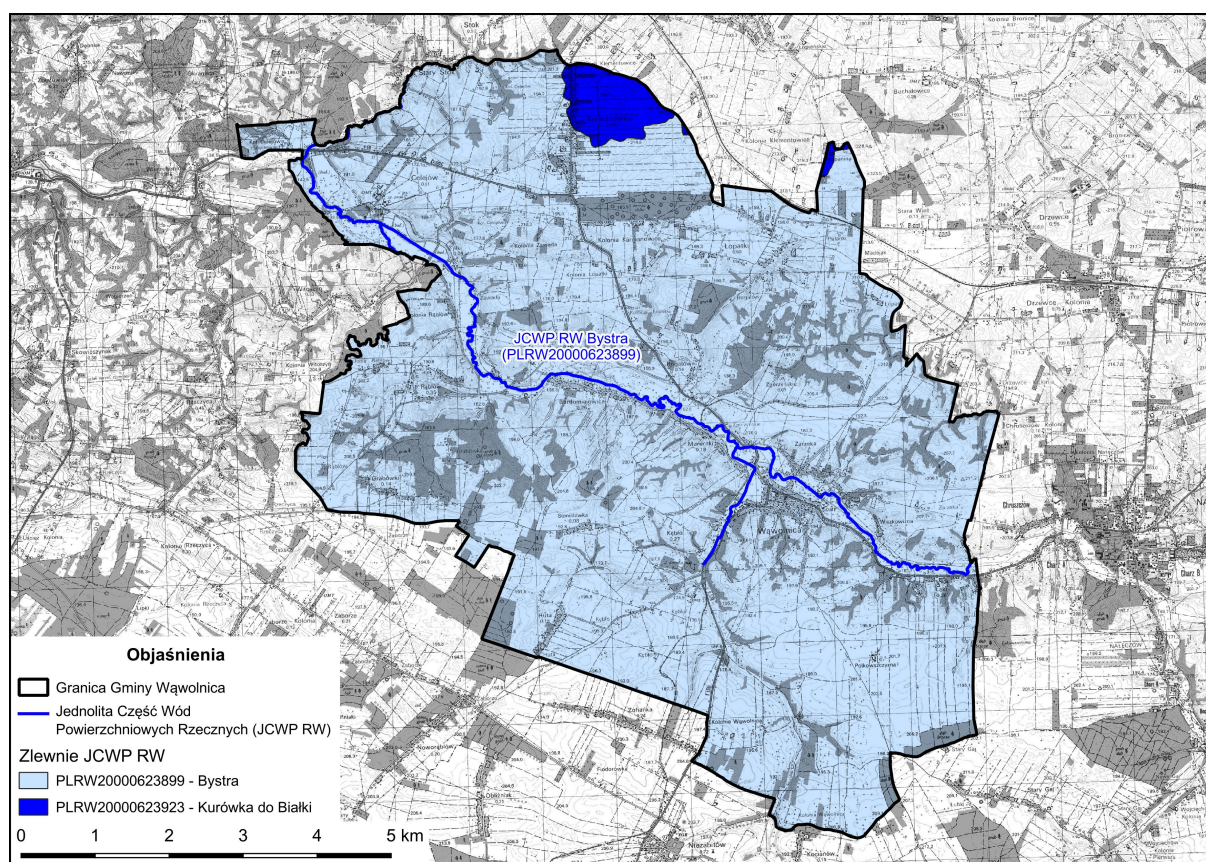
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego została oceniona jako zagrożona.

Dla JCWP RW Kurówka do Białki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosforany. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi

w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)” karty charakterystyki JCWP, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla JCWP RW zostało również ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 (w zakresie wskaźników: azot amonowy, BZT5, IO), nie zostało natomiast ustanowione odstępstwo na podstawie art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Na mapie poniżej przedstawiono lokalizację JCWP na tle gminy Wąwolnica.

Rysunek 2 Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Wąwolnica

5.6 WODY PODZIEMNE

W zakresie wód podziemnych przeanalizowano położenie gminy Wąwolnica w odniesieniu do głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP), jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) oraz informacje zawarte na Mapie Hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50 000, ark. 711 Kurów i ark. 747 Nałęczów.

GZWP

Gmina Wąwolnica jest w całości położona w północno-zachodniej części Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 406 Niecka lubelska (Lublin). Główny zbiornik wód podziemnych nr 406 znajduje się w zachodniej części województwa lubelskiego. Jego granice stanowią: od zachodu rzeka Wisła, od wschodu i północy rzeka Wieprz, od południa linia miejscowości Biłgoraj–Janów Lubelski–Zaklików–Szczecyn.

Zbiornik jest udokumentowany – „Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych Niecka Lubelska (GZWP nr 406)” oraz „Dodatek do „Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne ...” w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406 Zbiornik Niecka lubelska (Lublin)”. Dokumentacja została opracowana w 2008 r., natomiast dodatek do dokumentacji został sporządzony w 2016 r. Powierzchnia GZWP wynosi 7476,66 km².

Podstawowe parametry hydrogeologiczne warstw wodonośnych zbiornika przedstawiają się następująco:

- typ zbiornika - porowo-szczelinowy,
- stratygrafia - kreda górna,
- klasa jakości wody - I-III (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych),
- wodoprzewodność - 200–500 m²/d,
- moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych - 140,8 m³/d × km²,
- szacunkowe zasoby dyspozycyjne - 1 052 700 m³/d,
- podatność zbiornika na antropopresję - na przeważającym obszarze bardzo podatny, podatny, lokalnie średnio i mało podatny.

Obszar GZWP nr 406 jest związany z występowaniem poziomego wodonośnego w węglanowych utworach kredy górnej wykształconych w postaci margli, opok, gez, kredy piszącej i innych przejściowych typów litologicznych. Warunki występowania wód podziemnych są w nim przestrzennie zróżnicowane. Na przeważającym obszarze zbiornika odsłaniają się one bezpośrednio na powierzchni terenu lub są przykryte utworami młodszyymi o niewielkiej miąższości. Głębokość do zwierciadła wody jest zróżnicowana i ogólnie zawiera się w przedziale 15–50 m. Najpłycej do wody jest w dolinach rzecznych (<2 m), a najgłębiej w strefach wododziałowych. Zwierciadło wód kredowych w południowej i środkowej części obszaru jest przeważnie swobodne, natomiast na północy znajduje się pod napięciem wywołanym nakładem nieprzepuszczalnych utworów kenozoicznych. Najlepsze

warunki hydrogeologiczne występują w obrębie stref tektonicznych stanowiących drogi skoncentrowanego, podziemnego przepływu poziomego oraz w pobliżu dolin rzecznych, dolin kopalnych i stref krawędziowych dolin. Wydatek jednostkowy uzyskiwany w trakcie pompowań studzien wierconych usytuowanych w pobliżu krawędzi dolin rzecznych wynosi najczęściej 240–960 m³/d na 1 m depresji, czasami powyżej 2400 m³/d na 1 m depresji. Najłabsze warunki występują na obszarze działów wodnych i wierzchowin (wydatek jednostkowy rzadko przekracza 120 m³/d na 1 m depresji). Na obszarze GZWP nr 406 głębokość strefy intensywnego zawodnienia utworów węglanowych, mających praktyczne znaczenie przy budowie i eksploatacji studni sięga do głębokości 120–150 m, a najkorzystniejsze warunki dopływu występują w przedziale 50–120 m. Utwory węglanowe poniżej tej głębokości są już zdecydowanie słabiej zawodnione.

Zbiornik jest zasilany przez bezpośrednią infiltrację wód opadowych w miejscach wychodni skał węglanowych lub pośrednią, przez nadkład osadów czwartorzędowych i neogeńskich. Kredowy zbiornik wód podziemnych jest drenowany w sposób naturalny przez rzeki, proces ewapotranspiracji przebiegający w dnach dolin rzecznych i na obszarach podmokłych równin oraz sztucznie przez eksploatację studni wierconych.

Stan jakościowy wód podziemnych GZWP nr 406 zaklasyfikowano jako dobry. Dominują wody zaliczone do klasy I i II. Jedynie w dolinach większych rzek, na niedużych obszarach w centralnej, północnej i północno-zachodniej części zbiornika występują wody klasy III. Ogólnie wody podziemne GZWP nr 406 ze względu na ich skład chemiczny nadają się do picia w stanie surowym lub wymagają jedynie prostego uzdatniania ze względu na podwyższoną zawartość żelaza i manganu.

Wody podziemne GZWP nr 406 są na obszarze jego występowania podstawowym i jedynym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Całkowita wielkość poboru wód podziemnych z ujęć zlokalizowanych w granicach zbiornika w 2013 r. wynosiła ok. 54 816 tys. m³/rok, co stanowiło ok. 14,3% szacunkowych zasobów dyspozycyjnych. Stopień wykorzystania zasobów zbiornika jest nierównomierny.

Obszar GZWP nr 406 jest rejonem typowo rolniczym z przewagą gospodarstw indywidualnych. Potencjalne ogniska zanieczyszczeń stanowią: oczyszczalnie ścieków, obszary nieskanalizowane, składowiska odpadów, magazyny paliw płynnych, ферmy hodowlane, linie kolejowe, drogi oraz obszary, na których jest prowadzona intensywna produkcja rolnicza. Ze względu na odkryty charakter zbiornika poziom wodonośny jest zagrożony migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu i wymaga ochrony jakości wód.

Dla GZWP nr 406 wydzielono obszar ochronny ze względu na występowanie w jego obrębie terenów podatnych i bardzo podatnych na zanieczyszczenie. Proponowany obszar ochronny zajmuje ok. 6751,5 km² (90,3% powierzchni zbiornika). Na obszarze zbiornika znajduje się pięć ustanowionych stref ochrony pośredniej wód podziemnych. Koncepcję ochrony zbiornika proponuje się zrealizować na podstawie systemu zakazów i nakazów nałożonych na obszar ochronny oraz prowadzenia odpowiedniej polityki planowania przestrzennego z dominującą funkcją ochronną.

Informacje na temat GZWP nr 406 Niecka lubelska (Lublin) zaczerpnięto z opracowania pt.: „Informator PSH Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce”, PIG-PIB, Warszawa, 2017 r.

JCWPd

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły teren gminy Wąwolnica położony jest w całości w obrębie JCWPd nr 88 (kod: PLGW200088).

Struktura JCWPd nr 88 jest złożona z jednego poziomu wodonośnego w utworach szczelinowych górnej kredy – paleocenu występującego na całym obszarze jednostki, poziomu czwartorzędowokredowego, występującego tylko w dolinie Wisły i w dolinie ujściowego odcinka Chodelki oraz występującego tylko w części północnej, mało zasobnego poziomu w utworach czwartorzędowych. Każdy z tych poziomów charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i drenażu.

Obszar jednostki stanowi obiekt zamknięty w sensie hydrogeologicznym, a działy wód podziemnych wydzielonych poziomów wodonośnych pokrywają się z działami wód powierzchniowych.

Poziom czwartorzędowy **Q** jest na ogół słabo izolowany od powierzchni terenu, a jego zasilanie ma miejsce na wychodniach piaszczystych lub poprzez niezbyt gruby nadkład gliniasty. Strefy zasilania są związane z lokalnymi działami wód powierzchniowych. Wody podziemne są drenowane przez rzeki (głównie Kurówkę i jej drobne dopływy). System krążenia wód poziomu przypowierzchniowego ma charakter wybitnie lokalny.

Poziom wodonośny **K₃** na przeważającej części obszaru nie jest izolowany od powierzchni terenu lub izolowany cienką pokrywą utworów słabo przepuszczalnych. Jego zasilanie ma charakter bezpośredni lub odbywa się na drodze przesączania się wód opadowych poprzez występujące na powierzchni terenu utwory piaszczyste, ewentualnie poprzez cienkie pokrywy glin zwałowych lub gliniastych deluwii na zwietrzelinie kredowej. W części północnej zasilanie ma charakter pośredni poprzez utwory słabo przepuszczalne z poziomu czwartorzędowego. Bazę drenażową tego poziomu stanowi rzeka Wisła oraz jej dopływy na całej swej długości.

Poziom wodonośny czwartorzędowo-kredowo-paleoceński **Q-K₃** występuje tylko w dolinie Wisły. Zasilanie bezpośrednie ma znaczenie znikome i jest równoważone wzmożoną ewapotranspiracją typową dla dolin rzecznych. Utwory wodonośne budujące ten poziom zasilane są właściwie wyłącznie lateralnie wodami podziemnych napływającymi drogami pośredniego krążenia ze wschodu, z obszarów zasilania jednostki lub drogami regionalnego krążenia spoza wschodnich granic jednostki. W okresie wezbrań poziom ten może być chwilowo zasilany wodami powierzchniowymi Wisły (podczas wylewu rzeki) lub lateralnie jej wodami przy wysokich stanach, wskutek odwrócenia przepływu wód podziemnych. Jedynym elementem drenażowym jest rzeka Wisła.

Powierzchnia JCWPd nr 88 wynosi 2180,14 km². Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania wynoszą 50 347,74 tys. m³/rok, a ich wykorzystanie kształtuje się na poziomie 35% (stan na rok 2018).

Stan ilościowy i chemiczny JCWPd nr 88 jest oceniany jako dobry. Ogólna ocena stanu JCWPd jest dobra. JCWPd jest monitorowana.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych zostały przedstawione w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne oraz Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, na mocy art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW).

Zgodnie z art. 59 przywołanej ustawy celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:

- 1) zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- 2) zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- 3) ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Celem środowiskowym dla jednolitej części wód podziemnych nr 88 jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego została oceniona jako niezagrożona.

W obrębie JCWPd nr 88 zidentyfikowano presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań - JCWPd: presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem. Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie JCWPd - chemiczna.

JCWPd jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi - obszar chroniony wymieniony w zał. IV Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie:

- Rezerваты przyrody – 1,
- Parki krajobrazowe – 2,
- Natura 2000 – Specjalne Obszary Ochrony – 2,
- Obszary chronionego krajobrazu – 6,
- Użytki ekologiczne – 6.

Warunki hydrogeologiczne

Zgodnie z Mapą Hydrogeologiczną Polski w skali 1: 50 000, ark. 711 Kurów i ark. 747 Nałęczów teren gminy Wąwolnica jest położony w obrębie dwóch jednostek hydrogeologicznych.

Zdecydowana większość powierzchni gminy leży w obrębie jednostki hydrogeologicznej o symbolu 1ab**Cr₃**III (ark. 747 Nałęczów), która na arkuszu 711 Kurów ma symbol 4ab**Cr₃**III. Niewielki fragment, o powierzchni ok. 50 ha w północno-wschodniej części gminy, w rejonie miejscowości Kopanina, jest położony na terenie jednostki

hydrogeologicznej o symbolu 2b**Cr₃II** (ark. 747 Nałęczów), która na ark. Kurów jest oznaczona symbolem 6ab**Cr₃II**.

Jednostka 1ab**Cr₃III** – zlewnia Bystrej

Jednostka stanowi obszar o prostym reżimie hydrogeologicznym, granice zlewni podziemnej są bardzo wyraźne, a rzeka Bystra odwadnia cały obszar jednostki. W jej dolinie oraz w dolinach jej dopływów: Czerki, Bochofnicy i Potoku Witoszyńskiego występują liczne, na ogół stałe i wydajne źródła, jednak ich wydajność jest zmienna.

Jednostka dzieli się na część północną (większa część gminy), gdzie główny poziom użytkowy w utworach szczelinowych przykryty jest kilkudziesięciometrowym płaszczem osadów czwartorzędowych, w tym kilkunastometrową warstwą lessów oraz jednolitą część centralną i południową, gdzie utwory szczelinowe występują na powierzchni terenu lub pod cienką pokrywą osadów czwartorzędowych. Główny użytkowy poziom wodonośny (GUPW) w części północnej jednostki jest znacznie mniej narażony na możliwość skażenia z powierzchni terenu niż na pozostałym obszarze. Jest to obszar rolniczy, niemal zupełnie pozbawiony przemysłu i w znacznej części terenu gminy Wąwolnica należy do Kazimierskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Na całym obszarze GUPW związany jest z utworami szczelinowymi, gdyż na Płaskowyżu Nałęczowskim podlessowa część czwartorzędu wykształcona jest głównie w postaci utworów słaboprzepuszczalnych. Głębokość do zwierciadła wody najmniejsza jest w części wododziałowej na południu jednostki (5 – 15 m) i rośnie ku północy, gdzie lokalnie przekracza 50 m. W głęboko wciętej dolinie Bystrej i jej dopływów głębokość ta jest niższa niż 15 m. Zwierciadło wody ma charakter swobodny lub w części północnej napięty przez pokrywę czwartorzędu, a na pozostałym obszarze przez zwietrzelinę na utworach szczelinowych bądź wkładki utworów słabo spękanych w obrębie masywu szczelinowego.

Jednostka charakteryzuje się wysokim modulem zasobów odnawialnych ($340 \text{ m}^3/\text{d} \cdot \text{km}^2$) i dyspozycyjnych ($204 \text{ m}^3/\text{d} \cdot \text{km}^2$). Przy niewielkim poborze, skoncentrowanym głównie w rejonie Nałęczowa – poza terenem gminy, rezerwy wód podziemnych w obrębie jednostki są znaczne.

Jednostka 2ab**Cr₃II** – zlewnia Kurówki

W obrębie gminy Wąwolnica jednostka zajmuje powierzchnię ok. 50 ha, w części wododziałowej zlewni Kurówki.

Główny poziom użytkowy w skałach szczelinowych jest przykryty na całym obszarze jednostki miąższą (40 – 62 m) pokrywą osadów czwartorzędowych, w których profilu przeważają utwory słaboprzepuszczalne. W utworach czwartorzędowych brak jest poziomu wodonośnego nadającego się do ujęcia studniami głębinowymi. GUPW jest tu bardzo mało podatny na zanieczyszczenie z powierzchni terenu.

Zwierciadło wody na całym obszarze ma charakter napięty i obniża się ku północy.

Jednostka charakteryzuje się średnim modulem zasobów odnawialnych ($221 \text{ m}^3/\text{d} \cdot \text{km}^2$) i dyspozycyjnych ($137 \text{ m}^3/\text{d} \cdot \text{km}^2$). Pobór wód podziemnych w obrębie jednostki

jest stosunkowo duży, gdyż zlokalizowana jest tu duża rozlewnia wód „Cisowianka” w Drzewcach, ujęcie zaopatrujące kilka wsi w Piotrowicach oraz kilka mniejszych ujęć.

Zgodnie z mapami hydrogeologicznymi na terenie gminy jest zlokalizowanych 9 źródeł (głównie w dolinie Bystrej).

Spływ wód podziemnych w głównym użytkowym poziomie wodonośnym następuje w kierunku doliny Bystrej. Hydroizohipsa głównego użytkowego poziomu wodonośnego najniższe wartości osiąga w północno-zachodniej części gminy, w dolinie bystrej, gdzie zwierciadło wód podziemnych zalega na wysokości ok. 135 m.n.p.m. Zwierciadło wód podziemnych GUPW jest położone najwyżej (ponad 190 m.n.p.m.) w północno-wschodniej części gminy.

Ujęcia wody

Na terenie gminy Wąwolnica są zlokalizowane 3 gminne ujęcia wody:

- ujęcie wody znajdujące się na działce nr ewid. 93/5, obręb 0005 Karmanowice,
- ujęcie wody znajdujące się na działce nr ewid. 477/2, obręb 0014 Wąwolnica,
- ujęcie wody znajdujące się na działce nr ewid. 86/6, obręb 0011 Rąblów.

W celu zaopatrzenia ludności w wodę, w gminie Wąwolnica zostały zrealizowane przepompownie wody:

- przepompownie wody znajdujące się na działce nr 50/2, obręb 0003 Grabówki,
- przepompownie wody znajdujące się na działce nr 96/2, obręb 0009 Łopatki,
- przepompownie wody znajdujące się na działce nr 344/11, obręb 0015 Zarzeka.

5.7 GLEBY

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Programie ochrony środowiska dla Powiatu Puławskiego na lata 2020-2025 z perspektywą do roku 2030”, opracowanym w 2020 r., jakość gleb na terenie gminy Wąwolnica jest dobra - przeważają gleby III klasy bonitacyjnej (ponad 54%) z wyraźną przewagą kompleksów pszennych, zajmujących łącznie prawie 70% gruntów ornych.

Średni wskaźnik bonitacji oceniany w 100 punktowej skali według IUNG (Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach) wynosi 86,3 pkt. i jest wyższy od średniego dla województwa lubelskiego i kraju.

Najżyźniejsze gleby na terenie gminy Wąwolnica stanowią rędziny i gleby brunatne powstałe na lessach, które występują na Płaskowyżu Nałęczowskim.

Większość gleb na terenie gminy należy do gleb średnio podatnych na suszę (kategoria III), zgodnie z danymi zamieszczonymi na stronie internetowej <https://susza.iung.pulawy.pl/mapa-kategorii/>.

Gmina Wąwolnica charakteryzuje się nasileniem procesów erozyjnych, które jest wynikiem znacznego nachylenia terenu oraz typów gleb występujących na tym terenie (gleby wykształcone na lessach - podatne na erozję).

5.8 WARUNKI KLIMATYCZNE I POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Zgodnie ze „Strategią Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2007-2015”, opracowana przez Agencję Wspierania Inicjatyw Lokalnych S.A., ul. Polska 14, 60-595 Poznań, teren gminy jest położony w Opolsko-Puławskiej dziedzinie klimatycznej - w dzielnicy Lubelsko-Chełmskiej. Opady atmosferyczne na tym obszarze w skali roku są na poziomie około 600 mm, średnia temperatura powietrza (na poziomie rzeczywistym) wynosi od 7,6°C do 7,80°C. Większość (ok. 60%) mas powietrza napływających na teren gminy jest typu polarno-kontynentalnego, a ok. 34% polarno-morskiego. Klimat wykazuje cechy kontynentalizmu: lata i zimy są wczesne i długie a pory przejściowe są krótkie – niemalże najkrótsze w kraju.

Okres wegetacyjny - ze średnią temperaturą dobową powyżej +5°C trwa 216-218 dni a okres gospodarczy - z temperaturą powietrza powyżej +2,50°C trwa 250 dni i jest najdłuższy w skali województwa.

Ilość dni bezwietrznych nie 10% roku, a siła wiatru nie jest wysoka (ponad 60% wiatrów wieje z prędkością mniejszą niż 2 m/s). Przeważają wiatry północnozachodnie, łącznie z kierunku W, NW i N wieje ponad 40% wiatrów.

Zgodnie z pismem Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, Departamentu Monitoringu Środowiska, Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Lublinie (pismo nr DMS-OL.731.1.2.2025 z dnia 8.01.2025 r.) średnioroczne stężenia zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Wąwolnica wynoszą:

- Dwutlenek azotu (NO₂) – 9 µg/m³
- Dwutlenek siarki (SO₂) – 3 µg/m³
- Pył zawieszony PM₁₀ – 15 µg/m³
- Pył zawieszony PM_{2,5} – 10 µg/m³
- Benzen – 0,9 µg/m³
- Ołów – 0,01 µg/m³

5.9 SZATA ROŚLINNA

Na podstawie regionalizacji geobotanicznej gmina Wąwolnica jest w całości położona w podokręgu nałęczowskim, należącym do okręgu Wyżyny Lubelskiej. Dominującym siedliskiem naturalnym tej jednostki geobotanicznej jest grąd.

Zgodnie z opracowaniem pt.: „Potencjalna roślinność naturalna Polski” (Jan Marek Matuszkiewicz, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008) przeważającym typem roślinności potencjalnej, na terenie gminy Wąwolnica jest grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria żyzna (Tilio – Capinetum). Z doliną rzeki Bystrej jest związany niżowy łęg jesionowo-olszowy (Fraxino – Alnetum, Circae-Alnetum). Niewielkie fragmenty zajmuje również świetlista dąbrowa, postać wyżynna (Potentillo albae-Quercetum rosetosum gallicae) oraz olsy środkowoeuropejskie (Carici elongatae-Alnetum), które zajmują ok. 0,17 km² w rejonie Celejowa.

Zajmujący największą powierzchnię gminy Wąwolnica grąd subkontynentalny jest zbiorowiskiem o złożonej, wielopoziomowej strukturze, w którym drzewostan składa się zwykle z 3 lub 4 warstw. Gatunki główne w drzewostanie stanowią grab, dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, natomiast gatunki domieszkowe: klon pospolity, świerk (w południowej i północno-wschodniej Polsce), buk i jodła (na południu), dąb bezszypułkowy, kolon jawor, brzozy – brodawkowata i omszona, osika i jabłoń dzika oraz modrzew polski (w granicach zasięgu). Na siedliskach wilgotnych również jesion, olsza czarna oraz wiązy – górski, polny i szypułkowy. Warstwa krzewów może być w różnym stopniu rozwinięta, zazwyczaj jest lepiej wykształcona na siedliskach żyzniejszych i wilgotniejszych. Oprócz podrostu drzew w jej skład wchodzi: leszczyna pospolita, trzmieliny – pospolita i brodawkowata, kruszyna pospolita, czeremcha zwyczajna, głóg jednoszyjkowy, suchodrzew pospolity, kalina koralowa i jarzab pospolity, rzadziej inne gatunki, np. wawrzynek wilczełyko, czy kłokoczka południowa (w południowych rejonach Polski). W czasie aspektu wczesnowiosennego warstwę zielną wypełniają takie gatunki jak: zawilce – gajowy i żółty, przylaszczka pospolita, groszek wiosenny, kokorycze – pusta i pełna, rutewka zdrojowata, ziarnopłon wiosenny i miodunka ćma. W przeciętnych warunkach siedliskowych do najczęściej występujących gatunków rozwijających się w okresach późniejszych należą: gwiazdnica wielkokwiatowa, gajowiec żółty, podagrycznik pospolity, prosownica rozpięzchła, dąbrówka rozłogowa, czworolist pospolity, przytulia (marzanka) wonna, czerniec gronkowy, fiołek leśny, kokoryczka wielkokwiatowa, jaskier kosmaty, zerwa kłosowa, nerecznice – samcza i krótkoostna, konwalijka dwulistna i inne. Gatunkami charakterystycznymi zespołu są: turzyca orzęsiona i jaskier kaszubski, a walor gatunków regionalnie wyróżniających mają: przytulinka wiosenna, trzmielina brodawkowata i przytulia Schultesa. Warstwa porostowo-mszysta jest słabo wykształcona z takimi gatunkami mchów, jak: żurawiec falisty, gatunki z rodzaju krótkosz, dzióbekowiec Zetterstedta, merzyk pokrewny oraz płózymerzyki – kończysty i fałdowany (<https://encyklopedialesna.com/haslo/grad-subkontynentalny/>).

Zgodnie z Prognozą oddziaływania na środowisko zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąwolnica”, opracowaną przez mgr inż. arch. kraj. Annę Harabin z 2024 r., roślinność rzeczywista na terenie gminy Wąwolnica jest w większości zgodna z roślinnością potencjalną. Żyzne siedliska lasu świeżego (Lśw) i lasu mieszanego świeżego (LMśw) zajmują różne formy grądu, na ogół zubożone o masowo wycinany dąb, siedliska borowe (BMśw) zajmują drzewostany sosnowo-dębowe z udziałem brzozy, rzadziej grabu. W rejonie Karmanowic występują fragmenty olsu, a w dolinie Bystrej – nadwodne zarośla olszowe. Występujące w jej obrębie siedliska łęgowe zajmują użytki zielone ze zbiorowiskami trawiastymi przekształconymi częstym podsiewaniem mieszanek, a także zbiorowiskami ziołoroślowymi. Niewielkie powierzchnie, poza doliną Bystrej również w okolicach Karmanowic, zajmują zbiorowiska wodne i szuwarowe, natomiast stosunkowo powszechnie są spotykane zbiorowiska ruderalne, towarzyszące terenom osadniczym i komunikacyjnym.

Na obszarze gminy na występują rośliny naczyniowe, m.in.: aster gawędka, brodobrzanka wodna, buławik czerwony i b. wielkokwiatowy, czosnek wężowy, czyściec roczny, dymnica drobnokwiatowa, dziewanna fioletowa, dzwonek boloński, fiołek skalny, goryczka krzyżowa, kąkol polny, konieczyna łubinowata, kosaciec bezlistny, k. syberyjski, kukulka szerokolistna, len włochaty, l. złocisty, lepnica tatarska, l. zielonawa, lnicznik siewny, marzanka barwierska, m. pagórkowata, miłek wiosenny, ostnica włosowata, ożota zwyczajna, pępawa różyczkolistna, pięciornik wyprostowany, płesznik zwyczajny, podkolan zielonawy, pomocnik baldaszkowy, powojnik prosty, przeniec grzebieniasty, rdestnica szczeciolistna, roszpuka bruzdkowana, rumian psi, r. ruski, rutewka pojedyncza, smagliczka pagórkowata, stokłosa gałęzista, s. polna, storczyk kukawka, świetlik wątyły, tarczycza oszczepowata, turzyca cienista, t. dwupienna, wierzba czarniawa, wilczomlec sierpowaty, wiśnia karłowata, wrotycz baldachgroniasty, zaraza Kocha, z. macierzankowa, z. przytuliowa, żabieniec lancetowaty.

Lasy stanowią 12,93% powierzchni gminy, co częściowo jest rekompensowane przez udział sadów (2,8%). Za taki stan odpowiada m.in. wysoka bonitacja gruntów w obrębie gminy, która sprzyja uprawom polowym.

5.10 POWIĄZANIA PRZYRODNICZE

Na System Przyrodniczy Gminy (SPG) składają się elementy przyrody nieożywionej i ożywionej powiązane ze sobą funkcjonalnie i przestrzennie, tworząc spójną całość, tj.:

- obszary węzłowe stanowiące podstawowe elementy źródłowe systemu, mające znaczenie klimatyczne, hydrologiczne i/lub biologiczne dla całego systemu, będące miejscami o warunkach naturalnych lub zbliżonych do naturalnych i sprzyjające występowaniu gatunków rzadkich lub zagrożonych wyginięciem – lasy, zbiorniki wodne, zespół przyrodniczo-krajobrazowy w dolinie Bystrej;
- korytarze ekologiczne (polno-leśne i rzeczne) regionalnej i lokalnej sieci ekologicznej zapewniające łączność pomiędzy obszarami węzłowymi i węzłami układu naturalnego – korytarz doliny Bystrej, suche doliny, wawozy.

Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąwolnica” dolina Bystrej stanowi fragment transregionalnego korytarza ekologicznego wschód – zachód.

Na terenie gminy są położone również węzły ekologiczne I rzędu, tj.:

- rejon Celejowa jako węzeł klimatyczno – wodno – łąkowo – leśny,
- ujście Potoku Witoszyńskiego do Bystrej jako węzeł klimatyczno – łąkowo – wodno – leśny,
- dolina Bystrej w rejonie Wąwolnicy jako węzeł wodno – łąkowo – stepowo – leśny;

Węzły ekologiczne II rzędu, stanowią:

- system wawozów koło Celejowa jako węzeł krajobrazowo – leśny,
- Las Karmanowicki,
- las pomiędzy miejscowością Kolonia Łopatki, a Rogalowem,

- system wąwozów na wschód od Rogalowa jako węzeł krajobrazowo – leśny,
- dolina Bystrej między Mareczkami a Zawadą jako węzeł łąkowo – leśno - wodny,
- system wąwozów na pd. od Rogalowa jako węzeł krajobrazowo – leśny,
- las koło Huty,
- las na północ od Starego Gaju.

Ponadto system współtworzą:

- a) obszary o podwyższonej, w stosunku do rolniczego otoczenia, aktywności biologicznej, tj.:
 - pozostałe odcinki dolin rzecznych o wilgotnym podłożu,
 - zalesione i zadrzewione wąwozy, stanowiące lokalne biocentra,
- b) obszary potencjalnie aktywne biologicznie, tj.:
- suche, częściowo użytkowane doliny erozyjno-denudacyjne, tworzące sieć potencjalnych powiązań przyrodniczych,
- c) obszary użytkowane rolniczo, ale:
 - o znaczeniu dla różnorodności biologicznej i krajobrazowej środowiska (enklawy i półenklawy) leśne, ekotony (łąkowo-polne i leśno-polne),
 - o znaczeniu ochronnym (strefy ochrony warunków siedliskowych lasu).

System Przyrodniczy Gminy pełni funkcje takie jak regulacja klimatu, retencja wody, ochrona różnorodności biologicznej, zapewnienie terenów rekreacyjnych i edukacyjnych. System Przyrodniczy Gminy stanowi integralną część regionalnej sieci ekologicznej, a jego powiązania z obszarami kluczowymi położonymi poza granicami gminy powinny być utrzymane i kształtowane w sposób zapewniający trwałe powiązania.

Krajowa sieć ekologiczna ECONET-POLSKA jest wielkoprzestrzennym systemem obszarów węzłowych, najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu.

Sieć ECONET-POLSKA opracowano na podstawie waloryzacji przyrodniczej kraju i oceny występowania zagrożonych gatunków i ekosystemów. Sieć tworzy z założenia system ciągły, o strukturze wyznaczonej przez obszary węzłowe i korytarze ekologiczne rangi międzynarodowej i krajowej. Sieć składa się z 78 obszarów węzłowych – 46 międzynarodowych i 32 krajowych, stanowiących 31% powierzchni kraju oraz 110 korytarzy ekologicznych – 38 międzynarodowych i 72 krajowych, stanowiących 15% powierzchni kraju. Łączna powierzchnia objęta siecią ECONET-POLSKA stanowi 46% terytorium Polski (Liro. A. 1995. Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska. Fundacja IUCN Poland.).

Zgodnie z danymi zamieszczonymi na stronie internetowej <https://mapa.korytarze.pl>, niewielki fragment zachodniej części gminy Wąwolnica znajduje się w obrębie korytarza ekologicznego Małopolski Przełom Wisły (GKPdC-4A).

5.11 WALORY PRZYRODNICZE, KRAJOBRAZOWE I KULTUROWE

Walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe determinują czynniki naturalne, związane z budową geologiczną i rzeźbą terenu, formami użytkowania terenu (las, łąki etc.) oraz czynniki związane z działalnością człowieka (historyczne osadnictwo oraz obecne zagospodarowanie terenu).

5.12 WALORY KRAJOBRAZOWE I PRZYRODNICZE

Gmina Wąwolnica cechuje się znacznymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Walory krajobrazowe wynikające z położenia gminy na Płaskowyżu Nałęczowskim, który charakteryzuje się silnym pofałdowaniem z dużą ilością wąwozów lessowych. Na terenie gminy rzeka Bystra tworzy malowniczą dolinę.

Na krajobraz gminy, w granicach Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, miały wpływ m.in. zlodowacenia i naniesione przez wiatr pyły lessowe, które miejscami tworzą ponad 30-metrowej grubości pokrywę. Podatne na rozmywanie wzniesienia lessowe rozcięte zostały przez działalność wody, tworząc sieć wąwozów. W układzie przyrodniczo-krajobrazowym Parku szczególną rolę spełnia dolina rzeki Bystrej, która stanowi jego oś klimatyczno-przyrodniczą oraz najbardziej prężną ekologicznie część gminy. W dolinie przeważają podmokłe łąki z bogatą entomofauną, występują stanowiska rzadkich i chronionych roślin łąkowych, zaś na południowych zboczach doliny występują siedliska roślin kserotermicznych.

Na obszarze Płaskowyżu Nałęczowskiego, w jego lessowej i pozbawionej większych kompleksów leśnych części, proces przemiany krajobrazu trwa nadal i stanowi jedną z jego najbardziej charakterystycznych cech. Sieć wąwozów osiągnęła w zachodniej części regionu gęstość 11 km/km².

Najatrakcyjniejszymi krajobrazowo formami erozji na terenie gminy są głębokie, stromościenne jary oraz formy antropogeniczne - głębocznic, które powstały poprzez stopniowe pogłębianie się dróg gruntowych.

Rzeźba Równiny Bełżyckiej jest znacznie bardziej monotonna, a krajobraz ożywiają jedynie wydmy piaszczyste, często porośnięte drzewostanami sosnowymi.

W miejscowości Rąblów znajdują się trzy wyciągi, oraz licząca 640 m długości trasa narciarska.

Na terenie gminy jest położony fragment Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, zespół przyrodniczo-krajobrazowy oraz jest zlokalizowanych 5 pomników przyrody.

5.13 OCHRONA PRZYRODY

Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1478), polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 6 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody formami ochrony przyrody są:

- 1) parki narodowe;
- 2) rezerваты przyrody;
- 3) parki krajobrazowe;**
- 4) obszary chronionego krajobrazu;
- 5) obszary Natura 2000;
- 6) pomniki przyrody;**
- 7) stanowiska dokumentacyjne;
- 8) użytki ekologiczne;
- 9) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;**
- 10) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Formy ochrony przyrody zlokalizowane na terenie gminy Wąwolnica zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Wąwolnica.

Forma ochrony przyrody	Nazwa	Kod INSPIRE	Opis
Park krajobrazowy	Kazimierski Park Krajobrazowy	PL.ZIPOP.1393.PK.30	-
Pomniki przyrody	-	PL.ZIPOP.1393.PP.0614102.1211	wieloo obiektowy - grupa drzew
	-	PL.ZIPOP.1393.PP.0614102.1207	jedno obiektowy - drzewo
	-	PL.ZIPOP.1393.PP.0614102.1208	jedno obiektowy - drzewo
	-	PL.ZIPOP.1393.PP.0614102.1213	jedno obiektowy - drzewo
	-	PL.ZIPOP.1393.PP.0614102.1236	jedno obiektowy - drzewo
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	brak nazwy (gm. Kazimierz Dolny)	PL.ZIPOP.1393.ZPK.3	-

Kazimierski Park Krajobrazowy

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Na obszarach graniczących z parkiem krajobrazowym może być wyznaczona otulina (art. 16 ust. 2 ustawy). Zgodnie z definicją zawartą w przywołanej ustawie, otulina stanowi strefę ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody i wyznaczoną indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Zgodnie z art. 16 ust. 6 przywołanej wyżej ustawy grunty rolne i leśne oraz inne nieruchomości znajdujące się w granicach parku krajobrazowego pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu.

Kazimierski Park Krajobrazowy został utworzony 27 kwietnia 1979 r. uchwałą Nr XX/60/79 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie z dnia 27 kwietnia 1979 r. w sprawie utworzenia Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. WRN Nr 4, poz. 24). Powierzchnia obszaru wynosi 14974,14 ha. W otoczeniu Parku została wyznaczona otulina o powierzchni 24643,76 ha.

Szczególnym celem ochrony Parku jest zachowanie niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska ze szczególnym uwzględnieniem interesujących biocenoz zboczy doliny Wisły, wąwozów i skarp lessowych z licznie występującymi gatunkami rzadkich roślin.

Zgodnie z § 3 ust. 1 uchwały Nr XXIX/407/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 16 maja 2017 r. Poz. 2324) na obszarze Parku zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 519);
- 2) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 3) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoślusiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 50 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.)- z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 6) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;

7) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt. 1, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli:

1) obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie został stwierdzony na podstawie przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

2) przeprowadzona procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku.

3. Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, nie dotyczą wykonywania prac związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, 961, 1165, 1250 i 2255) na terenach:

1) przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego albo;

2) co do których wydano ostateczne decyzje o warunkach zabudowy.

4. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, nie dotyczy:

1) budowy nowych obiektów budowlanych, które będą uzupełniać lub przylegać do terenów położonych w obrębie jednostek osadniczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. Nr 166, poz. 1612 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141) w przypadku uwzględnienia ich lokalizacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w ostatecznych decyzjach o warunkach zabudowy;

2) budowy obiektów małej architektury lub innych obiektów niekubaturowych służących turystyce, przy zachowaniu 70% powierzchni biologicznie czynnej części działki położonej w pasie objętym ograniczeniem i w przypadku uwzględnienia ich lokalizacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w ostatecznych decyzjach o warunkach zabudowy.

W celu ochrony Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, na podstawie art. 19 ust. 6a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, została podjęta uchwała Nr XXXII/488/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 5 stycznia 2022 r. Poz. 77).

Plan ochrony zawiera m.in. cele w odniesieniu do:

- ochrony wartości przyrody nieożywionej i gleb,
- ochrony wartości przyrody ożywionej,
- ochrony wartości historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych

Plan zawiera również społeczne i gospodarcze uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody Parku.

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie (art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Na podstawie art. 45 przywołanej ustawy w stosunku do pomnika przyrody mogą być wprowadzone zakazy.

Na terenie Gminy Wąwolnica są zlokalizowane następujące pomniki przyrody:

1. 2 Topole białe - *Populus alba*. Wieloobiektowy pomnik przyrody (grupa drzew) został ustanowiony 21 listopada 1987 r. na podstawie zarządzenia Nr 42 Wojewody Lubelskiego z dnia 22 października 1987 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 6 listopada 1987 r. Nr 12, poz. 211). W zarządzeniu ww. pomnik został wpisany pod Lp. 53. W kolumnie „Obiekt „zawarto opis: 2 topole białe o obwodzie pni 680 i 760 cm. Zgodnie z informacjami z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody jedno z drzew ma wysokość 26 m, obwód 757 cm i pierścienicę 241 cm. W odniesieniu do drugiego tworu nie wskazano atrybutów dotyczących wysokości, obwodu pnia i pierścienicy. Drzewa rosną w zespole dworsko-pałacowym. Kod INSPIRE pomnika przyrody: PL.ZIPOP.1393.PP.0614102.1211.
2. Topola biała - *Populus alba*. Jednoobiektowy pomnik przyrody (drzewo) został ustanowiony 5 stycznia 1999 r. na podstawie rozporządzenia Nr 2 Wojewody Lubelskiego z dnia 5 stycznia 1999 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 25 lutego 1999 r. Nr 1, poz. 3). Zgodnie z informacjami z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody drzewo ma wysokość 32 m, obwód 515 cm i pierścienicę 164 cm. Drzewo rośnie na cmentarzu parafialnym. Kod INSPIRE pomnika przyrody: PL.ZIPOP.1393.PP.0614102.1207.
3. Dąb szypułkowy - *Quercus robur*. Jednoobiektowy pomnik przyrody (drzewo) został ustanowiony 21 listopada 1987 r. na podstawie zarządzenia Nr 42 Wojewody Lubelskiego z dnia 22 października 1987 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 6 listopada 1987 r. Nr 12, poz. 211). Zgodnie z informacjami z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody drzewo ma wysokość 25 m, obwód 569 cm i pierścienicę 181 cm. Drzewo rośnie na terenie gospodarstwa. Kod INSPIRE pomnika przyrody: PL.ZIPOP.1393.PP.0614102.1208.
4. Dąb szypułkowy - *Quercus robur*. Jednoobiektowy pomnik przyrody (drzewo) został ustanowiony 21 listopada 1987 r. na podstawie zarządzenia Nr 42 Wojewody Lubelskiego z dnia 22 października 1987 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 6 listopada 1987 r. Nr 12, poz. 211). Zgodnie z informacjami z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody drzewo ma wysokość 21 m,

obwód 368 cm i pierścienicę 117 cm. Drzewo rośnie na terenie gospodarstwa. Kod INSPIRE pomnika przyrody: PL.ZIPOP.1393.PP.0614102.1213.

5. Dąb szypułkowy - *Quercus robur*. Jednoobiektowy pomnik przyrody (drzewo) został ustanowiony 21 października 1988 r. na podstawie zarządzenia Nr 56 Wojewody Lubelskiego z dnia 21 października 1988 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z 1988 r. Nr 14, poz. 214). Zgodnie z informacjami z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody drzewo ma wysokość 16 m, obwód 443 cm i pierścienicę 141 cm. Drzewo rośnie na terenie gospodarstwa. Kod INSPIRE pomnika przyrody: PL.ZIPOP.1393.PP.0614102.1236.

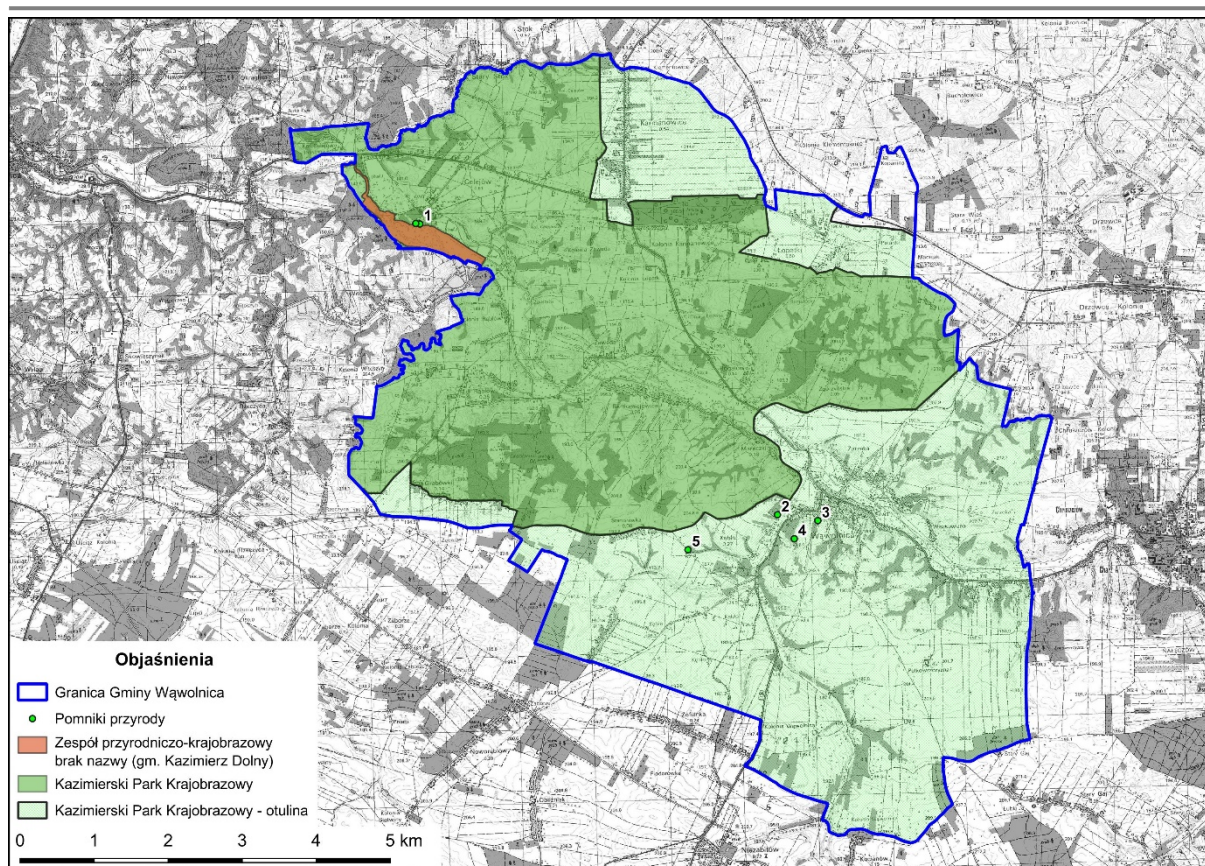
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy - brak nazwy (gm. Kazimierz Dolny)

Zgodnie z art. 43 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy - brak nazwy (gm. Kazimierz Dolny) został ustanowiony 15 czerwca 1995 r. na podstawie uchwały Nr XIV/81/95 Rady Miejskiej w Kazimierzu Dolnym z dnia 29 maja 1995 r. w sprawie utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego obejmującego dno doliny rzeki Bystrej. Wartość przyrodniczą obszaru stanowią rzeka Bystra wraz z zadrzewieniami nadwodnymi, użytkami zielonymi i zbiornikami wodnymi, tworzącymi cenny układ przyrodniczo-przestrzenny i mikroklimatyczny. Celem ochrony jest zachowanie walorów przyrodniczych i klimatycznych doliny rzeki Bystrej oraz oparta na naukowych podstawach renaturalizacja stosunków ekologicznych i odbudowa małej retencji wody.

Na podstawie art. 45 przywołanej ustawy w stosunku do zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone zakazy.

Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Wąwolnica przedstawiono na rysunku poniżej.

Rysunek 3 Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Wąwolnica

5.14 PROMIENIOWANIE ELEKTROENERGETYCZNE

Głównym naturalnym źródłem promieniowania elektromagnetycznego jest Słońce. Ponadto Ziemia, która wytwarza w jądrze pole magnetyczne, którego wartość waha się w przedziale od 24 A/m do 48 A/m w zależności od położenia. Ponadto naturalnymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego są zjawiska związane z wyładowaniami atmosferycznymi, materia o temperaturze przekraczającej zero bezwzględne (-273°C) oraz człowiek.

Główne sztuczne źródła promieniowania elektromagnetycznego stanowią nadajniki radiowe i telewizyjne, maszty telefonii komórkowej (stacje bazowe), generatory prądotwórcze, rentgen, tomografia komputerowa, rezonans magnetyczny, radiotelefony, Wi-Fi, Bluetooth, radary, kuchenki mikrofalowe etc.

W zakresie źródeł promieniowania sztucznego pochodzenia na terenie gminy Wąwolnica należy wskazać głównie linie energetyczne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej.

Przez teren gminy Wąwolnica, w jej północnym fragmencie, na odcinku ok. 2,9 km przebiega sieć energetyczna 110 kV Nałęczów - Puławy Rudy. Ponadto na terenie gminy znajdują się linie średniego i niskiego napięcia.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na stronie internetowej <https://si2pem.gov.pl/>, na której jest zamieszczona mapa przedstawiająca położenie stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie Polski oraz wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego (PEM) wykonywanych w ich otoczeniu, na terenie gminy Wąwolnica nie są zlokalizowane nadajniki DVB-T, natomiast liczba stacji bazowych telefonii komórkowej wynosi 8 (w miejscowościach Wąwolnica, Łopatki i Karmanowice).

W związku z przesyłaniem energii elektrycznej występuje promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące, które jest związane z przepływem prądu elektrycznego przez przewodnik. Dopuszczalne wartości parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych zostały określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448). Dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, dla zakresu częstotliwości 50 Hz, wynosi 1 000 V/m dla pola elektrycznego oraz 60 A/m dla pola magnetycznego. Zasięg działania pola elektrycznego i magnetycznego zależy od napięcia, prądu płynącego w przewodzie, przekroju przewodów fazowych oraz wysokości zawieszenia przewodów nad powierzchnią ziemi.

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową przedstawia tabela:

Parametr fizyczny	Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m²)
Częstotliwość pola elektromagnetycznego			
50 Hz	1000	60	ND

Oznaczenia:

ND - nie dotyczy.

Objaśnienia:

- 1) 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej;
- 2) parametry charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko (kolumna 2 i 3 w tabeli 1) reprezentują graniczne wartości skuteczne natężenia pola elektrycznego E i magnetycznego H.

Na stronie internetowej <https://si2pem.gov.pl/> została zamieszczona mapa symulacji, która przedstawia rozkład pola elektromagnetycznego na terenie Polski i została wygenerowana dzięki wykorzystaniu danych o charakterystykach stacji bazowych telefonii komórkowej oraz nadajników DVB-T, pochodzących od ich właścicieli. Wyniki symulacji przedstawiają graficznie maksymalne natężenia PEM na wysokości od 0,3 m do 2 m n.p.t., z rozdzielczością 1 m². Symulacje rozkładu PEM z założenia dopuszczają przeszacowanie wartości natężenia pól elektromagnetycznych. Oznacza to, że wskazywane wykorzystanie wartości granicznych jest wyższe od faktycznie występującego w środowisku. Zostało to

zweryfikowane pomiarami PEM wykonanymi profesjonalnymi urządzeniami pomiarowymi przez Instytut Łączności - PIB.

Symulacja maksymalna to symulacja rozkładu pola elektromagnetycznego przy założeniu, że wszystkie stacje bazowe działałyby z maksymalnym ruchem i maksymalną mocą podaną w zgłoszeniu. Taka sytuacja może teoretycznie wystąpić, jednakże w krótkich okresach czasu i z bardzo małym prawdopodobieństwem.

Zgodnie z wyżej opisaną mapą symulacji maksymalnej na terenie gminy Wąwolnica w zakresie PEM cały teren gminy Wąwolnica znajduje się w obszarze, na którym obliczone poziomy PEM wynoszą 0-1% wartości granicznej.

6 POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII

Z punktu widzenia administracji samorządowej Strategia Rozwoju stanowi narzędzie do efektywnego zarządzania obszarem gminy, jak i zaprojektowania poziomu oraz skali wyboru właściwej lokalizacji konkretnych przedsięwzięć, uwzględniając aspekty społeczno-gospodarcze i środowiskowe. Takie podejście umożliwia także właściwe, skuteczne i racjonalne wykorzystanie zasobów finansowych, instytucjonalnych i przyrodniczych, poprzez przewidywanie możliwych barier i ograniczeń na drodze do osiągnięcia zamierzonych celów oraz podjęcie środków zapobiegawczych lub minimalizujących skutki tych ograniczeń.

Realizacja działań zapisanych w Projekcie Strategii nie pozostanie obojętna dla środowiska jak i jego poszczególnych komponentów. Z uwagi na charakter planowych celów należy spodziewać się oddziaływań pozytywnych. Oddziaływania będą związane z wprowadzaniem rozwiązań, mających służyć przede wszystkim lokalnym społecznościom. Cele uwzględnione w projekcie Strategii są spójne z celami zawartymi w dokumentach środowiskowych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Gmina planuje rozwój turystyki w oparciu o Nadwiślańska kolej wąskotorową i zbiornik Wąwolnica.

W ramach rozwoju kolei wąskotorowej jest planowane wstawienie elementów małej architektury takiej jak ławki i oznaczenia peronów. Planuje się również ustawienie koszy na odpady, zarówno na peronach kolei wąskotorowej, jak i wokół zbiornika wodnego Wąwolnica. Wzmocnienie przedsiębiorczości ma być oparte na produkcji turystycznym oraz poprzez modernizację placu targowego w Wąwolnicy.

Projektu Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica przewiduje gminę Wąwolnica jako ośrodek turystyczny, uwzględniając potrzeby społeczne, usługowe, kulturalne i gospodarcze.

W ramach Strategii uwzględniono demografię mieszkańców gminy, stąd uwzględniono potrzeby seniorów jednocześnie otwierając się na potrzeby ludzi młodych (atrakcje turystyczne, usług w tym żłobek).

Planowane działania świadczące o realizacji założonych celów Projektu Strategii zawierają istotne obecnie uwarunkowania i trendy dotyczące ochrony środowiska, w tym m.in. adaptację do zmian klimatu poprzez:

- 1) Prowadzenie działań na rzecz ograniczania strat ciepła oraz emisji substancji zanieczyszczających powietrze (w tym termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych),
- 2) Retencję wód poprzez budowę zbiornika wodnego Wąwolnica,
- 3) Zabezpieczenie paliw niskoemisyjnych poprzez budowę gazociągu wysokiego ciśnienia przez Inwestora zewnętrznego, przebiegającego przez teren gminy Wąwolnica,
- 4) Wykorzystanie geotermii (OZE) przy budowie przez Inwestora zewnętrznego obiektu „Termy Celejów”,
- 5) Ochronę wód poprzez kontynuację kanalizowania i wodociągowania gminy.

Brak realizacji celów Projektu Strategii wpłynie negatywnie na środowisko gminy z uwagi na brak rozbudowy i modernizacji urządzeń wodno-kanalizacyjnych oraz sieci kanalizacyjnej, brak termomodernizacji, edukacji ekologicznej mieszkańców oraz działań chroniących przyrodę, w szczególności na obszarach prawnej jej ochrony, głównie na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego. Ponadto brak realizacji Strategii spowoduje nawarstwienie szeregu niekorzystnych zjawisk społecznych.

Wdrażanie zaplanowanych założeń strategicznych i przedsięwzięć o znaczeniu lokalnym, a czasem także zasięgu regionalnym w oparciu o posiadaną Strategię Rozwoju ułatwi pozyskanie środków zewnętrznych na te wyznaczone cele i przyspieszy tempo rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych i środowiskowych.

W związku z powyższym brak przyjęcia i realizacji założeń zawartych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica spowodowałby brak poprawy jakości życia mieszkańców i poprawy stanu środowiska. Mniejsza byłaby szansa na osiągnięcie celu głównego zakładanego w projekcie dokumentu, tj. jej wizji do 2030 r.: **Gmina Wąwolnica to tętniący życiem ośrodek turystyczny z nowoczesnym rynkiem i targowiskiem, popularnymi termami i malowniczym zalewem, gdzie regularnie odbywają się różnorodne wydarzenia kulturalne, a gmina jest znana ze swoich lokalnych produktów.**

7 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Proponowane działania planowane do realizacji w ramach Strategii Gminy Wąwolnica zostały dostosowane do potrzeb społeczeństwa i zaplanowane na podstawie określonych celów, które wynikają z analizy społeczno-gospodarczej i środowiskowej analizowanego terenu.

Jak wykazano w rozdziale nr 12, nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań.

8 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY, ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA I ŹRÓDŁA TYCH ZAGROŻEŃ Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII

Do głównych problemów ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica zaliczono:

- 1) ochronę przyrody,
- 2) ochronę zasobów wodnych ze względu na zły stan wód powierzchniowych z powodu niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej z gospodarstw domowych,
- 3) zagrożenia powodzią,
- 4) ochronę gruntów rolnych i leśnych,
- 5) erozję i ruchy masowe,
- 6) ochronę zabytków i dóbr materialnych,
- 7) ład przestrzenny i kształtowanie krajobrazu,
- 8) emisje do powietrza, wpływ na klimat i klimat akustyczny.

W odpowiedzi na wskazane powyżej problemy w ramach Projektu Strategii podjęto odpowiedzi na wymienione powyżej zagrożenia realizując założone 3 cele (rozdziały 2.1-2.3).

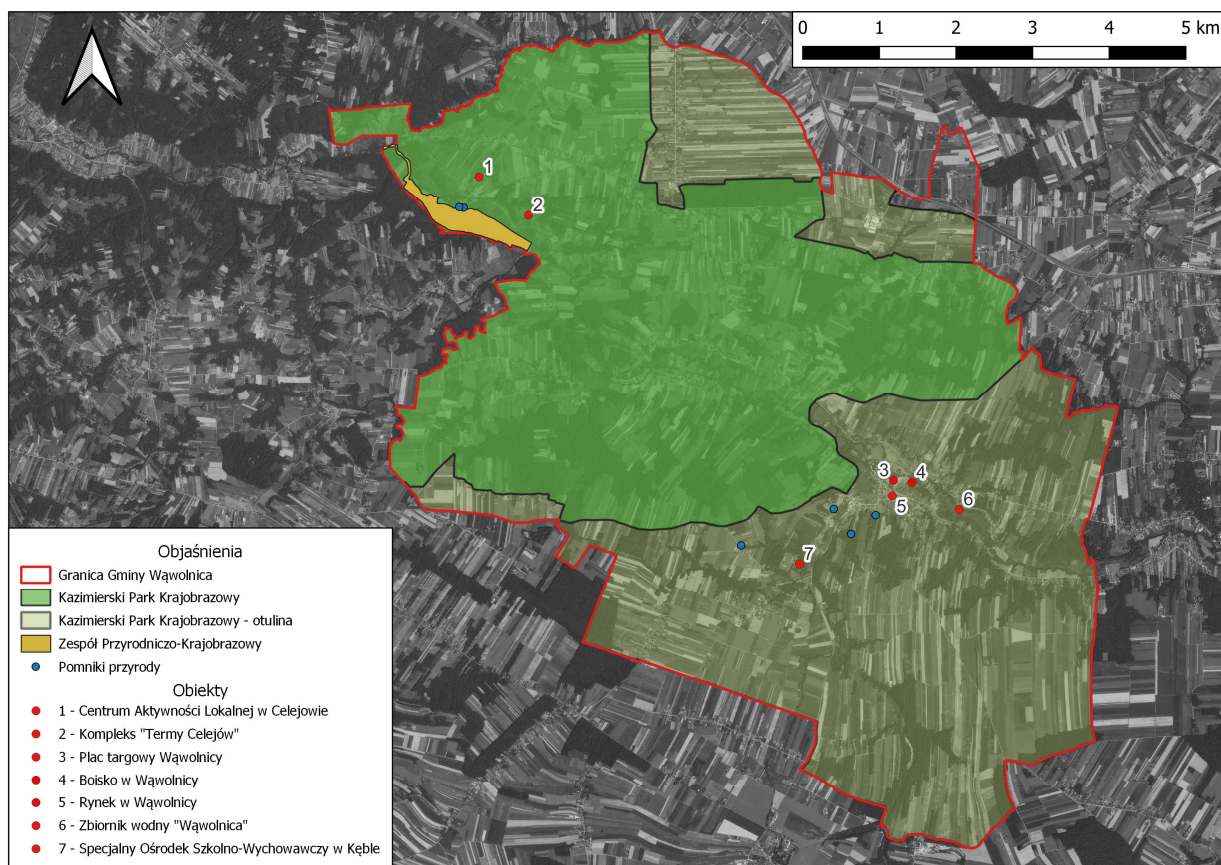
Analizując zamierzone działania zmierzające do realizacji celów w ramach Strategii nie zidentyfikowano takich, które miałyby negatywny wpływ na ustanowione w obszarach podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, omówione w rozdziale 5.13.

Planowane do realizacji działania, zgodnie z celem głównym Projektu Strategii, mają służyć podniesieniu poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wspierać proces zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Wybór takiego kierunku działań będzie wpływał na poprawę jakości środowiska, a tym samym na zdrowie i życie ludzi.

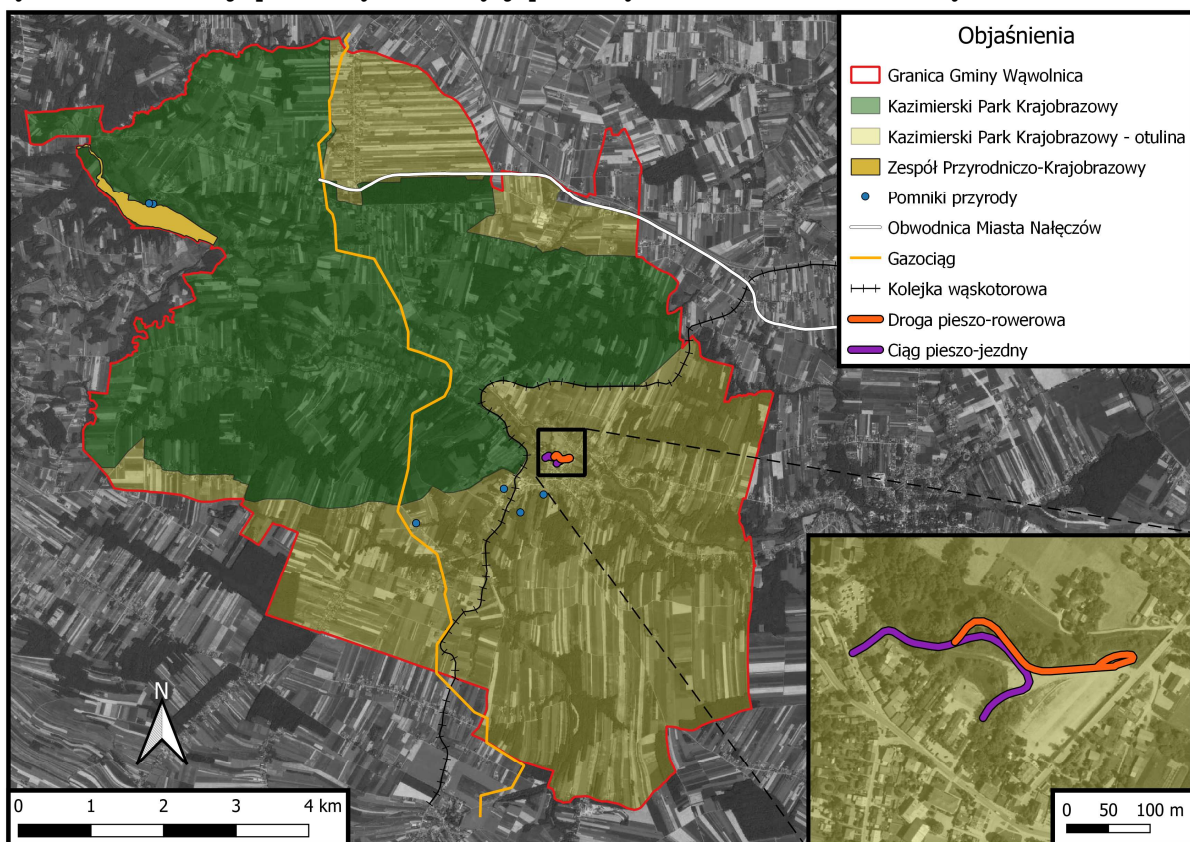
W przypadku większości projektów dostrzega się ich wpływ na rozwiązywanie istniejących problemów środowiskowych zidentyfikowanych w Projekcie Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica.

8.1 OCHRONA PRZYRODY

Gmina Wąwolnica leży, około w połowie, na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego. Szczególnym celem ochrony Parku, na terenie gminy Wąwolnica, jest zachowanie niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska (...), wąwozów i skarp lessowych z licznie występującymi gatunkami rzadkich roślin. Lokalizacja działań planowanych do realizacji w ramach celów Projektu Strategii, na tle obszarów chronionych z podziałem na inwestycje punktowe i inwestycje liniowe przedstawiono na mapach poniżej.

Rysunek 4 Lokalizacja planowanych inwestycji punktowych na tle obszarów chronionych

Rysunek 5 Lokalizacja planowanych inwestycji liniowych na tle obszarów chronionych

Inwestycje punktowe, planowane do realizacji w ramach Projektu Strategii są, w większości, planowane poza Kazimierskim Parku Krajobrazowego.

Na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego planowane są „Termy Celejów” oraz utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej w Celejowie (CAL).

Ww Centrum będzie zlokalizowane na terenie obecnie zagospodarowanym pod Obiekt Ochotniczej Straży Pożarnej. W ramach tworzenia CAL, zostanie wykonana konserwacja zabytkowego drzewostanu. Inwestycja nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach o ile powierzchnia objęta CAL nie przekroczy 2 ha (§3 ust. 1 pkt 57 rozporządzenia w spr. Przedsięwzięcie mogących oddziaływać na środowisko).

„Termy Celejów” to inwestycja, która wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W ramach inwestycji „Mój Targ” planowana jest budowa na terenie zalewowym (w sąsiedztwie rzeki Bystra) ciągu pieszo-rowerowego i drogi pieszo-rowerowej wraz z infrastrukturą tj. utwardzeniem terenu, oświetleniem, odwodnieniem, siecią wodociagową i kanalizacyjną, wiata, budynkiem obsługi targu, instalacją fotowoltaiczną (łąceją rynek w Placem Maryjnym). Inwestycja "Mój targ" jest w trakcie realizacji. Wykonawca rozpoczął prace budowlane. Przedsięwzięcie posiada pozwolenie na budowę, a na etapie starania się o nie, nie była wymagana decyzja środowiskowa.

Inwestycje liniowe planowane do realizacji tj. budowa gazociągu oraz budowa obwodnicy Nałęczowa (etap II, będą miały charakter inwestycji celu publicznego i będą przebiegały przez Kazimierski Park Krajobrazowy. Inwestycje te wymagają decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Podczas rozważania realizacji ww działań należy uwzględnić zakazy, o których mowa w uchwale Nr XXIX/407/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 16 maja 2017 r. Poz. 2324). Zakazy obejmujące teren Kazimierskiego Parku Krajobrazowego wynikające z ww rozporządzenia zawarto w rozdziale 5.13.

Z ww uchwały wynika, że analizowane inwestycje wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (§ 3 ust. 1 pkt 1).

W ramach Raportu o oddziaływaniu na środowisko dla każdej z ww inwestycji należy uwzględnić następujące zakazy § 3 ust. 1 pkt 3 i 4 uchwały Nr XXIX/407/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 16 maja 2017 r. Poz. 2324):

- wykonywanie prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- dokonywanie zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej.

Wg § 3 ust. 3 ww uchwały, zakazy o których mowa powyżej nie dotyczą wykonywania prac związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, 961, 1165, 1250 i 2255) na terenach:

1) przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego albo

2) co do których wydano ostateczne decyzje o warunkach zabudowy (...).

Oznacza to, że realizacja celów zawartych w Projekcie Strategii, na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego jest możliwa bez znaczącego wpływu dla środowiska. Wyniki oceny oddziaływania na środowisko budowy „term Celejów”, gazociągu i obwodnicy Nałęczowa (etap II) pozwolą na ustalenie konkretnych warunków realizacji i eksploatacji przedsięwzięć.

W celu eliminacji problemów ochrony środowiska została podjęta przez Sejmik Województwa Lubelskiego uchwała Nr XXIX/407/2017 z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 16 maja 2017 r. Poz. 2324). W § 3 ust. 1 ww uchwały na obszarze Parku zakazuje się czynności, o których mowa w rozdziale nr 5.13.

W celu ochrony Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, na podstawie art. 19 ust. 6a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, została podjęta uchwała Nr XXXII/488/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 5 stycznia 2022 r. Poz. 77).

Plan ochrony zawiera m.in. cele w odniesieniu do:

- ochrony wartości przyrody nieożywionej i gleb,
- ochrony wartości przyrody ożywionej,
- ochrony wartości historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych.

Plan zawiera również społeczne i gospodarcze uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody Parku.

Tabela w rozdziale nr 2 ww Planu Ochrony Kazimierskiego Parku Krajobrazowego identyfikuje źródła zagrożeń i możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i ich skutków. Na podstawie ww zapisów, poniżej przedstawiono źródła zagrożeń i możliwe ich sposoby eliminacji lub ograniczenia na terenie gminy Wąwolnica, w ramach Strategii Rozwoju Gminy.

Tabela 2 Źródła zagrożeń wewnętrznych i możliwe ich sposoby eliminacji lub ograniczenia na terenie gminy Wąwolnica

Lp.	Źródło zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczenia na terenie gminy Wąwolnica w ramach Strategii Rozwoju
1.	Transport samochodowy	Promocja i rozwój komunikacji zbiorowej (dotyczy dostępu do transportu publicznego w miejscowościach: Łopatki, Grabówka, Stanisławka, Rąblów, Zawada, Bartłomiejowice, Zarzeka). Edukacja ekologiczna

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

Lp.	Źródło zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczenia na terenie gminy Wąwolnica w ramach Strategii Rozwoju
2	Niska świadomość społeczna z zakresu gospodarowania odpadami. Brak infrastruktury związanej z gospodarowaniem odpadami	Edukacja ekologiczna
3	Nieuregulowany i niekontrolowany ruch turystyczny pieszy i rowerowy	Przygotowanie, na wyznaczonych trasach turystycznych (ścieżkach rowerowych), w miejscach szczególnie wrażliwych i cennych przyrodniczo, specjalnych, zabezpieczeń tras przed degradacją ich walorów. Działanie wokół Nadwiślańskiej kolei wąskotorowej.
4	Zabudowa niepodłączona do infrastruktury kanalizacyjnej połączona z przesiąkaniem ścieków z nieszczelnych szamb lub pozbywaniem się ich bezpośrednio do gruntu lub wód powierzchniowych	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz modernizacja istniejącej infrastruktury. Edukacja i uświadamianie ekologiczne społeczeństwa, w tym w zakresie potrzeb prowadzenia racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej. Rozbudowa kanalizacji i podniesienie sprawności oczyszczalni ścieków w Wąwolnicy. Edukacja w zakresie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.
5	Spalanie odpadów lub niskiej jakości paliw, w tym zwłaszcza węgla i miału	Termomodernizacja budynków. Wymiana źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii. Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży
6	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych, obiektów rekreacyjnych	Edukacja ekologiczna
7	Pozostawianie odpadów przez turystów	Ustawianie i regularne opróżnianie pojemników na odpady. Edukacja ekologiczna promująca zasady „Leave No Trace” (nie pozostawiaj śladu)
8	Intensywny ruch kołowy, presja turystyczna	Promowanie komunikacji rowerowej i pieszej oraz komunikacji zbiorowej.

Sposoby eliminacji zagrożeń wewnętrznych wyznaczonych w Planie Ochrony Kazimierskiego Parku Krajobrazowego w na terenie gminy Wąwolnica w ramach Strategii Rozwoju Gminy będą realizowane poprzez:

- Promocję i rozwój komunikacji zbiorowej,
- Edukację ekologiczną,
- Przygotowanie, na wyznaczonych trasach turystycznych (ścieżkach rowerowych) w miejscach szczególnie wrażliwych i cennych przyrodniczo, specjalnych, zabezpieczeń tras przed degradacją ich walorów,
- Działania wokół Nadwiślańskiej kolei wąskotorowej,
- Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz modernizacja istniejącej infrastruktury,
- Rozbudowa kanalizacji i podniesienie sprawności oczyszczalni ścieków w Wąwolnicy,
- Termomodernizacja budynków,

- Wymiana źródeł energii cieplnej zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii,
- Ustawianie i regularne opróżnianie pojemników na odpady. Edukacja ekologiczna promująca zasady „Leave No Trace” (nie pozostawiaj śladu).

8.2 OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH

Do głównych problemów ochrony zasobów wodnych, z punktu widzenia realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica zaliczono:

- 1) zły stan wód powierzchniowych z powodu niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej z gospodarstw domowych,
- 2) niski poziom skanalizowania terenów wiejskich.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r. poz. 300) gmina Wąwolnica znajdują się w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW):

- Bystra (PLRW20000623899),
- Kurówka do Białki (PLRW20000623923).

Celem środowiskowym dla JCWP RW Bystra (PLRW20000623899) jest w zakresie:

- stanu ekologicznego: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- stanu chemicznego: dobry stan chemiczny.

San ogólny zły.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego została oceniona jako zagrożona.

Dla JCWP RW Bystra zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, do 2027 r. (wskaźniki biologiczne - po 2027 r.). Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: IO, MMI, fosforany; bromowane difenyloetery(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn.: „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) karty charakterystyki JCWP, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE - brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla JCWP RW nie zostały ustanowione odstępstwa z art. 4 ust. 5 i art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

JCWP RW Kurówka do Białki (PLRW20000623923) charakteryzuje się umiarkowanym potencjałem ekologicznym. Wskaźniki determinujące potencjał ekologiczny: BZT5, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), fitobentos. W karcie charakterystyki JCWP brak jest danych na temat stanu chemicznego JCWP. Stan (ogólny) wód jest zły.

Celem środowiskowym dla JCWP RW Kurówka do Białki (PLRW20000623923) jest w zakresie:

- potencjału ekologicznego: umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, BZT5, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
- stanu chemicznego: dobry stan chemiczny.

San ogólny zły.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego została oceniona jako zagrożona.

Dla JCWP RW Kurówka do Białki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosforany. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) karty charakterystyki JCWP, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla ww JCWP RW zostało również ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 (w zakresie wskaźników: azot amonowy, BZT5, IO), nie zostało natomiast ustanowione odstępstwo na podstawie art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły teren gminy Wąwolnica położony jest w całości w obrębie JCWPd nr 88 (kod: PLGW200088).

Powierzchnia JCWPd nr 88 wynosi 2180,14 km². Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania wynoszą 50 347,74 tys. m³/rok, a ich wykorzystanie kształtuje się na poziomie 35% (stan na rok 2018).

Stan ilościowy i chemiczny JCWPd nr 88 jest oceniany jako dobry. Ogólna ocena stanu JCWPd jest dobra. JCWPd jest monitorowana.

Celem środowiskowym dla jednolitej części wód podziemnych nr 88 jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego została oceniona jako niezagrożona.

W obrębie JCWPd nr 88 zidentyfikowano presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań - JCWPd: presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką

komunalną lub przemysłem. Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie JCWPd - chemiczna.

JCWPd jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi - obszar chroniony wymieniony w zał. IV Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

W celu ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w ramach Projektu Strategii, planowana jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy. Na ten moment nie zostały ustalone tereny, które będą podlegać kanalizacji.

Realizacja działań planowanych w Projekcie Strategii nie wpłynie na osiągnięcie celów środowiskowych.

Oceniając wpływ planowanego zagospodarowania terenu na istniejące ujęcia wody wraz z wyznaczonymi strefami ochronnymi, należy podkreślić, że gmina Wąwolnica posiada 3 ujęcia wody:

- 1) w Karmanowicach na działce nr ewid. 93/5 (lokalizacja na uboczu zabudowy mieszkalnej),
- 2) w Wąwolnicy na działce nr ewid. 477/2 (przy ul. Bełżyckiej),
- 3) w Rąblowie na działce nr ewid. 86/6 (obok szkoły).

Ww ujęcia wody nie posiadają wyznaczonych pośrednich stref ochronnych, natomiast strefy ochrony bezpośredniej mieszczą się w granicach działek ujęcia wody. Wg Projektu Strategii, w bezpośrednim sąsiedztwie ww ujęć wody, nie są projektowane inwestycje. Są planowane modernizacje ujęć wody lub pompowni zlokalizowanych na terenie gminy. Modernizacja urządzeń poboru i przesyłu wody będzie pozytywnie wpływać na jakość wody wydobywanej dla mieszkańców.

Obszar GZWP nr 406, na którym jest zlokalizowana gmina Wąwolnica, jest rejonem typowo rolniczym z przewagą gospodarstw indywidualnych. Potencjalne ogniska zanieczyszczeń stanowią obszary nieskanalizowane.

Ze względu na odkryty charakter zbiornika GZWP poziom wodonośny jest zagrożony migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu i wymaga ochrony jakości wód.

Planowana w ramach Projektu Strategii kanalizacja i dodatkowe zwodociągowanie gminy oraz modernizacja urządzeń wodno-kanalizacyjnych na terenie gminy przyczyni się do ochrony GZPW 406, co oznacza że wpłynie pozytywnie na ochronę zasobów wodnych.

Na terenach zagrożenia powodziowego, tj. w sąsiedztwie rzeki Bystra jest realizowany zbiornik „Wąwolnica”. Ponadto jesienią 2024 r. Wnioskodawca pozyskał pozwolenie wodnoprawne na realizację obiektów na terenach zagrożenia powodziowego, planowanych do budowy w ramach inwestycji „Mój Targ”. Inwestycja „Mój Targ” jest w realizacji.

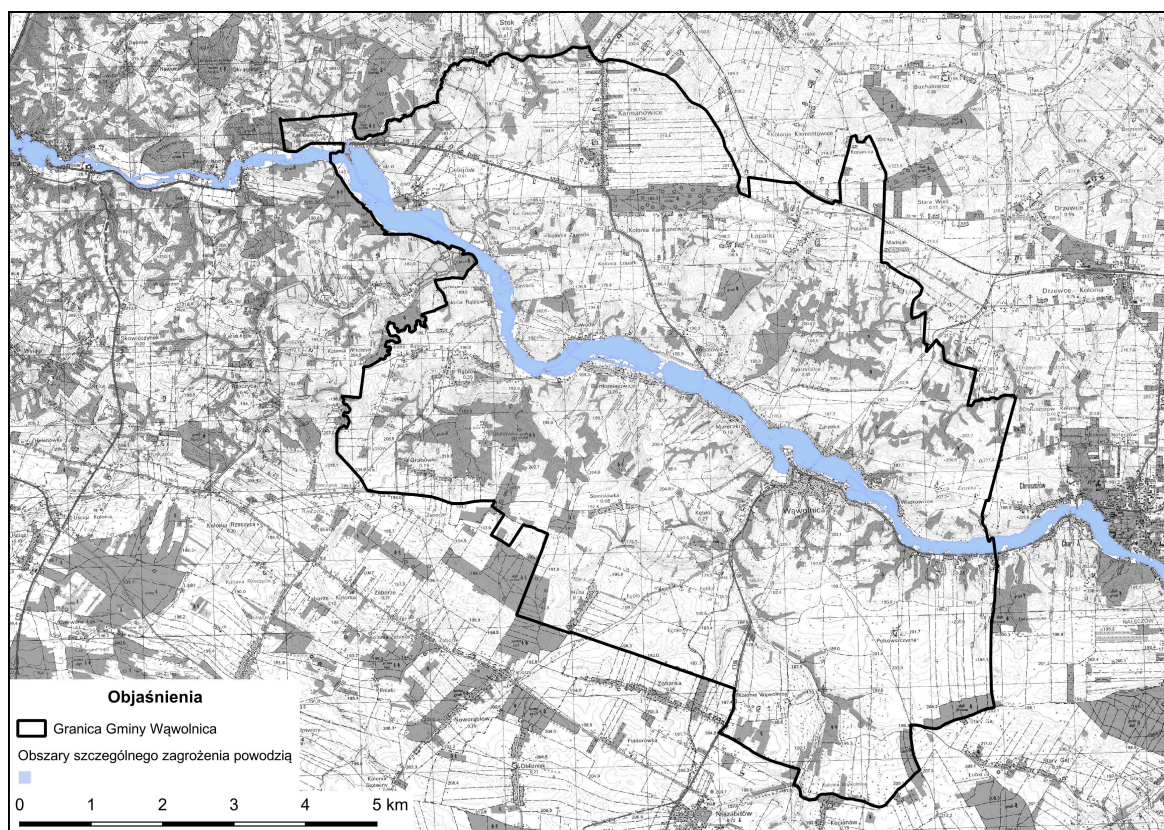
Zachowanie ww warunków budowy, zawartych w pozwoleniach wodnoprawnych inwestycji realizowanych na terenach zagrożenia powodziowego, umożliwi realizację celów zawartych w projekcie Strategii bez negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne oraz na cele środowiskowe Planu Gospodarowania Wodami.

8.3 OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

Zgodnie z art. 169-170 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1087) dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, sporządza się mapy zagrożenia powodziowego. Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny.

Dla tych obszarów sporządza się mapy ryzyka powodziowego. Na terenie gminy Wąwolnica tereny zagrożone powodzią znajdują się w dolinie rzeki Bystrej.

Rysunek 6 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią na terenie gminy Wąwolnica

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w sąsiedztwie rzeki Bystra będzie realizowane połączenie rzeki Bystra z rynkiem miejskim oraz Placem Maryjnym. Jest tu planowana inwestycja „Mój Targ”, w tym budowa ciągu pieszo - jezdni i ścieżki rowerowej.

W ramach inwestycji „Mój Targ” planowana jest budowa na terenie zalewowym (w sąsiedztwie rzeki Bystra) ciągu pieszo-rowerowego i drogi pieszo-rowerowej wraz

z infrastrukturą tj. utwardzeniem terenu, oświetleniem, odwodnieniem, siecią wodociagową i kanalizacyjną, wiatą, budynkiem obsługi targu, instalacją fotowoltaiczną (łąceją rynek w Placem Maryjnym). Inwestycja "Mój targ" jest w trakcie realizacji. Wykonawca rozpoczął prace budowlane. Przedsięwzięcie posiada pozwolenie na budowę, a na etapie starania się o nie, nie była wymagana decyzja środowiskowa.

Wnioskodawca uzyskał dnia 10.09.2024 r. decyzję pozwolenia wodnoprawnego na realizację przedsięwzięcia na terenie obszarze szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Bystra (decyzja nr WR.ZUZ.4210.119.2024.AM).

Ww decyzja zawiera obowiązki podczas wykonywania inwestycji:

1. Wyniesienia posadzki budynku obsługi placu targowego oraz wiaty gospodarczej powyżej rzędnej wody $Q_{10\%}$ do rzędnej nie niższej niż 157,20 m n.p.m.
2. Usuwania na bieżąco poza obszar szczególnego zagrożenia powodzią odpadów związanych z prowadzeniem robót budowlanych.
3. Wykonywania robót w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią w okresie korzystnych warunków hydrologicznych.
4. Usunięcia poza obszar szczególnego zagrożenia powodzią urobku pochodzącego z robót ziemnych realizowanych w ramach ww. przedsięwzięcia.
5. Powiadomienia z dwutygodniowym wyprzedzeniem Nadzoru Wodnego w Opolu Lubelskim o terminie rozpoczęcia i zakończenia robót.
6. Uprzątnięcia i przywrócenia terenu robót oraz terenów przyległych do inwestycji do stanu nieutrudniającego zarządzania ryzykiem powodziowym po zakończeniu prac budowlanych.
7. Ponoszenia kosztów ewentualnych szkód powstałych u osób trzecich w związku z wykonywanym pozwoleniem.

Ponadto na terenach zagrożenia powodziowego obecnie trwa budowa zbiornika Wąwolnica, na podstawie pozwolenia wodnoprawnego dla budowy zbiornika wodnego nr SR.6223/9/2005 z dnia 2.06.2005 r. i pozwolenia na budowę z dnia 10.10.2005 r. (decyzja Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego nr RR.1.7.KS.38/7111/39/05). Zbiornik będzie realizowany zgodnie z obowiązkami zapisanymi w ww pozwoleniu wodnoprawnym:

1. Wykonania zbiornika wodnego i pozostałych urządzeń wodnych zgodnie z dokumentacją techniczną,
2. Opracowania instrukcji eksploatacji i utrzymania zbiornika i przedłożenia jej do zatwierdzenia przez Starostwo Powiatowe w Puławach po wykonaniu zbiornika.
3. Zapewnienia przepływu nienaruszalnego w rzece Bystrej poniżej zbiornika w ilości: $SNQ = 293 \text{ l/s}$.
4. Systematycznej konserwacji rzeki Bystrej w km 18+850 do 20+650 oraz rowów opaskowych zlokalizowanych wzdłuż zbiornika i wzdłuż rzeki w zasięgu cofki piętrzenia.
5. Zawarcie umowy z Wojewódzkim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie na użytkowanie na rzece Bystrej przepustu z piętrzeniem oraz wnoszenia stosownych opłat za użytkowanie gruntów pokrytych wodami.

6. Wykonania przebudowy linii energetycznej zgodnie z warunkami i umową zawartą z Lubelskimi Zakładami Energetycznymi S.A.
7. Oznaczenia maksymalnego poziomu piętrzenia przez znaki wodne zamontowane przy przepuszczeniu z piętrzeniem i na mnichach spustowych w postaci bolca i łaty wodowskazowej (znaki wodne wyznaczone przez uprawnionego geodetę).
8. Powiadomienia wszystkich stron o zakończeniu prac związanych z budową zbiornika.
Zachowanie warunków budowy, inwestycji realizowanych na terenach zagrożenia powodziowego, pozwoli na realizację celów zawartych w projekcie Strategii bez negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne oraz na cele środowiskowe zawarte w Planie Gospodarowania Wodami.

8.4 OCHRONA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH

Ochronę gruntów rolnych i leśnych będą realizować zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego. Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w gminie Wąwolnica wynosi 100% powierzchni gminy.

8.5 TERENY ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI

Obowiązek monitorowania, przeciwdziałania i ostrzegania w zakresie zjawisk związanych z powierzchniowymi ruchami masowymi wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 roku w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz. U. nr 121, poz. 840).

Informacje dotyczące terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi przedstawiono w oparciu o System Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO), który jest projektem o znaczeniu ogólnopaństwowym. Projekt jest realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Jego podstawowym celem jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce oraz założenie systemu monitoringu wglębnego i powierzchniowego na 60 wybranych osuwiskach. Informacje na temat projektu są dostępne pod adresem: <https://www.pgi.gov.pl/osuwiska/>, natomiast mapa osuwisk i terenów nimi zagrożonych znajduje się pod adresem: <https://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3>.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie SOPO na terenie gminy Wąwolnica są położone 2 tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi, oznaczone symbolami KTZR 22754 oraz KTZR 22755. Oba obszary są położone na południe od miejscowości Rąblów.

Wszystkie zarejestrowane formy osuwiskowe są związane z płaskowyżem lessowym obejmującym swym zasięgiem gminę Wąwolnica, na terenie której wskazano 6 osuwisk, które na mapie są oznaczone symbolami:

- 149988 KRO - nieaktywne osuwisko na północ od miejscowości Zgórzyńskie, powierzchnia 907 m²,
- 149989 KRO - aktywne okresowo osuwisko na północ od miejscowości Zgórzyńskie, powierzchnia 645 m²,
- 150061 KRO - nieaktywne osuwisko pomiędzy miejscowościami Grabówki i Łyse Góry Zgórzyńskie, powierzchnia 921 m²,
- 150096 KRO - aktywne okresowo osuwisko w miejscowości Rąblów, po południowej stronie drogi Rąblów-Zawada, powierzchnia 2 861 m²,
- 150097 KRO - nieaktywne osuwisko w południowo-zachodniej części Wąwolnicy, powierzchnia 3 400 m²,
- 150098 KRO - nieaktywne osuwisko w południowo-zachodniej części Wąwolnicy, powierzchnia 3 701 m².

Zgodnie z Objasńeniami do Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi Skala 1:10000 Powiat puławski (PIG-PIB, Warszawa 2023) głównymi czynnikami powstawania i rozwoju osuwisk na terenie gminy Wąwolnica są: litologia podłoża oraz związana z nią morfologia terenu. Głównym czynnikiem jest prawdopodobnie obecność mało zdiagnozowanych lessów, w których dochodzi do powstawania głębokich wąwozów o bardzo stromych skarpach. Strome nachylenie zboczy w połączeniu z właściwościami lessów (łatwość infiltracji i możliwość gromadzenia się wód w mniej przepuszczalnym podłożu lessów) są czynnikami sprzyjającymi powstawaniu i rozwojowi osuwisk na tym terenie.

Na Szczegółowej Mapie Geologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. 747 Nałęczów oznaczono jedną formę określoną jako osuwisko, w Rąblowie u wylotu suchej dolinki do doliny Bystrej. W objaśnieniach do mapy wskazano, że przyczyną powstania formy było podcięcie zbocza podczas budowy drogi, gdzie wsiąkająca woda opadowa zatrzymywała się na strefie kontaktowej geoz z utworami ilastymi stanowiącej powierzchnię poślizgu. Obecnie forma jest zatarta i niewidoczna w terenie na wskutek przekształceń antropogenicznych.

Wszystkie ww. formy to osuwiska bardzo małe, o powierzchni poniżej 0,5 ha. Są to głównie formy nieaktywne (4) i aktywne okresowo (2). Żadna z form nie jest zabudowana, stąd ewentualne zagrożenia dla infrastruktury i człowieka, jakie mogą wynikać z uaktywnienia się tych form, są niewielkie. Gmina Wąwolnica wykazuje bardzo niskie zagrożenie osuwiskowe, należy jednak unikać przeznaczania obszarów osuwisk (zwłaszcza okresowo aktywnych) jako terenów pod budownictwo. W ramach Projektu Strategii nie zaplanowano działań związanych z zabudową na terenach osuwiskowych.

8.6 OCHRONA ZABYTEKÓW I DÓBR MATERIALNYCH

Ochrona zabytków, które znajdują się na terenie gminy należy do obowiązków samorządu lokalnego. Zadania te precyzuje art. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. Gminy są zobowiązane dbać między innymi o: „zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie” oraz zapobiegać „zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków”. Do obowiązków nałożonych przez ustawę na gminę należy: „uwzględnienie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”, czemu ma służyć gminna ewidencja zabytków.

W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
- 2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W gminie Wąwolnica ewidencja zabytków została założona w 2019 r. na podstawie Zarządzenia Nr 72/19 Wójta Gminy Wąwolnica z dnia 26 listopada 2019 r.

Gmina posiada Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022 ustanowiony w 2019 r. Zarządzeniem Nr 72/19 Wójta Gminy Wąwolnica.

Wąwolnica jest jedną z najstarszych osad w regionie, z prawami miejskimi w latach 1346-1869 oraz bogatą przeszłością historyczną, której pozostałości są widoczne w układzie urbanistycznym z XVI wieku, zespole kościelnym na wzgórzu malowniczo górującym nad osadą z początków XIV w.

Na terenie gminy występuje wiele obiektów i miejsc o charakterze historycznym. Do najcenniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego gminy, objętych ochroną konserwatorską, zaliczono układy rezydencjonalne, obiekty architektury przemysłowej oraz obiekty i wyposażenie o charakterze sakralnym.

Zgodnie z Obwieszczeniem Nr 1/2024 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 7 lutego 2024 r. w sprawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i do rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z dnia 8 lutego 2024 r. Poz. 1075), w wykazie zabytków wpisanych do rejestru "A" zabytków nieruchomych województwa lubelskiego, zlokalizowanych na terenie gminy Wąwolnica widnieją zabytki wyszczególnione w poniższej tabeli.

Tabela 2. Zabytki wpisane do rejestru „A” na terenie gminy Wąwolnica

L.p.	Miejscowość	Zakres wpisu	Nr rejestru
1	Celejów	zespół pałacowo-parkowy: pałac, park z ukształtowaniem terenu, układ wodny wraz ze stawami, groblami i źródłami, aleja dojazdowa od strony północnej, figura Najświętszej Marii Panny, fragmenty murów oporowych i mała architektura na terenie parku, na działkach wskazanych w dec.	A/787

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

L.p.	Miejscowość	Zakres wpisu	Nr rejestru
2	Celejów	budynek d. papierni (ob. w ruinie)	A/743
3	Kębło	zespół dworsko-pałacowy: dwór, park, w gran. wg zał. wyrys, odpowiadający części działki wskazanej w dec.	A/1001
4	Wąwolnica	osada Wąwolnica obejmująca: ukształtowanie terenu, układ urbanistyczny z zabudową mieszkalną i zagrodową, kościół pw. św. Wojciecha BM, kaplicę pw. NMP wraz z wyposażeniem wnętrza, otaczającym drzewostanem i wzgórzem na którym wzniesiony jest kościół i kaplica, plebanie, cmentarz,	A/798
5	Wąwolnica	dom	A/871
6	Wąwolnica	figura przydrożna z rzeźbą św. Jana Nepomucena, na działce wskazanej w dec.,	A/1635
7	-	Nałęczowska Kolej Dojazdowa na trasie: Nałęczów-Karczmiska-Rozalin-Opole Lubelskie, Rozalin-Poniatowa, Karczmiska-Wilków, obejmująca: torowisko z torami i rozjazdami, 9 mostów, 2 wiadukty, 3 przepusty, 6 budynków stacji Karczmiska, d. budynek stacji Karczmiska, budynek stacji Opole Lub., budynek mieszkalny na stacji Rozalin, budynek stacji Poniatowa, 5 semaforów kratownicowych, wagę platformową na stacji Karczmiska – na działkach wskazanych w dec., Na terenie gminy Wąwolnica: - torowisko z torami i rozjazdami (obręb geod. Zarzeka, Zgórzyńskie, Mareczki, Wąwolnica, Kębło, Huta) – Wąwolnica i miejscowości na obszarze gminy Wąwolnica - wiadukt kolejowy nad drogą Puławy-Nałęczów, z 1917 r. (Zgórzyńskie) - most nad rzeką Bystrą z 1949 r. (Zgórzyńskie i Mareczki) - most kolejowy nad mokradłem z 1917 r. (Wąwolnica) - przepust w Kębło – w miejscu d. Mostu z 1915 r., przebudowanego na przepust w 1968 r. (Wąwolnica)	A/10
8	Zarzeka	kapliczka z figurą Matki Boskiej z Dzieciątkiem, w gran. działki wskazanej w decyzji	A/1002
9	Zarzeka	cmentarz żydowski z relikiami nagrobków, w gran. działki wskazanej w dec.	A/1113

W Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022 zostały ujęte zabytki ruchome i nieruchome wpisane do rejestru zabytków, obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków gminy Wąwolnica oraz stanowiska archeologiczne do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków gminy Wąwolnica. Dokument zawiera założenia programowe oraz zasady oceny realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami, instrumenty do realizacji Programu oraz źródła jego finansowania.

Zespół dworsko-pałacowy w Kębło stanowi ośrodek szkolno-wychowawczy i zostanie poddany rewitalizacji wraz z otoczeniem. W obrębie zespołu obiektów znajdują się budynki gospodarcze, które wymagają prac rewitalizacyjnych ze względu na zły stan techniczny oraz pokrycie dachu płytami eternitowymi. Zabytkowy park otaczający obiekty jest w złym stanie, wymaga rewitalizacji. Prace będą wykonywane pod nadzorem Konserwatora Zabytków.

Postępowanie podczas zdejmowania płyt eternitowych (na podst. rozporządzenia MPiPR z dnia 2.04.2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest):

- 1) Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości obowiązany jest zgłosić prace polegające na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej,

2) Wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z miejsca, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, a także z terenu prac obowiązany jest do:

- uzyskania odpowiednio zezwolenia, pozwolenia, decyzji zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenia organowi informacji o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi,
- przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania,
- opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest,
- zgłoszenia zamiaru przeprowadzenia tych prac właściwemu organowi nadzoru budowlanego, właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy oraz właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu, w terminie co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem prac.

W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, wykonawca prac obowiązany jest do:

- 1) izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska;
- 2) ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m, przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska;
- 3) umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści: "Uwaga! Zagrożenie azbestem";
- 4) zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska;
- 5) zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;
- 6) codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro;
- 7) izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac, w szczególności izolowania pomieszczeń w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit;
- 8) stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu (komora dekontaminacyjna), przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń;

9) zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac, a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest prowadzi się w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujący zminimalizowanie pylenia poprzez:

- 1) nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy;
- 2) demontaż całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe;
- 3) odspajanie materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze;
- 4) prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza w przypadku stwierdzenia występowania przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłu azbestu w środowisku pracy, w miejscach prowadzonych prac, w tym również z wyrobami zawierającymi krokidolit;
- 5) codzienne zabezpieczanie zdemontowanych wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz ich magazynowanie na wyznaczonym i zabezpieczonym miejscu.

Po wykonaniu prac, wykonawca prac ma obowiązek złożenia właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Ww oświadczenie przechowuje się przez okres co najmniej 5 lat.

Do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się odpowiednio przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych.

Wyroby i odpady zawierające azbest powinny zostać odpowiednio oznakowane, zgodnie z załącznikiem nr 2 do ww rozporządzenia.

Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, dla których przepisy o transporcie towarów niebezpiecznych nie ustalają szczególnych warunków przewozowych, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska wskazany w §10 ust. 3 ww rozporządzenia.

Podczas prac rewitalizacyjnych należy zidentyfikować istniejące zasoby zieleni i podjąć stosowne działania w celu ich zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami realizacji robót budowlanych. Należy zabezpieczyć drzewa, które mogłyby ulec zniszczeniu podczas etapu realizacji prac budowlanych poprzez:

- wygrodzenie drzew lub użycie zasłon pni w formie odeskowania,
- należy wyeliminować wszelką komunikację ze strefy systemu korzeniowego drzewa,
- Wykopy jeśli są niezbędne, powinno się wykonywać poza okresem wegetacji (październik-kwiecień) przy zastrzeżeniu, że nie mogą być wykonywane w okresach mrozów,

- Gdy zajdzie konieczność prowadzenia robót w tym czasie należy zapewnić roślinom odpowiednie podlewanie przez cały czas trwania robót, w zależności od warunków atmosferycznych, oraz zabezpieczenie przed przesuszeniem przy pomocy przepuszczalnych materiałów,
- Wykop nie może być zlokalizowany bliżej pnia niż odległość 3 x średnica pnia, lecz nie mniej niż 2m,
- Należy zapewnić drzewu nawodnienie w trakcie trwania robót w części nie objętej wykopem,
- Korzenie zniszczone należy obciąć aż do miejsca występowania zdrowej tkanki,
- Cięcia dokonywać pod kątem prostym w stosunku do ich osi; niedopuszczalne jest wycięcie więcej niż 20 % korzeni; przy dużych ubytkach korzeni, osoba pełniąca nadzór może zdecydować o rekompensacyjnym cięciu koron; zgodnie z obowiązującym prawem, cięcia takie są wykonywane wyłącznie w przypadku konfliktu z projektowaną infrastrukturą i nie mogą przekroczyć 30% korony.

8.7 ŁAD PRZESTRZENNY, KSZTAŁTOWANIE I OCHRONA KRAJOBRAZU

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1130) przez ład przestrzenny należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

Struktura przestrzenna gminy Wąwolnica stanowi powiązane ze sobą różne elementy zagospodarowania, pełniące określone funkcje, które łącznie tworzą całość funkcjonalno-przestrzenną. Elementami tej struktury są zarówno poszczególne części tego obszaru, które tworzą złożone systemy (np. ośrodki osadnicze, węzły ekologiczne, tereny produkcji rolniczej), tereny różniące się między sobą przeznaczeniem, użytkowaniem i funkcją, jak i sieci infrastrukturalne (transportowe, elektroenergetyczne) umożliwiające kontakty i powiązania pomiędzy poszczególnymi częściami gminy oraz otoczeniem zewnętrznym. Głównym celem kształtowanego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest stworzenie warunków do racjonalnego organizowania przestrzeni i egzekwowania ładu przestrzennego dla realizacji działań będących odpowiedzią na wyzwania rozwojowe. Ma on również wyeliminować lub minimalizować konflikty przestrzenne powstające między funkcjami społeczno-gospodarczymi i poszczególnymi podmiotami gospodarczymi na tle wykorzystywania ograniczonej przestrzeni i jej zasobów. Stanowi on schemat obrazujący sposób funkcjonowania obszaru i przestrzenne odniesienie dla polityk rozwojowych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest planistycznym aktem kierownictwa wewnętrznego, określa politykę przestrzenną gminy

i wiąże organy gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Studium jest dokumentem planistycznym sporządzanym w celu określenia kierunków i sposobów działania organów gminy w sprawie nakreślenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Określa wizje i cele rozwoju przestrzennego gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąwolnica zostało uchwalone uchwałą Nr XXXIX/255/02 Rady Gminy Wąwolnica z dnia 5 października 2002 r.

Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w gminie Wąwolnica wynosi 100% powierzchni gminy.

Według stanu z dnia 31 grudnia 2023 r. gmina Wąwolnica posiadała 23 obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (Raport o stanie gminy Wąwolnica za rok 2023). Zgodnie z informacją zamieszczoną na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Wąwolnicy (<https://bip.wawolnica.pl/>) w 2024 r. została podjęta uchwała nr III.21.24 Rady Gminy Wąwolnica z dnia 20 czerwca 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, miejscowość Kębło. W związku z powyższym w chwili obecnej na terenie gminy obowiązują 24 uchwały miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ocena aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąwolnica i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego została przeprowadzona w 2022 r. (Uchwała XXXV/259/2022 Rady Gminy Wąwolnica z dnia 29 września 2022 r.).

Zabezpieczenie właściwego ładu przestrzennego gminy, bez negatywnego wpływu na środowisko, zapewni kolejna ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie miała miejsce w 2027 r.

8.8 EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA, KLIMAT ORAZ UCIAŹLIWOŚĆ AKUSTYCZNA

Zmiany klimatu są jednym z współczesnych problemów obserwowanych na całym świecie. Zmiany te zachodzą na bardzo szeroką skalę, ale ich skutki są odczuwalne również na poziomie lokalnym. Obserwowane jest ocieplenie klimatu zarówno w stosunku do średnich wieloletnich, ale również częstotliwości wstępowania fal upałów oraz zmiany intensywności i rozmieszczenia opadów, w tym skrócenia czasu zalegania pokrywy śnieżnej. Prognozowane zmiany klimatu będą mieć istotny wpływ zarówno na przestrzeni gminy.

Planowane są działania w zakresie termomodernizacji budynków i wymiany istniejących konwencjonalnych źródeł ogrzewania na źródła energii odnawialnej. Pozwoli to na zmniejszenie emisji z sektora komunalno-bytowego, przyczyniając się jednocześnie do poprawy jakości powietrza.

Planowana termomodernizacja obiektów budowlanych i wymiana kotłów na niskoemisyjne spowoduje obniżenie kosztów eksploatacyjnych i poprawi parametry energetyczne, a jednocześnie wpłynie na poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji.

Ocieplanie się klimatu, coraz częstsze i dłuższe fale upałów wymagają wprowadzenia rozwiązań, dzięki którym jakość życia mieszkańców co najmniej nie będzie gorsza niż obecnie. Bez działań na rzecz terenów zieleni, zwiększenia powierzchni przepuszczalnych i retencjonowania wody czy poprawy standardów klimatycznych obiektów użyteczności publicznej trudno będzie zwiększać odporność jednostek osadniczych na skutki zmian klimatu.

Modernizacja obiektów użytku publicznego w tym termomodernizacja, mogą się przyczynić do adaptacji przestrzeni do zmieniających się warunków klimatycznych. Za zasadne uważa się zwiększanie udziału powierzchni przepuszczalnych, wprowadzanie nowych nasadzeń i zadrzewień, ograniczenie wycinki drzew, tworzenie nowych terenów zieleni podczas rewaloryzacji rynku w Wąwolnicy oraz modernizacji targowiska. Budowa zbiornika Wąwolnica pozwoli na retencję wody.

Emisja zanieczyszczeń do powietrza i emisja hałasu zostanie przeniesiona w części z części zabudowanej, chronionej akustycznie, na teren niezabudowany - planowanej obwodnicy Nałęczowa.

Zakłada się, że planowane inwestycje będą realizowane w oparciu o dobre praktyki i pozwolą uniknąć błędów, które nie pozwalałyby osiągnąć zakładanego efektu, a jedynie szkodę dla środowiska.

Ponadto dużą wagę przywiązuje się do działań „miękkich” mających służyć edukacji i wzmacnianiu potencjału kompetencyjnego dzieci i młodzieży czy poprawie dostępu i jakości usług medycznych, dzięki którym obszar ma szansę na dalszy rozwój społeczno-gospodarczy, a mieszkańcy szansę na osiągnięcie dobrej jakości życia i zdrowia. Gmina zapewni mieszkańcom dostęp do szkoleń. m.in. z racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.

Planowane w ramach Projektu Strategii cele i działania nie spowodują uciążliwości dla klimatu akustycznego.

Planowane w Projekcie Strategii cele zniwelują zagrożenia klimatu, emisji zanieczyszczeń do powietrza i emisji hałasu do środowiska.

9 CELE W OCHRONIE ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU STRATEGII ORAZ SPOSOBY W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA STRATEGII

W tabeli poniżej odniesiono się do celów w ochronie środowiska ustanowionych na szczeblu wspólnotowym i krajowym oraz regionalnym przedstawiono sposoby w jakich te cele i inne problemy ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania Strategii.

Tabela 3 Odniesienie do celów w ochronie środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz przedstawiono sposoby w jakich te cele i inne problemy ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania Strategii

Cel istotny z punktu widzenia Projektu Strategii	Sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione
Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	
Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt	1. Wprowadzenie na terenie gminy usługi opieki nad najmłodszymi dziećmi 2. Zagospodarowanie i adaptacja dostępnych przestrzeni publicznych do pełnienia funkcji integracyjnych dla osób z danej grupy wiekowej oraz umożliwiających integrację międzypokoleniową 3. Tworzenie centrów lokalnej aktywności, umożliwiających realizację działań kulturalnych, aktywizacyjnych integracyjnych i opiekuńczych 4. Przystosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. – dostosowanie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kęble. 5. Popularyzacja sportu i aktywności ruchowej jako czynnika aktywizującego młodzież oraz utrzymującego osoby dojrzałe w dobrej kondycji fizycznej 6. Wsparcie osób przeżywających trudności w tym uzależnień 7. Zachowanie dziedzictwa kulturowego w jego wymiarze materialnym (w tym ochrona zabytków) oraz niematerialnym 8. Koordynacja działań kulturalnych podmiotów działających na terenie gminy 9. Rozbudowa oferty zajęć pozaszkolnych 10. Współpraca z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie diagnostycznym zwiększanie dostępności do diagnostyki
Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie	1. Poprawa jakości nauczania 2. Tworzenie centrów lokalnej aktywności, umożliwiających realizację działań kulturalnych, aktywizacyjnych integracyjnych i opiekuńczych 3. Popularyzacja sportu i aktywności ruchowej jako czynnika aktywizującego młodzież oraz utrzymującego osoby dojrzałe w dobrej kondycji fizycznej 4. Tworzenie centrów lokalnej aktywności, umożliwiających realizację działań kulturalnych, aktywizacyjnych integracyjnych i opiekuńczych 5. Rozbudowa oferty zajęć pozaszkolnych
Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie	1. Budowa obiektu bazującego na wodach termalnych „Termy Celejów” (Inwestor prywatny).
Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi	1. Wspieranie przedsiębiorców uruchamiających nowe lub rozszerzających już funkcjonujące działalności gospodarcze 2. Bieżąca współpraca z firmami przy diagnozowaniu problemów i priorytetyzacja planowanych inwestycji gminnych w odpowiedzi na te problemy. 3. Budowa i/lub modernizacja infrastruktury handlowej, umożliwiającej prowadzenie handlu lokalnym wytwórcom 4. Opracowanie polityki promocji gospodarczej 5. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz zwiększenia efektywności działań podnoszących aktywność zawodową mieszkańców 6. Rozwijanie sektora turystyki

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

Cel istotny z punktu widzenia Projektu Strategii	Sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione
	7. Budowa zbiornika „Wąwolnica” dla celów rekreacyjno-turystycznych
Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność	1. Rozwój sieci wodociągowej 2. Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach zwartej zabudowie 3. Remont dróg gminnych oraz rozbudowa sieci dróg gminnych, szczególnie w obszarach przewidzianych do intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej oraz gospodarczej 4. Współpraca z właściwymi jednostkami w celu zapewnienia dostępu do szybkiego i stabilnego Internetu 5. Opracowanie polityki promocji gospodarczej 6. Rozwijanie sektora turystyki
Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji	1. Budowa i/lub modernizacja infrastruktury handlowej, umożliwiającej prowadzenie handlu lokalnym wytwórcom 2. Rozwijanie sektora turystyki
Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom	1. Prowadzenie działań na rzecz ograniczania strat ciepła oraz emisji substancji zanieczyszczających powietrze (w tym termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych) 2. Prowadzenie działań edukacyjnych i podnoszących świadomość w zakresie ochrony środowiska, w tym konieczności oszczędzania zasobów 3. Włączenie się w realizację działań chroniących przyrodę, w szczególności na obszarach prawnej jej ochrony
Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustoszenia, powstrzymywanie i odwracanie proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej	1. Prowadzenie działań edukacyjnych i podnoszących świadomość w zakresie ochrony środowiska, w tym konieczności oszczędzania zasobów 2. Włączenie się w realizację działań chroniących przyrodę, w szczególności na obszarach prawnej jej ochrony
Europejski Zielony Ład (cele do 2050 r.)	
Cel 1: Neutralność klimatyczna (Zdecydowane ograniczenie emisji gazów cieplarnianych)	1. Prowadzenie działań na rzecz ograniczania strat ciepła oraz emisji substancji zanieczyszczających powietrze (w tym termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych). 2. Prowadzenie działań edukacyjnych i podnoszących świadomość w zakresie ochrony środowiska, w tym konieczności oszczędzania zasobów.
Cel 3: Czysty przemysł (Bardziej zrównoważony i energooszczędny przemysł)	2. Budowa obiektu bazującego na wodach termalnych „Termy Celejów” (Inwestor prywatny).
Cel 4: Zdrowsze środowisko (odbudowa przyrody)	1. Włączenie się w realizację działań chroniących przyrodę, w szczególności na obszarach prawnej jej ochrony.
Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce	
Cel „Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji	1. Współpraca z właściwymi jednostkami w celu zapewnienia dostępu do szybkiego i stabilnego Internetu.

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

Cel istotny z punktu widzenia Projektu Strategii	Sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione
gospodarczej” (CP1)	
Cel „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2)	1. Prowadzenie działań na rzecz ograniczania strat ciepła oraz emisji substancji zanieczyszczających powietrze (w tym termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych). 2. Włączenie się w realizację działań chroniących przyrodę, w szczególności na obszarach prawnej jej ochrony. 3. Efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym: - rozwój sieci wodociągowej, - modernizacja istniejących urządzeń – w tym ujęć wody i pompowni, - promowanie oszczędności wody, w tym działań na rzecz wykorzystania wód opadowych, - budowa zbiornika wodnego Wąwolnica, 4. Rozwój systemu oczyszczania ścieków, w tym: - budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach zwartej zabudowie, - modernizacja istniejącej infrastruktury. 5. Walka z wykluczeniem transportowym w tym: - podejmowanie działań i stosowanie zachęt na rzecz dostosowania godzin funkcjonowania transportu publicznego do potrzeb mieszkańców.
Cel „Lepiej połączona Europa” (CP3)	1. Walka z wykluczeniem transportowym w tym: - podejmowanie działań i stosowanie zachęt na rzecz dostosowania godzin funkcjonowania transportu publicznego do potrzeb mieszkańców. 2. Rozwijanie sektora turystyki, w tym: - opracowanie i wdrożenie spójnej koncepcji tras turystycznych (rowerowych, pieszych), łączących najważniejsze atrakcje gminy wraz z uzupełnieniem tras o niezbędną infrastrukturę (punkty widokowe, miejsca parkingowe, oznakowanie, itd.).
Cel „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4)	1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz zwiększenia efektywności działań podnoszących aktywność zawodową mieszkańców. 2. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąwolnicy oraz ok. 14 miejscowych organizacji pozarządowych. 3. Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+”. 4. Modernizacja boiska w Wąwolnicy (działka nr ewid. 53/3 Wawolnica). 5. Modernizacja pracowni komputerowej 6. Uzupełnienie sprzętu sportowego oraz do zajęć integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. 7. Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół w Wąwolnicy i Karmanowicach; 8. Planowane jest Centrum Aktywności Lokalnej w miejscowości Celejów. 9. Wsparcie osób przeżywających trudności (m.in. doświadczających przemocy w rodzinie, problemów natury psychologicznej, problemów wynikających z choroby alkoholowej, długotrwale bezrobotnych) poprzez poradnictwo psychologiczne, pomoc terapeutyczną, działania edukacyjne. - kontynuacja działań w zakresie terapii uzależnień wspierających mieszkańców gminy w zakresie psychologicznym. 10. Uzupełnieniem usług zdrowotnych szczególnie dla seniorów. 11. Rozwijanie sektora turystyki. 12. Budowa zbiornika wodnego Wąwolnica na cele rekreacyjno-turystyczne.
Cel „Europa bliższa obywatelom” (CP5)	1. Działalność ok. 14 miejscowych organizacji pozarządowych.
Cel „Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie	1. Prowadzenie działań na rzecz ograniczania strat ciepła oraz emisji substancji zanieczyszczających powietrze (w tym termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych). 2. Prowadzenie działań edukacyjnych i podnoszących świadomość w zakresie ochrony środowiska, w tym konieczności oszczędzania zasobów. 3. Budowa obiektu bazującego na wodach termalnych „Termy Celejów” (Inwestor prywatny). 3. Włączenie się w realizację działań chroniących przyrodę, w szczególności na obszarach prawnej jej ochrony.

Cel istotny z punktu widzenia Projektu Strategii	Sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione
energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie” (CP6)	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich)	
Cel. 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Kierunek 1.4: Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych	1. Rewaloryzacja Rynku w Wąwolnicy (działka nr ewid. 240, Wąwolnica) 2. Planowane jest centrum Aktywności Lokalnej w miejscowości Celejów (działki nr ewid. 613/14, 782). 3. Modernizacja Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy. 4. Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.” 5. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąwolnicy oraz ok. 14 miejscowych organizacji pozarządowych. 6. Działalność Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy. 7. Modernizacja zdegradowanych obiektów nie będących zabytkami i utrzymanie i nadanie nowych funkcji gospodarczych lub społecznych w tym Rewitalizacja obszaru i obiektów Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Kęble. 8. Współpraca z właścicielami zdegradowanych obiektów w celu identyfikacji źródła finansowania prac modernizacyjnych.
Cel. 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Kierunek 1.5: Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	2. Współpraca z właściwymi jednostkami w celu zapewnienia dostępu do szybkiego i stabilnego Internetu. 3. Rozwój sieci wodociągowej 4. Zapewnienie sprawnych powiązań komunikacyjnych gminy dzięki: – remontom dróg gminnych oraz rozbudowie sieci dróg gminnych, szczególnie w obszarach przewidzianych do intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej oraz gospodarczej, – współpracy z właściwymi podmiotami na rzecz przebudowy dróg powiatowych i drogi wojewódzkiej, 5. Przedsięwzięcie „Mój targ – modernizacja placu targowego w Wąwolnicy z jego funkcjonalnym połączenie, z rynkiem miejskim i Placem Maryjnym”. 6. Uzupełnieniem usług zdrowotnych szczególnie dla seniorów. 7. Modernizacja Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy.
Cel 2: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych (dotyczy społeczeństwa, dostępu do szkolnictwa, wspieranie MŚP, poszerzenie kwalifikacji zawodowych i ustalenie kierunku predysponowanych działań gminy/obszaru)	1. Utworzenie żłobka na terenie gminy. 2. Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół w Wąwolnicy i Karmanowicach: 3. wymiana mebli uczniowskich; 4. Modernizacja pracowni komputerowej 5. Uzupełnienie sprzętu sportowego oraz do zajęć integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. 6. Modernizacja boiska w Wąwolnicy (działka nr ewid. 53/3 Wawolnica) 7. Rewitalizacja obszaru i obiektów Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Kęble. 8. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj. integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne. 9. Wspieranie przedsiębiorców uruchamiających nowe lub rozszerzających już funkcjonujące działalności gospodarcze. 10. Bieżąca współpraca z firmami przy diagnozowaniu problemów i priorytetyzacja planowanych inwestycji gminnych w odpowiedzi na te problemy. 11. Budowa i/lub modernizacja infrastruktury handlowej, umożliwiającej prowadzenie handlu lokalnym wytwórcom (w tym modernizacja placu Targowego w Wąwolnicy). 12. Opracowanie polityki promocji gospodarczej. 13. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz zwiększenia

Cel istotny z punktu widzenia Projektu Strategii	Sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione
	efektywności działań podnoszących aktywność zawodową mieszkańców. 14. Rozwijanie sektora turystyki, w tym: - opracowanie i wdrożenie spójnej koncepcji tras turystycznych (rowerowych, pieszych), łączących najważniejsze atrakcje gminy wraz z uzupełnieniem tras o niezbędną infrastrukturę (punkty widokowe, miejsca parkingowe, oznakowanie, itd.); - współpraca z sektorem prywatnym i społecznym nad kreowaniem nowych produktów turystycznych, - promocja walorów i produktów turystycznych gminy, 15. Budowa zbiornika wodnego Wąwolnica na cele rekreacyjno-turystyczne.
Cel 3: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	1. Rozwijanie sektora turystyki w tym współpraca z gminami ościennymi w przygotowaniu ponadlokalnych produktów turystycznych (w tym Nadwiślańskiej Kolejki Wąskotorowej).
Krajowy Plan w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. Wymiar 1 Obniżenie emisyjności	
Obszar 1.1. Redukcja emisji gazów cieplarnianych i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii Cel 1.1.3 Wzrost udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto ogółem	1. Budowa obiektu bazującego na wodach termalnych „Termy Celejów” (Inwestor prywatny).
Obszar 1.4. Poprawa jakości środowiska, w tym powietrza	1. Prowadzenie działań na rzecz ograniczania strat ciepła oraz emisji substancji zanieczyszczających powietrze (w tym termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych).
Obszar 1.5. Adaptacja do zmian klimatu Cel. 1.5.1. Dążenie do adaptacji do zmian klimatu	1. Zabezpieczenie infrastruktury elektroenergetycznej (WN) oraz stacji transformatorowych. 2. Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia przebiegającego przez teren gminy Wąwolnica. 3. Budowa zbiornika wodnego Wąwolnica.
Wymiar 2. Poprawa efektywności energetycznej	
Obszar 2.2. Niskoemisyjne budownictwo Cel 2.2.1. Redukcja potrzeb energetycznych istniejących budynków	1. Prowadzenie działań na rzecz ograniczania strat ciepła oraz emisji substancji zanieczyszczających powietrze w tym termomodernizacja budynków.
Wymiar 3. Bezpieczeństwo energetyczne	
Obszar 3.3. Pokrycie zapotrzebowania na gaz ziemny Cel 3.3.3. Zapewnienie odpowiedniego stanu i rozwoju infrastruktury przesyłu, magazynowania i dystrybucji gazu ziemnego	1. GAZ-SYSTEM, tj. spółka odpowiedzialna za ciągły i niezawodny transport paliwa gazowego pomiędzy źródłami i odbiorcami w Polsce dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju planuje gazociąg Wronów-Rozwadow-Strachocina o średnicy 1000 mm (DN1000), ciśnieniu roboczym 8,4 MPa i łącznej długości ok. 280 km, który wybudowany będzie na terenie województw lubelskiego i podkarpackiego, w tym m.in. na terenie gm. Wąwolnica. Gazociąg stanowi element programu inwestycyjnego pn. Korytarz Centrum - Wschód. Wraz z gazociągiem Gustorzyn – Wronów stanowić będzie główną magistralę przesyłową w centralnej i południowo – wschodniej Polsce, tworzącą dwukierunkowy gazowy szlak transportowy z Litwy – przez Polskę – na Słowację, a w przyszłości sięgający również na Ukrainę. Pozwoli także na przesył gazu dostarczanego poprzez projektowany terminal FSRU w Gdańsku. Dzięki temu możliwa będzie optymalizacja pracy systemu przesyłowego oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw.
Wymiar 5. Badania naukowe, innowacje i konkurencyjność	
Cel 5.1.3. Rozwój w obszarach	1. Budowa obiektu bazującego na wodach termalnych „Termy Celejów” (Inwestor prywatny).

Cel istotny z punktu widzenia Projektu Strategii	Sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione
sprzyjających transformacji do gospodarki neutralnej klimatycznie	
Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (edukacja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne)	
Cel 1: Zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży	1. Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół w Wąwolnicy i Karmanowicach: • wymiana mebli uczniowskich; • modernizacja pracowni komputerowej • uzupełnienie sprzętu sportowego oraz do zajęć integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. 2. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj. integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne. 3. Modernizacja boiska w Wąwolnicy. 4. Modernizacja Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy. 5. Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.”
Cel 2: Zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym	1. Utworzenie żłobka na terenie gminy. 2. Współpraca z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie diagnostycznym zwiększanie dostępności do diagnostyki dla mieszkańców gminy.
Cel 3: Zwiększenie integracji społecznej grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób bezdomnych i migrantów	1. Planowane jest Centrum Aktywności Lokalnej w miejscowości Celejów. 2. Rewitalizacja obszaru i obiektów Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Kęble. 3. Wsparcie osób przeżywających trudności (m.in. doświadczających przemocy w rodzinie, problemów natury psychologicznej, problemów wynikających z choroby alkoholowej, długotrwale bezrobotnych) poprzez poradnictwo psychologiczne, pomoc terapeutyczną, działania edukacyjne. - kontynuacja działań w zakresie terapii uzależnień wspierających mieszkańców gminy w zakresie psychologicznym. 4. Promowanie postaw solidarnościowych i rozwijanie systemu pomocy sąsiedzkiej, w szczególności w stosunku do osób starszych, samotnych. 5. Koordynacja działań kulturalnych podmiotów działających na terenie gminy poprzez stworzenie kalendarza imprez i skoordynowanie go z głównymi wydarzeniami odbywającymi się w gminach sąsiednich.
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku (Do roku 2030 podmioty ekonomii społecznej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług społecznych)	
Cel 1: Wsparcie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych	1. Popularyzacja sportu i aktywności ruchowej jako czynnika aktywizującego młodzież oraz utrzymującego osoby dojrzałe w dobrej kondycji fizycznej, w tym działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąwolnicy oraz ok. 14 miejscowych organizacji pozarządowych. 2. Popularyzacja sportu i aktywności ruchowej jako czynnika aktywizującego młodzież oraz utrzymującego osoby dojrzałe w dobrej kondycji fizycznej w tym działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.” 3. Współpraca z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie diagnostycznym zwiększanie dostępności do diagnostyki dla mieszkańców gminy w tym uzupełnieniem usług zdrowotnych szczególnie dla seniorów
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (poprawa jakości życia Polaków)	
Obszar: Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Cel 3: Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach	1. Utworzenie żłobka na terenie gminy. 2. Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół w Wąwolnicy i Karmanowicach: • wymiana mebli uczniowskich; • modernizacja pracowni komputerowej • uzupełnienie sprzętu sportowego oraz do zajęć integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. 3. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj.

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

Cel istotny z punktu widzenia Projektu Strategii	Sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione
oraz podniesienie konkurencyjności nauki	integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne. 4. Modernizacja boiska w Wąwolnicy. 5. Modernizacja Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy. 6. Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.
Obszar: Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Cel 4: Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki	1. Wspieranie przedsiębiorców uruchamiających nowe lub rozszerzających już funkcjonujące działalności gospodarcze. 2. Bieżąca współpraca z firmami przy diagnozowaniu problemów i priorytetyzacja planowanych inwestycji gminnych w odpowiedzi na te problemy. 3. Budowa i/lub modernizacja infrastruktury handlowej, umożliwiającej prowadzenie handlu lokalnym wytwórcom (w tym modernizacja placu Targowego w Wąwolnicy). 4. Opracowanie polityki promocji gospodarczej, 5. Rozwijanie sektora turystyki.
Obszar: Kapitał Ludzki Cel 6: Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”	1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz zwiększenia efektywności działań podnoszących aktywność zawodową mieszkańców. 2. Współpraca z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie diagnostycznym zwiększanie dostępności do diagnostyki dla mieszkańców gminy.
Obszar: Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko Cel 7: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska	1. Rozwój systemu oczyszczania ścieków, w tym: - budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach zwartej zabudowie, - modernizacja istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. 2. Prowadzenie działań edukacyjnych i podnoszących świadomość w zakresie ochrony środowiska, w tym konieczności oszczędzania zasobów oraz ograniczania wytwarzania odpadów. 3. Włączenie się w realizację działań chroniących przyrodę, w szczególności na obszarach prawnej jej ochrony (Kazimierski Park Krajobrazowy wraz z otuliną, obszary Natura 2000, pomniki przyrody). 4. Prowadzenie działań na rzecz ograniczania strat ciepła oraz emisji substancji zanieczyszczających powietrze (w tym termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych). 5. Budowa zbiornika wodnego Wąwolnica.
Obszar: Równoważenie potencjałów rozwojowych regionów Cel 8: Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	1. Zapewnienie sprawnych powiązań komunikacyjnych gminy dzięki: - remontom dróg gminnych oraz rozbudowie sieci dróg gminnych, szczególnie w obszarach przewidzianych do intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej oraz gospodarczej, - współpracy z właściwymi podmiotami na rzecz przebudowy dróg powiatowych i drogi wojewódzkiej, - wdrażanie rozwiązań służących poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego i mobilności mieszkańców (m.in. budowa dróg rowerowych, ciągów pieszo jezdnych, bezpiecznych przejść dla pieszych, prowadzenie działań edukacyjnych, współpraca z Policją) - budowa dróg dojazdowych do pól 2. Walka z wykluczeniem transportowym w tym: - podejmowanie działań i stosowanie zachęt na rzecz dostosowania godzin funkcjonowania transportu publicznego do potrzeb mieszkańców. 3. Rewitalizacja obszaru i obiektów Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Kęble. 4. Rewaloryzacja Rynku w Wąwolnicy (działka nr ewid. 240 Wąwolnica). 5. Budowa i/lub modernizacja infrastruktury handlowej, umożliwiającej prowadzenie handlu lokalnym wytwórcom (w tym modernizacja placu Targowego w Wąwolnicy). 6. Rozwijanie sektora turystyki.
Obszar: Kapitał Społeczny Cel 11:	1. Rozbudowa oferty zajęć pozaszkolnych, odbywających się w szkołach, jednostkach kultury oraz centrach aktywności lokalnej. 2. Koordynacja działań kulturalnych podmiotów działających na terenie gminy poprzez stworzenie kalendarza imprez i skoordynowanie go z głównymi wydarzeniami odbywającymi się w gminach sąsiednich. 3. Współpraca z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie diagnostycznym zwiększanie dostępności do diagnostyki dla mieszkańców gminy. 4. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąwolnicy oraz ok. 14 miejscowych

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

Cel istotny z punktu widzenia Projektu Strategii	Sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione
	organizacji pozarządowych. 5. Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.” 6. Modernizacja Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy. 7. Planowane jest Centrum Aktywności Lokalnej w miejscowości Celejów. 8. Modernizacja boiska w Wąwolnicy. 9. Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół w Wąwolnicy i Karmanowicach: • wymiana mebli uczniowskich; • modernizacja pracowni komputerowej • uzupełnienie sprzętu sportowego oraz do zajęć integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. 10. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj. integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne. 11. Działalność Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy.
Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku	
Cel 1: Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych	Rozwijanie sektora turystyki poprzez: - promocja walorów i produktów turystycznych gminy, - odkrywanie produktów lokalnych i promowanie lokalnych kulinariów.
Cel 2: Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych	1. Zapewnienie sprawnych powiązań komunikacyjnych gminy dzięki: - remontom dróg gminnych oraz rozbudowie sieci dróg gminnych, szczególnie w obszarach przewidzianych do intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej oraz gospodarczej, - współpracy z właściwymi podmiotami na rzecz przebudowy dróg powiatowych i drogi wojewódzkiej, - wdrażanie rozwiązań służących poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego i mobilności mieszkańców (m.in. budowa dróg rowerowych, ciągów pieszo jezdnych, bezpiecznych przejść dla pieszych, prowadzenie działań edukacyjnych, współpraca z Policją) - budowa dróg dojazdowych do pól 2. Walka z wykluczeniem transportowym w tym: - podejmowanie działań i stosowanie zachęt na rzecz dostosowania godzin funkcjonowania transportu publicznego do potrzeb mieszkańców. 3. Rozwój systemu oczyszczania ścieków, w tym: - budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach zwartej zabudowie, - modernizacja istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. 4. Prowadzenie działań edukacyjnych i podnoszących świadomość w zakresie ochrony środowiska, w tym konieczności oszczędzania zasobów oraz ograniczania wytwarzania odpadów. 5. Włączenie się w realizację działań chroniących przyrodę, w szczególności na obszarach prawnej jej ochrony (Kazimierski Park Krajobrazowy wraz z otuliną, obszary Natura 2000, pomniki przyrody). 6. Prowadzenie działań na rzecz ograniczania strat ciepła oraz emisji substancji zanieczyszczających powietrze (w tym termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ciepła, szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych).
Cel 3: Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu	1. Rozbudowa oferty zajęć pozaszkolnych, odbywających się w szkołach, jednostkach kultury oraz centrach aktywności lokalnej. 2. Koordynacja działań kulturalnych podmiotów działających na terenie gminy poprzez stworzenie kalendarza imprez i skoordynowanie go z głównymi wydarzeniami odbywającymi się w gminach sąsiednich. 3. Modernizacja boiska w Wąwolnicy. 4. Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół w Wąwolnicy i Karmanowicach: • wymiana mebli uczniowskich; • modernizacja pracowni komputerowej • uzupełnienie sprzętu sportowego oraz do zajęć integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. 5. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj. integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne. Działalność Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy. 6. Wspieranie przedsiębiorców uruchamiających nowe lub rozszerzających już funkcjonujące działalności gospodarcze.

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

Cel istotny z punktu widzenia Projektu Strategii	Sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione
	7. Bieżąca współpraca z firmami przy diagnozowaniu problemów i priorytetyzacja planowanych inwestycji gminnych w odpowiedzi na te problemy. 8. Budowa i/lub modernizacja infrastruktury handlowej, umożliwiającej prowadzenie handlu lokalnym wytwórcom (w tym modernizacja placu Targowego w Wąwolnicy). 9. Opracowanie polityki promocji gospodarczej. 10. Rozwijanie sektora turystyki.
Cel 4: Wzmacnianie kapitału społecznego	1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz zwiększenia efektywności działań podnoszących aktywność zawodową mieszkańców. 2. Modernizacja boiska w Wąwolnicy. 3. Modernizacja Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy. 4. Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+”. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj. integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne. 5. Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół w Wąwolnicy i Karmanowicach: 6. wymiana mebli uczniowskich; 7. modernizacja pracowni komputerowej 8. uzupełnienie sprzętu sportowego oraz do zajęć integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. 9. Planowane jest Centrum Aktywności Lokalnej w miejscowości Celejów. 10. Modernizacja boiska w Wąwolnicy. 11. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąwolnicy oraz ok. 14 miejscowych organizacji pozarządowych. 12. Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.”
Regionalny program rozwoju ekonomii społecznej w województwie lubelskim na lata 2021-2027	
Cel 1: Zwiększenie dostępu mieszkańców województwa do wysokiej jakości usług reintegracji społeczno-zawodowej	1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz zwiększenia efektywności działań podnoszących aktywność zawodową mieszkańców. 2. Modernizacja boiska w Wąwolnicy. 3. Modernizacja Gminnego Domu Kultury w Wąwolnicy. 4. Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+”. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj. integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne. 5. Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół w Wąwolnicy i Karmanowicach: 6. wymiana mebli uczniowskich; 7. Modernizacja pracowni komputerowej 8. Uzupełnienie sprzętu sportowego oraz do zajęć integracji sensorycznej oraz gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. 9. Planowane jest Centrum Aktywności Lokalnej w miejscowości Celejów. 10. Modernizacja boiska w Wąwolnicy. 11. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąwolnicy oraz ok. 14 miejscowych organizacji pozarządowych. Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.”
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wąwolnica na lata 2024-2030	
Cel strategiczny 1: Rozwój systemu wsparcia dla rodzin oraz pomocy w prawidłowym wypełnianiu podstawowych funkcji	Utworzenie placówki zapewniającej opiekę dla dzieci do lat 3, wzmocnienie więzi rodzinnych oraz pomoc w radzeniu sobie z problemami społecznymi (wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży).
Cel strategiczny 2: Rozwój usług transportu publicznego na terenie Gminy Wąwolnica	Poprawa dostępności transportu, ale również jego dostosowanie do potrzeb różnych grup mieszkańców, w tym osób starszych, niepełnosprawnych oraz rodzin z dziećmi (zapewnienie dostępu do transportu publicznego w miejscowościach Łopatki, Grabówki Stanisławka, Rąblów, Zawada, Bartłomiejowice, Zarzeka).
Cel strategiczny 3: Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Działania w tym zakresie obejmują utworzenie Posterunku Policji w Wąwolnicy.

Cel istotny z punktu widzenia Projektu Strategii	Sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione
mieszkańców Gminy Wąwolnica.	
Cel strategiczny 4: Rozwój wsparcia dla seniorów z terenu Gminy Wąwolnica	Celem jest zapewnienie godnych warunków życia dla osób starszych poprzez rozwój usług opiekuńczych, organizację zajęć aktywizujących oraz tworzenie miejsc sprzyjających integracji seniorów.
Studium uwarunkowań i Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	
Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska	Priorytetem gminy jest zapewnienie mieszkańcom szerokiego dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, w tym edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych i opiekuńczych. Planowane działania obejmują rozbudowę infrastruktury społecznej, wspieranie działań na rzecz integracji społecznej oraz wzmacnianie lokalnych instytucji świadczących usługi publiczne. Wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań technologicznych ma także na celu podniesienie standardu usług oraz ich dostępności dla wszystkich mieszkańców, w tym osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Kluczowym elementem tej strategii jest modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej, która obejmuje drogi, sieci wodno-kanalizacyjne oraz systemy energetyczne. Planowane inwestycje mają na celu nie tylko poprawę komfortu życia mieszkańców, ale także wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i przyciągnięcie inwestorów. Ważnym aspektem jest również ochrona środowiska, poprzez wprowadzenie ekologicznych rozwiązań, takich jak odnawialne źródła energii czy gospodarka odpadami zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju. Gmina Wąwolnica stawia na rozwój lokalnej przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Działania w ramach tego celu obejmują wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw, rozwój turystyki oraz promowanie lokalnych produktów i usług. Tworzenie przyjaznych warunków dla działalności gospodarczej, w tym poprzez rozbudowę odpowiedniej infrastruktury oraz wsparcie innowacyjnych projektów, ma przyczynić się do zwiększenia dochodów gminy oraz poprawy jakości życia jej mieszkańców. Realizacja tych celów ma na celu zrównoważony rozwój Gminy Wąwolnica, który będzie oparty na długofalowych korzyściach gospodarczych, społecznych i środowiskowych, uwzględniając położenie gminy na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

W tabeli poniżej odniesiono się do celów zawartych w Programie Ochrony Środowiska województwa Lubelskiego do 2030 r.

Tabela 4 Odniesienie do celów POŚ Województwa Lubelskiego do 2030 r.

Lp.	Dział ochrony środowiska	Cele ochrony środowiska	Realizacja na terenie gminy Wąwolnica w ramach Strategii Rozwoju
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza OKJP	OKJP.1.4 Opracowanie, aktualizacja monitorowanie Programów ograniczania niskiej emisji, Programów Gospodarki Niskoemisyjne OKJP.1.5 Kontynuacja monitoringu jakości powietrza OKJP.1.6 Uwzględnianie w dokumentach planistycznych (mpzp, plan ogólny gminy) zapisów umożliwiających ograniczenie emisji zanieczyszczeń OKJP.1.7 Edukacja ekologiczna w zakresie poprawy jakości powietrza oraz promocja zasad efektywnej energetycznej OKJP.1.8 Kontrola przestrzegania zakazu spalania odpadów w indywidualnych źródłach ciepła OKJP.2.1 Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych (w tym	Na terenie gminy planowana jest edukacja ekologiczna oraz wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz termomodernizacja budynków. Ponadto przewidziana jest przebudowa dróg, budowa obwodnicy Nałęczowa, W ramach rozwoju

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

		realizacja Programu „Czyste Powietrze”) OKJP.2.2 Przebudowa, modernizacja i doposażenie lokalnych kotłowni OKJP.2.3. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych OKJP.2.5 Promocja i stosowanie OZE OKJP.3.1 Budowa i przebudowa dróg krajowych, wojewódzkich oraz gminnych i powiatowych OKJP.3.2. Rozwój transportu rowerowego w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i infrastruktury rowerowej (w tym m.in. ciągów pieszo- rowerowych, dróg dla pieszych i rowerów wraz z infrastrukturą towarzyszącą np. wypożyczalnie rowerów) OKJP.3.4 Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej do obsługi pojazdów elektrycznych i zasilanych paliwami alternatywnymi (m.in. punktów ładowania pojazdów elektrycznych, stacji tankowania wodoru) OKJP.3.5. Kontynuacja rozwoju komunikacyjnego (w tym alternatyw dla wysokoemisyjnej komunikacji indywidualnej) OKJP.3.6. Poprawa systemu komunikacji publicznej, m.in. budowa, przebudowa chodników, zatok autobusowych, postojowych, centrów przesiadkowych, węzłów multimodalnych, parkingów P&R itp. OKJP.5.1. Zwiększenie produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze wszystkich źródeł odnawialnych OKJP.5.2 Popularyzowanie energooszczędnego budownictwa OKJP.5.3 Montaż urządzeń OZE w budynkach użyteczności publicznej OKJP.5.4. Prowadzenie dofinansowań do montażu urządzeń OZE dla mieszkańców	transportu rowerowego planowane są do wyznaczenia ścieżki rowerowe.
2	ZHI. Ochrona przed hałasem	ZH.1.5 Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed hałasem ZH.1.6. Edukacja ekologiczna w zakresie szkodliwości i możliwości ograniczania hałasu ZH.1.7. Stosowanie rozwiązań minimalizujących nadmierne narażenie na hałas (np. ekrany dźwiękochłonne) ZH.1.9. Rozwój i poprawa komunikacji publicznej ZH.1.10. Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej, w szczególności stosowanie cichych nawierzchni	Na terenie gminy będzie prowadzona edukacja ekologiczna. Ponadto planowana jest poprawa komunikacji publicznej i modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej.
3	PEM.I. Monitorowanie i utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożenia ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	PEM.1.3. Wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi	-
4	GW.II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą	GW.3.2. Budowa, rozbudowa, modernizacja zbiorników przeciwpowodziowych i retencyjnych GW.3.5. Zapobieganie podtopieniom na obszarach zurbanizowanych poprzez stosowanie błękitno-zielonej infrastruktury GW.4.3. Realizacja zadań wyznaczonych w Planie przeciwdziałania skutkom suszy	W ramach retencji wody planowana jest budowa zbiornika wodnego Wąwolnica, który będzie służył jednocześnie celom turystyczno-rekreacyjnym.

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

5	GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	GWS.1.1.Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej GWS.1.2.Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania wody GWS.1.3.Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, w tym rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej oraz przepompowni ścieków GWS.1.4.Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie GWS.1.5.Budowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych i zagospodarowywania osadów ściekowych GWS.2.1.Podejmowanie działań zmierzających do racjonalizacji zużycia wody w budynkach użyteczności publicznej GWS.2.2. Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej w tym oszczędzania wody w gospodarstwach domowych oraz prawidłowej eksploatacji przydomowych zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni ścieków GWS.2.3.Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych (w tym kontrola częstotliwości ich opróżniania) oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Planowana jest rozbudowa sieci wodociągowej oraz modernizacja urządzeń ujęć wody oraz modernizacja o rozbudowa urządzeń kanalizacyjnych. Ponadto prowadzona będzie edukacja ekologiczna w zakresie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.
6	GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu	GL.1.1. Propagowanie rolnictwa ekologicznego oraz dobrych praktyk rolniczych GL.1.3. Wprowadzanie do dokumentów planistycznych zapisów dotyczących ochrony gleb o najwyższych walorach produkcyjnych GL.3.3. Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych	
7	GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając rozwój województwa lubelskiego	GO.2.1 Prowadzenie rejestru wyrobów zawierających azbest GO.2.2. Realizacja zadań w zakresie usuwania i zagospodarowania wyrobów i odpadów zawierających azbest (zgodnie z Programem usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenów województwa lubelskiego) GO.3.1. Promowanie ekologicznych wzorców produkcji i konsumpcji GO.3.2. Tworzenie i utrzymanie punktów napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami GO.3.3. Tworzenie i prowadzenie banków żywności GO.4.1. Tworzenie jak najbardziej efektywnych systemów selektywnego zbierania odpadów, celem poddania ich recyklingowi GO.4.2. Modernizacja punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych GO.4.4. Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych GO.4.5. Modernizacja i rozbudowa instalacji zagospodarowania odpadów GO.4.6. Likwidacja nielegalnych miejsc deponowania odpadów GO.4.7. Działania edukacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji)	Prowadzone będą działania edukacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami (w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji).
8	ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej i	ZP.1.1. Wprowadzanie do aktów planowania przestrzennego ustaleń dotyczących ochrony obszarów cennych przyrodniczo	Poszerzana będzie wiedza mieszkańców gminy z zakresu

	krajobrazowych	ZP.1.2. Zachowanie, rozwój i tworzenie nowych terenów zieleni publicznej ZP.1.4. Dążenie do tworzenia nowych obszarów chronionych oraz powiększania istniejących obszarowych form ochrony przyrody ZP.1.9. Poszerzanie wiedzy mieszkańców województwa lubelskiego z zakresu edukacji ekologicznej, ochrony przyrody oraz ochrony środowiska ZP.1.11. Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych oraz prowadzenie i aktualizacja baz danych informacji o zasobach przyrodniczych ZP.2.1. Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych ZP.2.2. Zabezpieczenie ginących gatunków roślin, wzmacnianie ich populacji zarówno w skali lokalnej, jak i regionalnej we wskazanych lokalizacjach ZP.2.3. Utrzymanie istniejących licznych obszarów o zróżnicowanej powierzchni i pokrywie roślinnej, najważniejszych z punktu widzenia ochrony wartości przyrodniczych, ochrony korytarzy ekologicznych i bioróżnorodności ZP.2.5 (...) Stosowanie czasowych barier, rozkładanych wzdłuż dróg przecinających w miejsca migracji płazów ZP.3.1. Tworzenie nowych/ rozbudowanie istniejących terenów zieleni w miastach, a także konserwacja pomników przyrody ZP.3.2. Uwzględnienie w gminnych aktach planowania przestrzennego ustaleń dotyczących zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych oraz wiejskich ZP.3.3. Zachowanie zadrzewień ZP.3.4. Zachowanie unikalnych form krajobrazu wiejskiego poprzez wprowadzanie właściwych ustaleń do gminnych aktów planowania przestrzennego	edukacji ekologicznej, ochrony przyrody oraz ochrony środowiska. W ramach planowanych prac budowlanych i modernizacyjnych (rewaloryzacja rynku w Wąwolnicy) zostanie zachowana możliwie największa liczba drzew.
9	ZP.II. Zwiększenie lesistości	ZP.4.1. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej	Strategia Rozwoju Gminy Wąwolnica nie przewiduje zalesień.
10	Zagrożenia poważnymi awariami (PAP)	PAP.2.1 Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Na analizowanym terenie nie występują zagrożenia poważnymi awariami.

Podsumowując, cele i działania prowadzące do ich realizacji, zawarte w Projekcie Strategii gminy Wąwolnica wpisują się w szereg dokumentów strategicznych wspólnotowych, krajowych i regionalnych, w tym Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego 2030.

10 OCENA WPLYWU PLANOWANEGO SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENU WRAZ Z OKREŚLENIEM JEGO PRZEWIDYWANEJ SKALI I INTENSYWNOŚCI, W TYM NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I OBSZARY PODLEGAJĄCE OCHRONIE

Planowany sposób zagospodarowania terenu przewiduje działania (w zakresie Urzędu Gminy Wąwolnica) w ramach Projektu Strategii, w większości dotyczące terenów już zagospodarowanych, są to modernizacje lub rewitalizacje. Oznacza to, że dotyczą uporządkowania istniejącej przestrzeni, w tym także pod względem ochrony środowiska.

Planowane modernizacje będą się wiązały również z wprowadzeniem obiektów małej architektury (np. ławki). Planowana rewaloryzacja rynku w Wąwolnicy będzie uwzględniała pozostawienie jak największej przestrzeni zielonej o maksymalnie ograniczyć wycinkę drzew.

Działania planowane w ramach projektu Strategii będą prowadzone z poszanowaniem istniejącej roślinności i zachowania powierzchni biologicznie czynnej, szczególnie na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

Na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (KPK) planowane są następujące inwestycje punktowe: utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej w Celejowie (na terenie już zagospodarowanym na rzecz Ochotniczej Straży Pożarnej) oraz kompleks „Termy Celejów” (inwestycja prywatna) – inwestycja nowa na obszarze ok. 6,8 ha.

Ponadto na terenie KPK planowane są inwestycje liniowe takie jak: budowa gazociągu przez Gaz-System oraz obwodnicy Nałęczowa (etap II).

Budowa gazociągu nie przyczyni się do dodatkowej zabudowy terenu.

Budowa obwodnicy Nałęczowa (etap II) będzie polegała na zajętości terenu dla drogi klasy G jednojezdniowej, 2-pasowej przy szerokości jezdni 7 m. Przez teren gminy Wąwolnica będzie przebiegała ww droga na długości ok. 4220 m, w tym na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego przez ok. 470 m, stąd zajętość terenu dla ww drogi, z uwzględnieniem poszerzeń przy skrzyżowaniach będzie wynosiła ok. 30 000 m² (na terenie gminy Wąwolnica).

Mając na uwadze fakt, że gmina Wąwolnica to w 80 % tereny rolne, gdzie zabudowa stanowi ok. 0,2 % to skala i intensywność zabudowy po realizacji Projektu Strategii wzrośnie znikomo.

Na etapie przygotowywania i wykonywania inwestycji zostaną zidentyfikowane istniejące zasoby zieleni i podjęte będą stosowne działania w celu jej zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami, w tym m.in. robotami budowlanymi. Jeśli podejmowane działania będą realizowane z poszanowaniem przyrody to odnawiana przestrzeń będzie wspomagać osiąganie zakładanych celów Projektu Strategii.

Realizacja celów zawartych w Projekcie Strategii przyczyni się do ochrony Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, w tym zachowanie niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska (...), wąwozów i skarp lessowych z licznie występującymi gatunkami rzadkich roślin.

11 PRAWDOPODOBIENSTWO TRANSGRANICZNYCH

WYSTĄPIENIA

ODDZIAŁYWAŃ

Ze względu na znaczne oddalenie przyjętych do realizacji zadań w ramach priorytetów nie będzie jakiegokolwiek oddziaływania transgranicznego na środowisko.

12 OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA

Projekt Strategii Rozwoju zakłada osiągnięcie wskazywanych celów rozwojowych dla obszaru, którego zasięg pokrywa się z granicami Gminy Wąwolnica. Za cele główne przyjęto:

- I. Zwiększenie dostępu do usług społecznych oraz jakości ich świadczenia
- II. Poprawa stanu infrastruktury technicznej warunkującej rozwój gospodarczy i społeczny oraz ochronę walorów środowiskowych
- III. Poprawa warunków dla rozwoju lokalnej gospodarki

W ramach ww celów przewidziano zadania wymienione rozdziałach 2.1-2.3.

Oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko dokonano tylko w odniesieniu do działań planowanych w ramach ww celów wskazanych w rozdziałach 2.1-2.3. Wynika to z dostępu do informacji na temat zakresu planowanych działań. W ocenie ww działań wspierano się materiałami dodatkowymi, zawierającymi ich szczegółowe opisy.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) spośród działań zamierzonych od realizacji celów w ramach Projektu Strategii, do działań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zaliczono:

- 1) Budowę i przebudowę dróg - §3 ust.1 pkt 62) drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- 2) Rozbudowę sieci wodociągowej- §3 ust.1 pkt 71) rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociągowych rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową,
- 3) Rozbudowę sieci kanalizacyjnej - §3 ust.1 pkt 81) sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km (...).

Inwestycja polegająca na budowie kompleksu „Termy Celejów” w m. Celejów, gm. Wąwolnica, po przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko, uzyskała dnia 26.09.2017 r. decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. Mając na uwadze fakt, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest ważna 6 lat, a w tym czasie inwestycja nie została rozpoczęta będzie konieczne ponowne pozyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia.

Wg rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, kompleks „Termy Celejów” kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko - §3 ust.1:

- pkt 41 wydobywanie kopalin ze złoża:
 - a) metodą podziemną inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 27 lit. b lub metodą otworów wiertniczych inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 24, (...)
- pkt 52 ośrodki wypoczynkowe lub hotele, zlokalizowane poza terenami mieszkaniowymi, terenami przemysłowymi, innymi terenami zabudowanymi i zurbanizowanymi terenami niezabudowanymi, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2019 r. poz. 393), wraz z towarzyszącą im infrastruktura, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
 - a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy (...),
- pkt 73 urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m³ na godzinę,
- pkt 79 instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi liczby mieszkańców nie mniejszej niż 400 równoważnej liczby mieszkańców w rozumieniu art. 86 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

Budowa zbiornika „Wąwolnica” na terenie zagrożenia powodziowego, została już rozpoczęta na podstawie pozwolenia wodnoprawnego nr SR.6223/9/2005 z dnia 2.06.2005 r. i pozwolenia na budowę z dnia 10.10.2005 r. (decyzja Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego nr RR.1.7.KS.38/7111/39/05).

Zbiornik będzie się składał z 2 części: zbiornika górnego i dolnego oraz zbiornika buforowego. Ww przedsięwzięcie ma charakter sportowo-rekreacyjny, piętrzący wodę przez przepust z piętrzeniem na rzece Bystrej km 20+395 L=30 m H=1,0 m. Zaprojektowano do budowy ponadto 2 mnichy, 3 bystrza, kładkę między zbiornikami, kładkę nad bystrzem oraz rowy opaskowe. Warunki realizacji obiektu wymieniono w rozdział nr 8.3.

W ramach inwestycji „Mój Targ” planowana jest budowa na terenie zagrożenia powodziowego (w sąsiedztwie rzeki Bystra) ciągu pieszo-rowerowego i drogi pieszo-rowerowej wraz z infrastrukturą tj. utwardzeniem terenu, oświetleniem, odwodnieniem, siecią wodociagową i kanalizacyjną, wiata, budynkiem obsługi targu, instalacją fotowoltaiczną (łączącej rynek w Placem Maryjnym). Inwestycja "Mój targ" jest w trakcie realizacji. Wykonawca rozpoczął prace budowlane. Przedsięwzięcie posiada pozwolenie na budowę, a na etapie starania się o nie, nie była wymagana decyzja środowiskowa.

Wnioskodawca uzyskał dnia 10.09.2024 r. decyzję pozwolenia wodnoprawnego na realizację przedsięwzięcia na terenie obszarze szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Bystra (decyzja nr WR.ZUZ.4210.119.2024.AM), która zawiera warunki realizacji inwestycji (wymienione w rozdziale 8.3).

Zachowanie warunków budowy dla ww inwestycji na terenach zagrożenia powodziowego pozwoli na realizację celów zawartych w projekcie Strategii bez negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne oraz na cele środowiskowe Planu Gospodarowania Wodami.

Biorąc pod uwagę uzyskanie informacji na temat planowanych inwestycji technicznych gminnych, takie jak: modernizacja urządzeń wodnych lub kanalizacyjnych, modernizacja boiska w Wąwolnicy, rewaloryzacja Rynku w Wąwolnicy, lokalizacja na terenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Celejowie, Centrum Aktywności Lokalnej, modernizacja Domu Kultury w Wąwolnicy, rewitalizacja obszaru i obiektów specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego w Kęble, termomodernizacje budynków, wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych, promocja produktów związanych z Nadwiślańską Koleją Wąskotorową (brak przekształcenia terenu) nie będą się zaliczały do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko nie będą również zaliczały działania prospołeczne: Utworzenie żłobka na terenie gminy, Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.”, Działalność Ośrodka Polityki Społecznej w Wąwolnicy oraz ok. 14 miejscowych organizacji pozarządowych, Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj. integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne, Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Wąwolnicy, Uzupełnieniem usług zdrowotnych szczególnie dla seniorów.

Inwestycja liniowa zewnętrzna, taka jak budowa gazociągu Wronów-Rozwadów-Strachocina realizowana przez GAZ-SYSTEM (Gazociąg o średnicy 1000 mm (DN1000), ciśnieniu roboczym 8,4 MPa) kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Wg rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, do § 2 ust. 1 pkt 20 (...) do instalacji do przesyłu c) substancji lub mieszanin, w rozumieniu odpowiednio art. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającego dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. UE L 396 z 30.12.2006, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1907/2006”, niebędących produktami spożywczymi, w tym gazu

– o średnicy zewnętrznej nie mniejszej niż 800 mm i długości nie mniejszej niż 40 km, wraz z towarzyszącymi tłoczniami lub stacjami redukcyjnymi, przy czym tłocznie lub stacje redukcyjne budowane, montowane lub przebudowywane przy istniejących instalacjach przesyłowych nie są przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko. Gazociąg będzie przebiegał przez teren Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

Budowa gazociągu, to inwestycja celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, która realizowana jest na podstawie Ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (tekst jednolity Dz.U. 2023 poz. 924) – zwanej również specustawą terminalową lub specustawą gazową, która wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wnioskodawca jest na etapie jej pozyskiwania. Decyzja o środowiskowych dla przedsięwzięcia będzie zawierała warunki realizacji i eksploatacji gazociągu. Inwestor przewiduje realizację głównych prac budowlanych w latach 2025-2028.

Latem 2024 r. odbyły się konsultacje społeczne dla budowy ww gazociągu. Podczas konsultacji społecznych dla budowy gazociągu Wronów-Rozwadów-Strachocina, przebiegającego na terenie gminy Wąwolnica, pytania kierowane w stronę Inwestora i Projektanta dotyczyły między innymi: przebiegu gazociągu przez konkretną działkę/działki, odszkodowań, terminów prac, możliwości późniejszego zagospodarowania działki, strefy kontrolowanej. Nie zostały zgłoszone żadne negatywne wnioski odnośnie ww inwestycji.

Inwestycja liniowa zewnętrzna polegająca na budowie obwodnicy Nałęczowa (w 3 etapach), na terenie gminy Wąwolnica (etap II) również kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i wymaga decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wg §3 ust. 1 pkt 62) drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Inwestor, tj. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie jest na etapie pozyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla etapu II obwodnicy Nałęczowa.

W związku z budową obwodnicy na terenie gminy Wąwolnica w 2022 r. były prowadzone konsultacje społeczne. Nie zostały zgłoszone żadne negatywne wnioski odnośnie ww inwestycji.

W związku z tym, że na terenie gminy Wąwolnica nie występują obszary Natura2000, zadania realizowane w ramach celów zaplanowanych w projekcie Strategii Rozwoju, nie będą negatywnie oddziaływały na obszary ochrony wyznaczone w ramach sieci Natura 2000.

W świetle przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko Projektu Strategii można stwierdzić, że realizacja jego ustaleń nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Z kolei szereg działań przewidzianych do realizacji będzie dotyczył wprowadzenia rozwiązań prośrodowiskowych w zakresie m.in. ograniczenia emisji

zanieczyszczeń zwłaszcza do powietrza czy odnowy przestrzeni publicznych i ich adaptacji do zmian klimatu. Realizacja ustaleń dokumentu przyczyni się do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Wąwolnica, w tym wsparcia procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. W efekcie można oczekiwać poprawy stanu środowiska oraz jakości życia i zdrowia mieszkańców tego obszaru.

13 ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzona analiza polega na ocenie wpływu planowanych działań na poszczególne komponenty środowiska na cele przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru oraz na środowisko, w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne.

Podsumowując, oddziaływania założonych celów zestawiono w poniższej tabeli.

W związku z tym, że na terenie gminy Wąwolnica nie występują obszary Natura2000, a działania realizowane w ramach celów zaplanowanych w projekcie Strategii Rozwoju, nie będą się zbliżały do korytarza ekologicznego (zachodni kraniec gminy Wąwolnica) nie wystąpią negatywnie oddziaływały na obszary ochrony wyznaczone w ramach sieci Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Tabela 5 Ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko

Wyszczególnienie	CEL I: ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ JAKOŚCI ICH ŚWIADCZENIA	CEL II: POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WARUNKUJĄCEJ ROZWÓJ GOSPODARCZY I SPOŁECZNY ORAZ OCHRONĘ WALORÓW ŚRODOWISKOWYCH	CEL III: POPRAWA WARUNKÓW DLA ROZWOJU LOKALNEJ GOSPODARKI
Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne
Oddziaływanie na ludzi	Bezpośrednie, długoterminowe, skumulowane, pozytywne	Bezpośrednie, długoterminowe, skumulowane, pozytywne	Bezpośrednie, długoterminowe, skumulowane, pozytywne
Oddziaływanie na zwierzęta	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne
Oddziaływanie na rośliny	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne

*Prognoza Oddziaływania
Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030*

Wyszczególnienie	CEL I: ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ JAKOŚCI ICH ŚWIADCZENIA	CEL II: POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ WARUNKUJĄCEJ ROZWÓJ GOSPODARCZY I SPOŁECZNY ORAZ OCHRONĘ WALORÓW ŚRODOWISKOWYCH	CEL III: POPRAWA WARUNKÓW DLA ROZWOJU LOKALNEJ GOSPODARKI
Oddziaływanie na wodę	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Bezpośrednie, stałe, pozytywne
Oddziaływanie na powietrze	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne
Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne
Oddziaływanie na krajobraz	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne
Oddziaływanie na klimat	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne
Oddziaływanie na zasoby naturalne	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne
Oddziaływanie na zabytki	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Pośrednie, stałe, pozytywne
Dobra materialne	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Bezpośrednie, stałe, pozytywne	Bezpośrednie, stałe, pozytywne

Wskazywane do realizacji działania mają charakter lokalny (punktowy) lub regionalny (inwestycje liniowe), a w związku z tym ich potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko będzie ograniczone miejscowo – do obszaru realizacji inwestycji. Ponadto negatywne oddziaływanie na środowisko będzie występowało jedynie na etapie realizacji inwestycji – będzie krótkotrwale i odwracalne. Cele i działania prowadzące do ich realizacji w ramach Projektu Strategii wpłyną, ogólnie rzecz ujmując, pozytywnie stałe, długoterminowo, pośrednio lub bezpośrednio.

14 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Część z działań planowanych w ramach Projektu Strategii będzie wpływała na łagodzenie zmian klimatu poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (działania termomodernizacyjne, wymiana kotłów) oraz służyła adaptacji do skutków zmian klimatu (m.in. odnowa przestrzeni publicznych). W efekcie podejmowanych działań można również oczekiwać poprawy jakości powietrza.

Za najważniejsze w realizacji założeń Projektu Strategii uważa się właściwe przeprowadzenie procesu inwestycyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień środowiskowych na terenach przewidzianych pod inwestycje, na etapach poprzedzających ich realizację, tj.:

- procedury oceny oddziaływania na środowisko (dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które wymagają wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach);
- wydawania odrębnych zezwoleń i pozwoleń (zezwoleń na realizację inwestycji drogowych, pozwoleń wodno-prawnych, itp.);
- wydawania decyzji lokalizacyjnych i budowlanych,
- przygotowania dokumentacji technicznej.

Jak wspomniano już wcześniej projekty planowane do realizacji w większości mają charakter prośrodowiskowy i prospołeczny. Nawet w ich przypadku zasadne jest podjęcie działań służących zminimalizowaniu niekorzystnych wpływów na środowisko i jego poszczególne komponenty, jeśli takie występują, a zwłaszcza jeśli występują na etapie realizacji. Wskazuje się na bogatą ofertę katalogów dobrych praktyk, w których zebrano dotychczasowe doświadczenia porealizacyjne.

Korzystanie z nich pomoże uniknąć błędów na etapie planowania i wykonywania inwestycji, a tym samym pozwoli ograniczyć szereg niekorzystnych oddziaływań.

W przypadku inwestycji liniowych, w analizowanym projekcie dokumentu jest to budowa gazociągu i obwodnicy Nałęczowa, szczególną uwagę należy zwrócić na istniejący drzewostan i tak projektować inwestycję, aby uniknąć nieuzasadnionej wycinki. Zarówno gazociąg jak i obwodnica Nałęczowa będą przebiegać w części przez Kazimierski Park Krajobrazowy. Konieczne jest zabezpieczenie istniejących drzew na etapie wykonywania prac budowlanych, by uniknąć ich uszkodzeń.

Zakres prac inwestycyjnych powinien uwzględniać potrzeby biologiczne gatunków chronionych mogących występować w obrębie terenów, które w wyniku prowadzonych prac zostaną mogą zostać przekształcone.

Realizacja działań Projektu Strategii nie powinna negatywnie wpływać na stan koryt i dolin cieków, ich eutrofizację (budowa zbiornika Wąwolnica). Planowane działania w obrębie koryt cieków i w ich sąsiedztwie powinno być poprzedzone inwentaryzacją takich terenów. Szczególną uwagę zwraca się na zlewnię rzeki Bystrej, której JCWP są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Ponadto w realizacji działań Projektu Strategii, zwłaszcza prac ziemnych i budowlanych, należy uwzględnić okresy rozrodu gatunków dziko występujących zwierząt, w tym okresy lęgowe ptaków.

Ważne jest żeby podczas realizacji prac modernizacyjnych, renowacyjnych i rewitalizacyjnych w sąsiedztwie zieleni, stracić się o zachowanie jej w jak największym stopniu, ograniczać wycinkę drzew i zabezpieczać drzewa przed ich uszkodzeniem podczas prac budowlanych.

Wszelkie prace związane z demontażem azbestu należy wykonywać z uwzględnieniem zasad wyznaczonych w rozporządzeniu MPiPR z dnia 2.04.2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Analiza istniejącego stanu środowiska oraz prognozowanych oddziaływań na środowisko i jego komponenty w kontekście planowanych działań wykazały, że zdecydowana ich większość nie wpłynie na pogorszenie stanu środowiska na przedmiotowym obszarze, jak i w jego otoczeniu. Wręcz przeciwnie, przewiduje się pozytywny wpływ zrealizowanych projektów na poprawę stanu środowiska, ewentualnie na jego utrzymanie. Zwłaszcza dotyczy to działań, w wyniku których nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwiększenie skanalizowania gminy.

Właściwe przygotowanie i realizacja przedsięwzięć w ramach Projektu Strategii pozwoli na zrównoważony rozwój tego obszaru z równoczesnym zachowaniem równowagi przyrodniczej.

Przyjęte założenia zawarte w Projekcie Strategii uważa się za słuszny kierunek do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru.

Istotne jest, aby rozwój gminy odbywał się z poszanowaniem zasobów środowiskowych, ograniczając negatywne oddziaływania na etapie realizacji inwestycji.

Właściwe przygotowanie, wybór rozwiązań zgodnych z najnowszą dostępną wiedzą o ich wpływie na środowisko oraz realizacja z poszanowaniem zastanych zasobów, w tym istniejących terenów zieleni, pozwoli nie tylko zrealizować projekt, ale także przynieść korzyści i ograniczyć ewentualne szkody. Realizacja projektu dokumentu wraz z poszanowaniem zasobów środowiska przyrodniczego przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni gminy Wąwolnica, a tym samym środowiska życia i działalności mieszkańców obszaru.

15 BIORĄC POD UWAGĘ CELE I GEOGRAFICZNY ZASIĘG STRATEGII ORAZ CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU - ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Z uwagi na brak obszarów Natura 200 na terenie objętym Projektem Strategii, tj. gminy Wąwolnica brak jest alternatywnych rozwiązań.

W trakcie opracowywania dokumentu nie napotkano na trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

16 PODSUMOWANIE OCEN CZĄSTKOWYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ OBSZARÓW CHRONIONYCH

Planowane do realizacji działania, zgodnie z celem głównym Projektu Strategii, mają służyć podniesieniu poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wspierać proces zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Wybór takiego kierunku działań będzie wpływał na poprawę jakości środowiska, a tym samym na zdrowie i życie ludzi.

W przypadku większości projektów dostrzega się ich wpływ na rozwiązywanie istniejących problemów środowiskowych zidentyfikowanych w Projekcie Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica.

Inwestycje punktowe, planowane do realizacji w ramach Projektu Strategii są, w większości, planowane poza Kazimierskim Parku Krajobrazowego.

Na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego planowane są „Termy Celejów” oraz utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej w Celejowie (CAL).

Ww Centrum będzie zlokalizowane na terenie obecnie zagospodarowanym pod Obiekt Ochotniczej Straży Pożarnej. W ramach tworzenia CAL, zostanie wykonana konserwacja zabytkowego drzewostanu. Inwestycja nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach o ile powierzchnia objęta CAL nie przekroczy 2 ha (§3 ust. 1 pkt 57 rozporządzenia w spr. przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko).

„Termy Celejów” to inwestycja, która wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Inwestycje liniowe planowane do realizacji tj. budowa gazociągu oraz budowa obwodnicy Nałęczowa (etap II, będą miały charakter inwestycji celu publicznego i będą przebiegały przez Kazimierski Park Krajobrazowy. Inwestycje te wymagają decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Podczas rozważania realizacji ww działań należy uwzględnić zakazy, o których mowa w uchwale Nr XXIX/407/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia

2017 r. w sprawie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 16 maja 2017 r. Poz. 2324). Z ww uchwały wynika, że niektóre inwestycje wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Wyniki oceny oddziaływania na środowisko budowy „term Celejów”, gazociągu i obwodnicy Nałęczowa (etap II) pozwolą na ustalenie konkretnych warunków realizacji i eksploatacji przedsięwzięć.

Realizacja celów zawartych w Projekcie Strategii, na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego jest możliwa bez znaczącego negatywnego wpływu dla środowiska.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r. poz. 300) gmina Wąwolnica znajdują się w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW):

Bystra (PLRW20000623899), Kurówka do Białki (PLRW20000623923) których stan ogólny jest zły. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego została oceniona jako zagrożona.

Celem środowiskowym dla JCWP RW Bystra (PLRW20000623899) jest w zakresie:

- stanu ekologicznego: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- stanu chemicznego: dobry stan chemiczny.

Celem środowiskowym dla JCWP RW Kurówka do Białki (PLRW20000623923) jest w zakresie:

- potencjału ekologicznego: umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, BZT5, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
- stanu chemicznego: dobry stan chemiczny.

Celem środowiskowym dla jednolitej części wód podziemnych nr 88 jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego została oceniona jako niezagrożona.

Realizacja działań planowanych w Projekcie Strategii nie wpłynie na osiągnięcie celów środowiskowych.

Ujęcia wody zlokalizowane na terenie gminy Wąwolnica nie posiadają wyznaczonych pośrednich stref ochronnych, natomiast strefy ochrony bezpośredniej mieszczą się w granicach działek ujęcia wody. Wg Projektu Strategii, w bezpośrednim sąsiedztwie ww ujęć wody, nie są projektowane inwestycje. Są planowane modernizacje ujęć wody lub pompowni zlokalizowanych na terenie gminy. Modernizacja urządzeń poboru i przesyłu wody będzie pozytywnie wpływać na jakość wody wydobywanej dla mieszkańców.

Obszar GZWP nr 406, na którym jest zlokalizowana gmina Wąwolnica, jest rejonem typowo rolniczym z przewagą gospodarstw indywidualnych. Potencjalne ogniska zanieczyszczeń stanowią obszary nieskanalizowane.

Ze względu na odkryty charakter zbiornika GZWP poziom wodonośny jest zagrożony migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu i wymaga ochrony jakości wód.

Planowana w ramach Projektu Strategii kanalizacja i dodatkowe zwodociągowanie gminy oraz modernizacja urządzeń wodno-kanalizacyjnych na terenie gminy przyczyni się do ochrony GZPW 406, co oznacza że wpłynie pozytywnie na ochronę zasobów wodnych.

Na terenie gminy Wąwolnica tereny zagrożone powodzią znajdują się w dolinie rzeki Bystrej. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jest planowana realizacja inwestycji „Mój Targ” w tym połączenie ciągiem pieszo-jezdnym i drogą pieszo-rowerową obok rzeki Bystra z rynkiem miejskim i Placem Maryjnym.

Ponadto na obszarze zagrożenia powodziowego trwa budowa zbiornika „Wąwolnica”.

Zachowanie warunków budowy, inwestycji realizowanych na terenach zagrożenia powodziowego, pozwoli na realizację celów zawartych w projekcie Strategii bez negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne oraz na cele środowiskowe zawarte w Planie Gospodarowania Wodami.

Ochronę gruntów rolnych i leśnych będą realizować zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego. Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w gminie Wąwolnica wynosi 100% powierzchni gminy.

Wszystkie zarejestrowane formy osuwiskowe są związane z płaskowyżem lessowym obejmującym swym zasięgiem gminę Wąwolnica, na terenie której wskazano 6 osuwisk. Wszystkie ww. formy to osuwiska bardzo małe, o powierzchni poniżej 0,5 ha. Są to głównie formy nieaktywne (4) i aktywne okresowo (2). Żadna z form nie jest zabudowana, stąd ewentualne zagrożenia dla infrastruktury i człowieka, jakie mogą wynikać z uaktywnienia się tych form, są niewielkie. Gmina Wąwolnica wykazuje bardzo niskie zagrożenie osuwiskowe, należy jednak unikać przeznaczania obszarów osuwisk (zwłaszcza okresowo aktywnych) jako terenów pod budownictwo.

Gmina Wąwolnica wykazuje bardzo niskie zagrożenie osuwiskowe, należy jednak unikać przeznaczania obszarów osuwisk (zwłaszcza okresowo aktywnych) jako terenów pod budownictwo. W ramach Projektu Strategii nie zaplanowano działań związanych z zabudową na terenach osuwiskowych.

Zespół dworsko-pałacowy w Kęble stanowi zabytek i jednocześnie ośrodek szkolno-wychowawczy i zostanie poddany rewitalizacji wraz z otoczeniem. W obrębie zespołu obiektów znajdują się budynki gospodarcze, które wymagają prac rewitalizacyjnych ze względu na zły stan techniczny oraz pokrycie dachu płytami eternitowymi. Zabytkowy park otaczający obiekty jest w złym stanie, wymaga rewitalizacji. Prace będą wykonywane pod nadzorem Konserwatora Zabytków.

Postępowanie podczas zdejmowania płyt eternitowych (na podst. rozporządzenia MPiPR z dnia 2.04.2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest).

Podczas prac rewitalizacyjnych należy zidentyfikować istniejące zasoby zieleni i podjąć stosowne działania w celu ich zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami

realizacji robót budowlanych. Należy zabezpieczyć drzewa, które mogłyby ulec zniszczeniu podczas etapu realizacji prac budowlanych poprzez:

- wygrodzenie drzew lub użycie zasłon pni w formie odeskowania,
- należy wyeliminować wszelką komunikację ze strefy systemu korzeniowego drzewa,
- Wykopy jeśli są niezbędne, powinno się wykonywać poza okresem wegetacji (październik-kwiecień) przy zastrzeżeniu, że nie mogą być wykonywane w okresach mrozów,
- Gdy zajdzie konieczność prowadzenia robót w tym czasie należy zapewnić roślinom odpowiednie podlewanie przez cały czas trwania robót, w zależności od warunków atmosferycznych, oraz zabezpieczenie przed przesuszeniem przy pomocy przepuszczalnych materiałów,
- Wykop nie może być zlokalizowany bliżej pnia niż odległość 3 x średnica pnia, lecz nie mniej niż 2m,
- Należy zapewnić drzewu nawodnienie w trakcie trwania robót w części nie objętej wykopem,
- Korzenie zniszczone należy obciąć aż do miejsca występowania zdrowej tkanki,
- Cięcia dokonywać pod kątem prostym w stosunku do ich osi; niedopuszczalne jest wycięcie więcej niż 20 % korzeni; przy dużych ubytkach korzeni, osoba pełniąca nadzór może zdecydować o rekompensacyjnym cięciu koron; zgodnie z obowiązującym prawem, cięcia takie są wykonywane wyłącznie w przypadku konfliktu z projektowaną infrastrukturą i nie mogą przekroczyć 30% korony.

Struktura przestrzenna gminy Wąwolnica stanowi powiązane ze sobą różne elementy zagospodarowania, pełniące określone funkcje, które łącznie tworzą całość funkcjonalno-przestrzenną.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest planistycznym aktem kierownictwa wewnętrznego, określa politykę przestrzenną gminy i wiąże organy gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Studium jest dokumentem planistycznym sporządzanym w celu określenia kierunków i sposobów działania organów gminy w sprawie nakreślenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Określa wizję i cele rozwoju przestrzennego gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąwolnica zostało uchwalone uchwałą Nr XXXIX/255/02 Rady Gminy Wąwolnica z dnia 5 października 2002 r.

Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w gminie Wąwolnica wynosi 100% powierzchni gminy.

Ocena aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąwolnica i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego została przeprowadzona w 2022 r. (Uchwała XXXV/259/2022 Rady Gminy Wąwolnica z dnia 29 września 2022 r.).

Zabezpieczenie właściwego ładu przestrzennego gminy, bez negatywnego wpływu na środowisko, zapewni kolejna ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie miała miejsce w 2027 r.

Zmiany klimatu są jednym z współczesnych problemów obserwowanych na całym świecie. Zmiany te zachodzą na bardzo szeroką skalę, ale ich skutki są odczuwalne również na poziomie lokalnym.

Planowana termomodernizacja obiektów budowlanych i wymiana kotłów na niskoemisyjne spowoduje obniżenie kosztów eksploatacyjnych i poprawi parametry energetyczne, a jednocześnie wpłynie na poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji.

Modernizacja obiektów użytku publicznego w tym termomodernizacja, mogą się przyczynić do adaptacji przestrzeni do zmieniających się warunków klimatycznych. Za zasadne uważa się zwiększanie udziału powierzchni przepuszczalnych, wprowadzanie nowych nasadzeń i zadrzewień, ograniczenie wycinki drzew, tworzenie nowych terenów zieleni podczas rewaloryzacji rynku w Wąwolnicy oraz modernizacji targowiska. Budowa zbiornika Wąwolnica pozwoli na retencję wody.

Ponadto dużą wagę przywiązuje się do działań „miękkich” mających służyć edukacji i wzmocnieniu potencjału kompetencyjnego dzieci i młodzieży czy poprawie dostępu i jakości usług medycznych, dzięki którym obszar ma szansę na dalszy rozwój społeczno-gospodarczy, a mieszkańcy szansę na osiągnięcie dobrej jakości życia i zdrowia. Gmina zapewni mieszkańcom dostęp do szkoleń. M.in. z racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.

Planowane w ramach Projektu Strategii cele i działania nie spowodują uciążliwości dla klimatu akustycznego.

Planowane w Projekcie Strategii cele zniwelują zagrożenia klimatu, emisji zanieczyszczeń do powietrza i emisji hałasu do środowiska.

Planowany sposób zagospodarowania terenu przewiduje działania (w zakresie Urzędu Gminy Wąwolnica) w ramach Projektu Strategii, w większości dotyczące terenów już zagospodarowanych, są to modernizacje lub rewitalizacje. Oznacza to, że dotyczą uporządkowania istniejącej przestrzeni, w tym także pod względem ochrony środowiska. Planowane modernizacje będą się wiązały również z wprowadzeniem obiektów małej architektury (np. ławki). Planowana rewaloryzacja rynku w Wąwolnicy będzie uwzględniała pozostawienie jak największej przestrzeni zielonej o maksymalnie ograniczyć wycinkę drzew.

Działania planowane w ramach projektu Strategii będą prowadzone z poszanowaniem istniejącej roślinności i zachowania powierzchni biologicznie czynnej, szczególnie na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

Na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (KPK) planowane są następujące inwestycje punktowe: utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej w Celejowie (na terenie już zagospodarowanym na rzecz Ochotniczej Straży Pożarnej) oraz kompleks „Termy Celejów” (inwestycja prywatna) – inwestycja nowa na obszarze ok. 6,8 ha.

Ponadto na terenie KPK planowane są inwestycje liniowe takie jak: budowa gazociągu przez Gaz-System oraz obwodnicy Nałęczowa (etap II).

Budowa gazociągu nie przyczyni się do dodatkowej zabudowy terenu. Przez teren gminy Wąwolnica będzie przebiegała obwodnica Nałęczowa (etap II), w tym na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego w niewielkiej części, stąd zajętość terenu dla ww drogi, z uwzględnieniem poszerzeń przy skrzyżowaniach będzie znikoma. Mając na uwadze fakt, że gmina Wąwolnica to w 80 % tereny rolne, gdzie zabudowa stanowi ok. 0,2 % to skala i intensywność zabudowy po realizacji Projektu Strategii wzrośnie znikomo.

Na etapie przygotowywania i wykonywania inwestycji zostaną zidentyfikowane istniejące zasoby zieleni i podjęte będą stosowne działania w celu jej zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami, w tym m.in. robotami budowlanymi. Jeśli podejmowane działania będą realizowane z poszanowaniem przyrody to odnawiana przestrzeń będzie wspomagać osiągnięcie zakładanych celów Projektu Strategii.

Mając na uwadze fakt, że gmina Wąwolnica to w 80 % tereny rolne, gdzie zabudowa stanowi ok. 0,2 % to skala i intensywność zabudowy po realizacji Projektu Strategii wzrośnie znikomo. Na etapie przygotowywania i wykonywania inwestycji zostaną zidentyfikowane istniejące zasoby zieleni i podjęte będą stosowne działania w celu jej zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami, w tym m.in. robotami budowlanymi. Jeśli podejmowane działania będą realizowane z poszanowaniem przyrody to odnawiana przestrzeń będzie wspomagać osiągnięcie zakładanych celów Projektu Strategii. Realizacja celów zawartych w Projekcie Strategii przyczyni się do ochrony Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, w tym zachowanie niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska (...), wąwozów i skarp lessowych z licznie występującymi gatunkami rzadkich roślin.

Realizacja celów zawartych w Projekcie Strategii przyczyni się do ochrony Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, w tym zachowanie niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska (...), wąwozów i skarp lessowych z licznie występującymi gatunkami rzadkich roślin.

Podsumowując, cele i działania prowadzące do ich realizacji, zawarte w Projekcie Strategii gminy Wąwolnica wpisują się w szereg dokumentów strategicznych wspólnotowych, krajowych i regionalnych, w tym Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego 2030.

Ze względu na znaczne oddalenie przyjętych do realizacji zadań w ramach priorytetów nie będzie jakiegokolwiek oddziaływania transgranicznego na środowisko.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) spośród działań zamierzonych od realizacji celów w ramach Projektu Strategii, do działań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zaliczono:

- 1) Budowę i przebudowę dróg - §3 ust.1 pkt 62) drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km inne niż wymienione w § 2 ust. 1

pkt 31 i 32 lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- 2) Rozbudowę sieci wodociągowej- §3 ust.1 pkt 71) rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociągowych rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową,
- 3) Rozbudowę sieci kanalizacyjnej - §3 ust.1 pkt 81) sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km (...).

Wg rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, kompleks „Termy Celejów” kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Biorąc pod uwagę uzyskanie informacji na temat planowanych inwestycji technicznych gminnych, takie jak: modernizacja urządzeń wodnych lub kanalizacyjnych, modernizacja boiska w Wąwolnicy, rewaloryzacja Rynku w Wąwolnicy, lokalizacja na terenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Celejowie, Centrum Aktywności Lokalnej, modernizacja Domu Kultury w Wąwolnicy, rewitalizacja obszaru i obiektów specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego w Kęble, modernizacja placu targowego i połączenie go z rynkiem i Placem Maryjnym, termomodernizacje budynków, wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych, promocja produktów związanych z Nadwiślańską Koleją Wąskotorową (brak przekształcenia terenu) nie będą się zaliczały do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko nie będą również zaliczały działania prospołeczne: Utworzenie żłobka na terenie gminy, Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół, Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.”, Działalność Ośrodka Polityki Społecznej w Wąwolnicy oraz ok. 14 miejscowych organizacji pozarządowych, Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj. integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne, Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Wąwolnicy, Uzupełnieniem usług zdrowotnych szczególnie dla seniorów.

Inwestycja liniowa zewnętrzna, taka jak budowa gazociągu Wronów-Rozwadów-Strachocina realizowana przez GAZ-SYSTEM (Gazociąg o średnicy 1000 mm (DN1000), ciśnieniu roboczym 8,4 MPa) kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Budowa gazociągu, to inwestycja celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, która realizowana jest na podstawie Ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (tekst jednolity Dz.U. 2023 poz. 924) – zwanej również specustawą terminalową lub specustawą gazową, która wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wnioskodawca jest na etapie jej pozyskiwania. Decyzja o środowiskowych dla przedsięwzięcia będzie zawierała warunki realizacji i eksploatacji gazociągu. Inwestor przewiduje realizację głównych prac budowlanych w latach 2025-2028.

Latem 2024 r. odbyły się konsultacje społeczne dla budowy ww gazociągu. Podczas konsultacji społecznych dla budowy gazociągu Wronów-Rozwadów-Strachocina, przebiegającego na terenie gminy Wąwolnica, pytania kierowane w stronę Inwestora i Projektanta dotyczyły między innymi: przebiegu gazociągu przez konkretną działkę/działki, odszkodowań, terminów prac, możliwości późniejszego zagospodarowania działki, strefy kontrolowanej. Nie zostały zgłoszone żadne negatywne wnioski odnośnie ww inwestycji.

Inwestycja liniowa zewnętrzna polegająca na budowie obwodnicy Nałęczowa (w 3 etapach), na terenie gminy Wąwolnica (etap II) również kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i wymaga decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Inwestor, tj. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie jest na etapie pozyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla etapu II obwodnicy Nałęczowa.

W związku z budową obwodnicy na terenie gminy Wąwolnica w 2022 r. były prowadzone konsultacje społeczne. Nie zostały zgłoszone żadne negatywne wnioski odnośnie ww inwestycji.

W związku z tym, że na terenie gminy Wąwolnica nie występują obszary Natura2000, zadania realizowane w ramach celów zaplanowanych w projekcie Strategii Rozwoju, nie będą negatywnie oddziaływały na obszary ochrony wyznaczone w ramach sieci Natura 2000.

W świetle przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko Projektu Strategii można stwierdzić, że realizacja jego ustaleń nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Z kolei szereg działań przewidzianych do realizacji będzie dotyczył wprowadzenia rozwiązań prośrodowiskowych w zakresie m.in. ograniczenia emisji zanieczyszczeń zwłaszcza do powietrza czy odnowy przestrzeni publicznych i ich adaptacji do zmian klimatu. Realizacja ustaleń dokumentu przyczyni się do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Wąwolnica, w tym wsparcia procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. W efekcie można oczekiwać poprawy stanu środowiska oraz jakości życia i zdrowia mieszkańców tego obszaru.

W związku z tym, że na terenie gminy Wąwolnica nie występują obszary Natura2000, a działania realizowane w ramach celów zaplanowanych w projekcie Strategii Rozwoju, nie będą się zbliżały do korytarza ekologicznego (zachodni kraniec gminy Wąwolnica) nie wystąpią negatywnie oddziaływały na obszary ochrony wyznaczone w ramach sieci Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Wskazywane do realizacji działania mają charakter lokalny (punktowy) lub regionalny (inwestycje liniowe), a w związku z tym ich potencjalne negatywne oddziaływanie na środowiskowo będzie ograniczone miejscowo – do obszaru realizacji inwestycji. Ponadto negatywne oddziaływanie na środowisko będzie występowało jedynie na etapie realizacji inwestycji – będzie krótkotrwałe i odwracalne. Cele i działania prowadzące do ich realizacji

w ramach Projektu Strategii wpłyną, ogólnie rzecz ujmując, pozytywnie stale, długoterminowo, pośrednio lub bezpośrednio.

W przypadku inwestycji liniowych, w analizowanym projekcie dokumentu jest to budowa gazociągu i obwodnicy Nałęczowa, szczególną uwagę należy zwrócić na istniejący drzewostan i tak projektować inwestycję, aby uniknąć nieuzasadnionej wycinki. Zarówno gazociąg jak i obwodnica Nałęczowa będą przebiegać w części przez Kazimierski Park Krajobrazowy. Konieczne jest zabezpieczenie istniejących drzew na etapie wykonywania prac budowlanych, by uniknąć ich uszkodzeń.

Zakres prac inwestycyjnych powinien uwzględniać potrzeby biologiczne gatunków chronionych mogących występować w obrębie terenów, które w wyniku prowadzonych prac zostaną mogą zostać przekształcone.

Realizacja działań Projektu Strategii nie powinna negatywnie wpływać na stan koryt i dolin cieków, ich eutrofizację (budowa zbiornika Wąwolnica). Planowane działania w obrębie koryt cieków i w ich sąsiedztwie powinno być poprzedzone inwentaryzacją takich terenów. Szczególną uwagę zwraca się na zlewnię rzeki Bystrej, której JCWP są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Ponadto w realizacji działań Projektu Strategii, zwłaszcza prac ziemnych i budowlanych, należy uwzględnić okresy rozrodu gatunków dziko występujących zwierząt, w tym okresy lęgowe ptaków.

Ważne jest żeby podczas realizacji prac modernizacyjnych, renowacyjnych i rewitalizacyjnych w sąsiedztwie zieleni, stracić się o zachowanie jej w jak największym stopniu, ograniczać wycinkę drzew i zabezpieczać drzewa przed ich uszkodzeniem podczas prac budowlanych.

Wszelkie prace związane z demontażem azbestu należy wykonywać z uwzględnieniem zasad wyznaczonych w rozporządzeniu MPiPR z dnia 2.04.2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Analiza istniejącego stanu środowiska oraz prognozowanych oddziaływań na środowisko i jego komponenty w kontekście planowanych działań wykazały, że zdecydowana ich większość nie wpłynie na pogorszenie stanu środowiska na przedmiotowym obszarze, jak i w jego otoczeniu. Wręcz przeciwnie, przewiduje się pozytywny wpływ zrealizowanych projektów na poprawę stanu środowiska, ewentualnie na jego utrzymanie. Zwłaszcza dotyczy to działań, w wyniku których nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwiększenie skanalizowania gminy.

Właściwe przygotowanie i realizacja przedsięwzięć w ramach Projektu Strategii pozwoli na zrównoważony rozwój tego obszaru z równoczesnym zachowaniem równowagi przyrodniczej. Przyjęte założenia zawarte w Projekcie Strategii uważa się za słuszny kierunek do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru. Istotne jest, aby rozwój gminy odbywał się z poszanowaniem zasobów środowiskowych, ograniczając negatywne oddziaływania na etapie realizacji inwestycji.

17 PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U z 2024 r. poz. 1112),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004, nr 71, poz 649),
- Uchwała Nr XX/60/79 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie z dnia 27 kwietnia 1979 r. w sprawie utworzenia Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. WRN Nr 4, poz. 24,),
- Uchwała Nr XXXII/488/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Województwa Lubelskiego z dnia 5 stycznia 2022 r. Poz. 77),

18 STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza Oddziaływania Na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030 została opracowana na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r., poz. 1112) *Prognozę* wykonano na podstawie pisma Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie nr WOOŚ.411.111.2024.ES z dnia 8.11.2024 r. Strategia Rozwoju Gminy Wąwolnica na lata 2024-2030 jest dokumentem kompleksowym, uwzględniającym potrzeby i aspiracje lokalnej społeczności.

Równoległe do tworzenia Strategii Gmina podjęła działania zmierzające do uzyskania **statusu miasta wojewódzkiego co jest planowane na dzień 1 stycznia 2025 roku** na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2024 r. Istotnym uwarunkowaniem rozwoju gminy Wąwolnica jest jej położenie w sąsiedztwie gmin Nałęczów, Kazimierz Dolny oraz Puławy, będących miejscami koncentracji ruchu turystycznego w województwie lubelskim. Fakt ten oraz dostępne na terenie gminy zasoby przyrodnicze i kulturowe stwarzają możliwości rozwoju turystyki jako uzupełniającej branży.

WIZJA:

„W 2030 roku Gmina Wąwolnica to tętniący życiem ośrodek turystyczny z nowoczesnym rynkiem i targowiskiem, popularnymi termami i malowniczym zalewem, gdzie regularnie odbywają się różnorodne wydarzenia kulturalne, a gmina jest znana ze swoich lokalnych produktów.”

Główne cele strategiczne gminy Wąwolnica na lata 2024-2030:

- I. Zwiększenie dostępu do usług społecznych oraz jakości ich świadczenia**
- II. Poprawa stanu infrastruktury technicznej warunkującej rozwój gospodarczy i społeczny oraz ochronę walorów środowiskowych**
- III. Poprawa warunków dla rozwoju lokalnej gospodarki**

Strategia Rozwoju Gminy Wąwolnica jest powiązana z dokumentami strategicznymi:

- I. Unii Europejskiej:
 - 1) Europejski Zielony Ład
 - 2) Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021 – 2027 w Polsce
- II. Polski i regionu:
 - 1) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
 - 2) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
 - 3) Krajowy Plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030
 - 4) Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030”

- 5) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej
- 6) Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- 7) Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku
- 8) Regionalny program rozwoju ekonomii społecznej w województwie lubelskim na lata 2021-2027
- 9) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wąwolnica na lata 2024-2030,
- 10) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wąwolnica
- 11) Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Ponadto spełnia wymagania Programu Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego 2030.

Projekt Strategii spełnia szereg celów zawartych w ww dokumentach wspólnotowych, krajowych i regionalnych.

Prognozowanie jest naukowym sposobem przewidywania, w jakim kierunku będą zmierzały cele obrane do realizacji.

Przy prognozowaniu wykorzystano informację dotyczącą czynników i ich wpływu na środowisko. Celem prognozy badawczej jest identyfikacja stanu środowiska i wpływu planowanych kierunków działań lub konkretnych działań na środowisko.

Monitorowanie skutków Projektu Strategii będzie się odnosiło do stopnia realizacji celów założonych w Projekcie Strategii. Dokument analizujący skutki realizacji postanowień Projektu Strategii będzie stanowił „Raport o stanie gminy Wąwolnica”. Będzie on wydawany corocznie. Raport będzie zawierał rozdział „Informacje o realizacji polityk, programów, strategii”. Monitoring będzie się opierał o „wskaźniki produktu i rezultatu”. Wskaźnik produktu (dane produktowe) odnosi się do faktu zrealizowania zadania i powstania tzw. produktu (np. czy powstał nowy produkt np. żłobek na terenie gminy). Wskaźnik rezultatu (dane liczbowe) będzie się odnosił np. do długości wybudowanych sieci wodociągowych lub kanalizacyjnych na terenie gminy Wąwolnica.

Gmina Wąwolnica posiada typowo rolny charakter. 80% powierzchni gminy to grunty rolne, podczas gdy zabudowa stanowi ok. 0,2 %.

Północna i centralna część gminy jest położona na Płaskowyżu Nałęczowskim, a jej południowe fragmenty (na południe od Wąwolnicy) na Równinie Bełżyckiej.

Cechą charakterystyczną Płaskowyżu Nałęczowskiego jest lessowy, urozmaicony typ rzeźby terenu. Region ma wybitnie rolniczy charakter, z uwagi na występowanie żyznych gleb (głównie pławych), formowanych na lessach.

Południowa część gminy Wąwolnica jest położona w obrębie mezoregionu Równina Bełżycka. Podłoże jednostki jest zbudowane jest z margli kredowych i glin zwałowych. Obszar gminy charakteryzuje urozmaicona rzeźba terenu oraz znaczący udział gruntów o średnim

i dużym natężeniu procesów erozyjnych. Jest to wynikiem znacznego nachylenia terenu oraz gleb występujących na tym terenie, wykształconych na lessach i podatnych na erozję.

Na terenie gminy Wąwolnica są zlokalizowane dwa złoża piasków i żwirów, jedno złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej oraz jedno złożo wód termalnych.

Dla złoża wód termalnych Celejów został wyznaczony obszar górniczy i teren górniczy. Dla złóż piasków i żwirów (Celejów, Kębło) oraz złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej (Łopatki) nie wyznaczono obszarów i terenów górniczych.

Złożo wód termalnych Celejów znajduje się w obrębie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, natomiast pozostałe złoża (Kęblów, Łopatki) są położone poza obszarami chronionymi (w obrębie otuliny Kazimierskiego Parku Krajobrazowego).

Na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r. poz. 300) gmina Wąwolnica znajdują się w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW):

Bystra (PLRW20000623899), Kurówka do Białki (PLRW20000623923) których stan ogólny jest zły. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego została oceniona jako zagrożona.

Celem środowiskowym dla JCWP RW Bystra (PLRW20000623899) jest w zakresie:

- stanu ekologicznego: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
- stanu chemicznego: dobry stan chemiczny.

Celem środowiskowym dla JCWP RW Kurówka do Białki (PLRW20000623923) jest w zakresie:

- potencjału ekologicznego: umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, BZT5, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości),
- stanu chemicznego: dobry stan chemiczny.

Realizacja działań planowanych w Projekcie Strategii nie wpłynie na osiągnięcie celów środowiskowych.

Ujęcia wody zlokalizowane na terenie gminy Wąwolnica nie posiadają wyznaczonych pośrednich stref ochronnych, natomiast strefy ochrony bezpośredniej mieszczą się w granicach działek ujęcia wody. Wg Projektu Strategii, w bezpośrednim sąsiedztwie ww ujęć wody, nie są projektowane inwestycje. Są planowane modernizacje ujęć wody lub pompowni zlokalizowanych na terenie gminy. Modernizacja urządzeń poboru i przesyłu wody będzie pozytywnie wpływać na jakość wody wydobywanej dla mieszkańców.

Obszar GZWP nr 406, na którym jest zlokalizowana gmina Wąwolnica, jest rejonem typowo rolniczym z przewagą gospodarstw indywidualnych. Potencjalne ogniska zanieczyszczeń stanowią obszary nieskanalizowane.

Ze względu na odkryty charakter zbiornika GZWP poziom wodonośny jest zagrożony migracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu i wymaga ochrony jakości wód.

Planowana w ramach Projektu Strategii kanalizacja i dodatkowe zwodociągowanie gminy oraz modernizacja urządzeń wodno-kanalizacyjnych na terenie gminy przyczyni się do ochrony GZPW 406, co oznacza że wpłynie pozytywnie na ochronę zasobów wodnych.

Na terenie gminy Wąwolnica tereny zagrożone powodzią znajdują się w dolinie rzeki Bystrej. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w sąsiedztwie rzeki Bystra będzie realizowane połączenie rzeki Bystra z rynkiem miejskim oraz Placem Maryjnym. Jest tu inwestycja „Mój Targ”, w tym budowa ciągu pieszo - jezdni i ścieżki rowerowej. Inwestycja „Mój Targ” jest w realizacji.

Ponadto na terenie zagrożenia powodziowego jest obecnie budowany zbiornik „Wąwolnica”.

Zachowanie warunków budowy inwestycji realizowanych na terenach zagrożenia powodziowego, zawartych w pozwoleniach wodnoprawnych, pozwoli na realizację celów zawartych w projekcie Strategii bez negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne oraz na cele środowiskowe zawarte w Planie Gospodarowania Wodami.

Ochronę gruntów rolnych i leśnych będą realizować zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego. Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w gminie Wąwolnica wynosi 100% powierzchni gminy.

Wszystkie zarejestrowane formy osuwiskowe są związane z płaskowyżem lessowym obejmującym swym zasięgiem gminę Wąwolnica, na terenie której wskazano 6 osuwisk. Wszystkie ww. formy to osuwiska bardzo małe, o powierzchni poniżej 0,5 ha. Są to głównie formy nieaktywne (4) i aktywne okresowo (2). Żadna z form nie jest zabudowana, stąd ewentualne zagrożenia dla infrastruktury i człowieka, jakie mogą wynikać z uaktywnienia się tych form, są niewielkie. Gmina Wąwolnica wykazuje bardzo niskie zagrożenie osuwiskowe, należy jednak unikać przeznaczania obszarów osuwisk (zwłaszcza okresowo aktywnych) jako terenów pod budownictwo.

Gmina Wąwolnica wykazuje bardzo niskie zagrożenie osuwiskowe, należy jednak unikać przeznaczania obszarów osuwisk (zwłaszcza okresowo aktywnych) jako terenów pod budownictwo. W ramach Projektu Strategii nie zaplanowano działań związanych z zabudową na terenach osuwiskowych.

Zespół dworsko-pałacowy w Kęble stanowi zabytek i jednocześnie ośrodek szkolno-wychowawczy i zostanie poddany rewitalizacji wraz z otoczeniem. W obrębie zespołu obiektów znajdują się budynki gospodarcze, które wymagają prac rewitalizacyjnych ze względu na zły stan techniczny oraz pokrycie dachu płytami eternitowymi. Zabytkowy park otaczający obiekty jest w złym stanie, wymaga rewitalizacji. Prace będą wykonywane pod nadzorem Konserwatora Zabytków.

Postępowanie podczas zdejmowania płyt eternitowych (na podst. rozporządzenia MPiPR z dnia 2.04.2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Podczas prac rewitalizacyjnych należy zidentyfikować istniejące zasoby zieleni i podjąć stosowne działania w celu ich zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami realizacji robót budowlanych. Należy zabezpieczyć drzewa, które mogłyby ulec zniszczeniu podczas etapu realizacji prac budowlanych poprzez:

- wygrodzenie drzew lub użycie zasłon pni w formie odeskowania,
- należy wyeliminować wszelką komunikację ze strefy systemu korzeniowego drzewa,
- Wykopy jeśli są niezbędne, powinno się wykonywać poza okresem wegetacji (październik-kwiecień) przy zastrzeżeniu, że nie mogą być wykonywane w okresach mrozów,
- Gdy zajdzie konieczność prowadzenia robót w tym czasie należy zapewnić roślinom odpowiednie podlewanie przez cały czas trwania robót, w zależności od warunków atmosferycznych, oraz zabezpieczenie przed przesuszeniem przy pomocy przepuszczalnych materiałów,
- Wykop nie może być zlokalizowany bliżej pnia niż odległość 3 x średnica pnia, lecz nie mniej niż 2m,
- Należy zapewnić drzewu nawodnienie w trakcie trwania robót w części nie objętej wykopem,
- Korzenie zniszczone należy obciąć aż do miejsca występowania zdrowej tkanki,
- Cięcia dokonywać pod kątem prostym w stosunku do ich osi; niedopuszczalne jest wycięcie więcej niż 20 % korzeni; przy dużych ubytkach korzeni, osoba pełniąca nadzór może zdecydować o rekompensacyjnym cięciu koron; zgodnie z obowiązującym prawem, cięcia takie są wykonywane wyłącznie w przypadku konfliktu z projektowaną infrastrukturą i nie mogą przekroczyć 30% korony.

Struktura przestrzenna gminy Wąwolnica stanowi powiązane ze sobą różne elementy zagospodarowania, pełniące określone funkcje, które łącznie tworzą całość funkcjonalno-przestrzenną.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest planistycznym aktem kierownictwa wewnętrznego, określa politykę przestrzenną gminy i wiąże organy gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Studium jest dokumentem planistycznym sporządzanym w celu określenia kierunków i sposobów działania organów gminy w sprawie nakreślenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Określa wizje i cele rozwoju przestrzennego gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąwolnica zostało uchwalone uchwałą Nr XXXIX/255/02 Rady Gminy Wąwolnica z dnia 5 października 2002 r.

Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w gminie Wąwolnica wynosi 100% powierzchni gminy.

Ocena aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąwolnica i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

została przeprowadzona w 2022 r. (Uchwała XXXV/259/2022 Rady Gminy Wąwolnica z dnia 29 września 2022 r.).

Zabezpieczenie właściwego ładu przestrzennego gminy, bez negatywnego wpływu na środowisko, zapewni kolejna ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będzie miała miejsce w 2027 r.

Zmiany klimatu są jednym z współczesnych problemów obserwowanych na całym świecie. Zmiany te zachodzą na bardzo szeroką skalę, ale ich skutki są odczuwalne również na poziomie lokalnym.

Planowana termomodernizacja obiektów budowlanych i wymiana kotłów na niskoemisyjne spowoduje obniżenie kosztów eksploatacyjnych i poprawi parametry energetyczne, a jednocześnie wpłynie na poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji.

Modernizacja obiektów użytku publicznego w tym termomodernizacja, mogą się przyczynić do adaptacji przestrzeni do zmieniających się warunków klimatycznych. Za zasadne uważa się zwiększanie udziału powierzchni przepuszczalnych, wprowadzanie nowych nasadzeń i zadrzewień, ograniczenie wycinki drzew, tworzenie nowych terenów zieleni podczas rewaloryzacji rynku w Wąwolnicy oraz modernizacji targowiska. Budowa zbiornika Wąwolnica pozwoli na retencję wody.

Ponadto dużą wagę przywiązuje się do działań „miękkich” mających służyć edukacji i wzmocnieniu potencjału kompetencyjnego dzieci i młodzieży czy poprawie dostępu i jakości usług medycznych, dzięki którym obszar ma szansę na dalszy rozwój społeczno-gospodarczy, a mieszkańcy szansę na osiągnięcie dobrej jakości życia i zdrowia. Gmina zapewni mieszkańcom dostęp do szkoleń. M.in. z racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej.

Planowane w ramach Projektu Strategii cele i działania nie spowodują uciążliwości dla klimatu akustycznego.

Planowane w Projekcie Strategii cele zniwelują zagrożenia klimatu, emisji zanieczyszczeń do powietrza i emisji hałasu do środowiska.

Planowany sposób zagospodarowania terenu przewiduje działania (w zakresie Urzędu Gminy Wąwolnica) w ramach Projektu Strategii, w większości dotyczące terenów już zagospodarowanych, są to modernizacje lub rewitalizacje. Oznacza to, że dotyczą uporządkowania istniejącej przestrzeni, w tym także pod względem ochrony środowiska. Planowane modernizacje będą się wiązały również z wprowadzeniem obiektów małej architektury (np. ławki). Planowana rewaloryzacja rynku w Wąwolnicy będzie uwzględniała pozostawienie jak największej przestrzeni zielonej o maksymalnie ograniczyć wycinkę drzew.

Działania planowane w ramach projektu Strategii będą prowadzone z poszanowaniem istniejącej roślinności i zachowania powierzchni biologicznie czynnej, szczególnie na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego.

Na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego (KPK) planowane są następujące inwestycje punktowe: utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej w Celejowie (na terenie już

zagospodarowanym na rzecz Ochotniczej Straży Pożarnej) oraz kompleks „Termy Celejów” (inwestycja prywatna) – inwestycja nowa na obszarze ok. 6,8 ha.

Ponadto na terenie KPK planowane są inwestycje liniowe takie jak: budowa gazociągu przez Gaz-System oraz obwodnicy Nałęczowa (etap II).

Budowa gazociągu nie przyczyni się do dodatkowej zabudowy terenu. Przez teren gminy Wąwolnica będzie przebiegała obwodnica Nałęczowa (etap II), w tym na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego w niewielkiej części, stąd zajętość terenu dla ww drogi, z uwzględnieniem poszerzeń przy skrzyżowaniach będzie znikoma. Mając na uwadze fakt, że gmina Wąwolnica to w 80 % tereny rolne, gdzie zabudowa stanowi ok. 0,2 % to skala i intensywność zabudowy po realizacji Projektu Strategii wzrośnie znikomo.

Na etapie przygotowywania i wykonywania inwestycji zostaną zidentyfikowane istniejące zasoby zieleni i podjęte będą stosowne działania w celu jej zabezpieczania przed negatywnymi skutkami, w tym m.in. robotami budowlanymi. Jeśli podejmowane działania będą realizowane z poszanowaniem przyrody to odnawiana przestrzeń będzie wspomagać osiąganie zakładanych celów Projektu Strategii.

Mając na uwadze fakt, że gmina Wąwolnica to w 80 % tereny rolne, gdzie zabudowa stanowi ok. 0,2 % to skala i intensywność zabudowy po realizacji Projektu Strategii wzrośnie znikomo. Na etapie przygotowywania i wykonywania inwestycji zostaną zidentyfikowane istniejące zasoby zieleni i podjęte będą stosowne działania w celu jej zabezpieczania przed negatywnymi skutkami, w tym m.in. robotami budowlanymi. Jeśli podejmowane działania będą realizowane z poszanowaniem przyrody to odnawiana przestrzeń będzie wspomagać osiąganie zakładanych celów Projektu Strategii. Realizacja celów zawartych w Projekcie Strategii przyczyni się do ochrony Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, w tym zachowanie niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska (...), wąwozów i skarp lessowych z licznie występującymi gatunkami rzadkich roślin.

Realizacja celów zawartych w Projekcie Strategii przyczyni się do ochrony Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, w tym zachowanie niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska (...), wąwozów i skarp lessowych z licznie występującymi gatunkami rzadkich roślin.

Podsumowując, cele i działania prowadzące do ich realizacji, zawarte w Projekcie Strategii gminy Wąwolnica wpisują się w szereg dokumentów strategicznych wspólnotowych, krajowych i regionalnych, w tym Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego 2030.

Ze względu na znaczne oddalenie przyjętych do realizacji zadań w ramach priorytetów nie będzie jakiegokolwiek oddziaływania transgranicznego na środowisko.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn. zm.) spośród działań zamierzonych od realizacji celów w ramach Projektu Strategii, do działań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zaliczono:

- 4) Budowę i przebudowę dróg - §3 ust.1 pkt 62) drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- 5) Rozbudowę sieci wodociągowej- §3 ust.1 pkt 71) rurociagi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociagowych rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową,
- 6) Rozbudowę sieci kanalizacyjnej - §3 ust.1 pkt 81) sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km (...).

Wg rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, kompleks „Termy Celejów” kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko Biorąc pod uwagę uzyskanie informacji na temat planowanych inwestycji technicznych gminnych, takie jak: modernizacja urządzeń wodnych lub kanalizacyjnych, modernizacja boiska w Wąwolnicy, rewaloryzacja Rynku w Wąwolnicy, lokalizacja na terenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Celejowie, Centrum Aktywności Lokalnej, modernizacja Domu Kultury w Wąwolnicy, rewitalizacja obszaru i obiektów specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego w Kęble, modernizacja placu targowego i połączenie go z rynkiem i Placem maryjnym, termomodernizacje budynków, wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych, promocja produktów związanych z Nadwiślańską Koleją Wąskotorową (brak przekształcenia terenu) nie będą się zaliczały do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko nie będą również zaliczały działania prospołeczne: Utworzenie żłobka na terenie gminy, Zakup wyposażenia i materiałów dydaktycznych dla szkół Działalność Klubu Sportowego „Wawel” dla dzieci i „seniorów 16+.”, Działalność Ośrodka Polityki Społecznej w Wąwolnicy oraz ok. 14 miejscowych organizacji pozarządowych, Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w tym specjalistycznych tj. integracja sensoryczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia terapeutyczne, Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Wąwolnicy, Uzupełnieniem usług zdrowotnych szczególnie dla seniorów.

Inwestycja liniowa zewnętrzna, taka jak budowa gazociągu Wronów-Rozwadów-Strachocina realizowana przez GAZ-SYSTEM (Gazociąg o średnicy 1000 mm (DN1000), ciśnieniu roboczym 8,4 MPa) kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Budowa gazociągu, to inwestycja celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, która realizowana jest na podstawie Ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (tekst

jednolity Dz.U. 2023 poz. 924) – zwanej również specustawą terminalową lub specustawą gazową, która wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wnioskodawca jest na etapie jej pozyskiwania. Decyzja o środowiskowych dla przedsięwzięcia będzie zawierała warunki realizacji i eksploatacji gazociągu. Inwestor przewiduje realizację głównych prac budowlanych w latach 2025-2028.

Latem 2024 r. odbyły się konsultacje społeczne dla budowy ww gazociągu. Podczas konsultacji społecznych dla budowy gazociągu Wronów-Rozwadów-Strachocina, przebiegającego na terenie gminy Wąwolnica, pytania kierowane w stronę Inwestora i Projektanta dotyczyły między innymi: przebiegu gazociągu przez konkretną działkę/działki, odszkodowań, terminów prac, możliwości późniejszego zagospodarowania działki, strefy kontrolowanej. Nie zostały zgłoszone żadne negatywne wnioski odnośnie ww inwestycji.

Inwestycja liniowa zewnętrzna polegająca na budowie obwodnicy Nałęczowa (w 3 etapach), na terenie gminy Wąwolnica (etap II) również kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i wymaga decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Inwestor, tj. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie jest na etapie pozyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla etapu II obwodnicy Nałęczowa.

W związku z budową obwodnicy na terenie gminy Wąwolnica w 2022 r. były prowadzone konsultacje społeczne. Nie zostały zgłoszone żadne negatywne wnioski odnośnie ww inwestycji.

W świetle przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko Projektu Strategii można stwierdzić, że realizacja jego ustaleń nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Z kolei szereg działań przewidzianych do realizacji będzie dotyczył wprowadzenia rozwiązań prośrodowiskowych w zakresie m.in. ograniczenia emisji zanieczyszczeń zwłaszcza do powietrza czy odnowy przestrzeni publicznych i ich adaptacji do zmian klimatu. Realizacja ustaleń dokumentu przyczyni się do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Wąwolnica, w tym wsparcia procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. W efekcie można oczekiwać poprawy stanu środowiska oraz jakości życia i zdrowia mieszkańców tego obszaru.

W związku z tym, że na terenie gminy Wąwolnica nie występują obszary Natura2000, a działania realizowane w ramach celów zaplanowanych w projekcie Strategii Rozwoju, nie będą się zbliżały do korytarza ekologicznego (zachodni kraniec gminy Wąwolnica) nie wystąpią negatywnie oddziaływały na obszary ochrony wyznaczone w ramach sieci Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Wskazywane do realizacji działania mają charakter lokalny (punktowy) lub regionalny (inwestycje liniowe), a w związku z tym ich potencjalne negatywne oddziaływanie na środowiskowo będzie ograniczone miejscowo – do obszaru realizacji inwestycji. Ponadto negatywne oddziaływanie na środowisko będzie występowało jedynie na etapie realizacji inwestycji – będzie krótkotrwałe i odwracalne. Cele i działania prowadzące do ich realizacji

w ramach Projektu Strategii wpłyną, ogólnie rzecz ujmując, pozytywnie stale, długoterminowo, pośrednio lub bezpośrednio.

W przypadku inwestycji liniowych, w analizowanym projekcie dokumentu jest to budowa gazociągu i obwodnicy Nałęczowa, szczególną uwagę należy zwrócić na istniejący drzewostan i tak projektować inwestycję, aby uniknąć nieuzasadnionej wycinki. Zarówno gazociąg jak i obwodnica Nałęczowa będą przebiegać w części przez Kazimierski Park Krajobrazowy. Konieczne jest zabezpieczenie istniejących drzew na etapie wykonywania prac budowlanych, by uniknąć ich uszkodzeń.

Zakres prac inwestycyjnych powinien uwzględniać potrzeby biologiczne gatunków chronionych mogących występować w obrębie terenów, które w wyniku prowadzonych prac zostaną mogą zostać przekształcone.

Realizacja działań Projektu Strategii nie powinna negatywnie wpływać na stan koryt i dolin cieków, ich eutrofizację (budowa zbiornika Wąwolnica). Planowane działania w obrębie koryt cieków i w ich sąsiedztwie powinno być poprzedzone inwentaryzacją takich terenów. Szczególną uwagę zwraca się na zlewnię rzeki Bystrej, której JCWP są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Ponadto w realizacji działań Projektu Strategii, zwłaszcza prac ziemnych i budowlanych, należy uwzględnić okresy rozrodu gatunków dziko występujących zwierząt, w tym okresy lęgowe ptaków.

Ważne jest żeby podczas realizacji prac modernizacyjnych, renowacyjnych i rewitalizacyjnych w sąsiedztwie zieleni, stracić się o zachowanie jej w jak największym stopniu, ograniczać wycinkę drzew i zabezpieczać drzewa przed ich uszkodzeniem podczas prac budowlanych.

Wszelkie prace związane z demontażem azbestu należy wykonywać z uwzględnieniem zasad wyznaczonych w rozporządzeniu MPiPR z dnia 2.04.2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Analiza istniejącego stanu środowiska oraz prognozowanych oddziaływań na środowisko i jego komponenty w kontekście planowanych działań wykazały, że zdecydowana ich większość nie wpłynie na pogorszenie stanu środowiska na przedmiotowym obszarze, jak i w jego otoczeniu. Wręcz przeciwnie, przewiduje się pozytywny wpływ zrealizowanych projektów na poprawę stanu środowiska, ewentualnie na jego utrzymanie. Zwłaszcza dotyczy to działań, w wyniku których nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwiększenie skanalizowania gminy.

Właściwe przygotowanie i realizacja przedsięwzięć w ramach Projektu Strategii pozwoli na zrównoważony rozwój tego obszaru z równoczesnym zachowaniem równowagi przyrodniczej. Przyjęte założenia zawarte w Projekcie Strategii uważa się za słuszny kierunek do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru.

Istotne jest, aby rozwój gminy odbywał się z poszanowaniem zasobów środowiskowych, ograniczając negatywne oddziaływania na etapie realizacji inwestycji.